

Branka Primorac
LJUBAVNI SLUČAJ MAČKA JOJE

Ljubavni slučaj mačka Joje
© BRANKA PRIMORAC 1998.

Biblioteka
DIV

Urednica
Nada Rončević

Ilustracije i ovitak
jfci/h

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i sveučilišna knjižnica, Zagreb

UDK 886.2(02.053.2)-31

PRIMORAC, Branka

Ljubavni slučaj mačka Joje / Branka
Primorac. - Zagreb : Divič, 1998. - 144
str. : ilustr.; 20 cm. - (Biblioteka Div)

ISBN 953-6293-25-0

980226065

ISBN 953-6293-25-0

Branka Primorac

**LJUBAVNI SLUČAJ
MAČKA JOJE**

Divič
Zagreb, 1998.

Posvećeno jednom meni dobro znanom ljubitelju
mačaka, i mnogim neznanima

1.

- Mama, imamo pošte! Jedno pismo! - zadihan od trke uza stube uleti Tihomir u stan i gurne mami, zabavljenoj nečim, kuvertu na kojoj je velikim slovima bilo ispisano: Serbć.

- Da vidim tko nam piše! - veselo će mama, pa nastavi pomalo se čudeći: - Nema marke, ni poštanskog žiga. Ne piše ni tko je pošiljatelj. Neobično! Neko iznenađenje - izgovori, razdera pisamce postrance i zadubi se u tekst.

- Sto piše? - nestrpljivo će Tihomir.

Biserkine ruke počеше se lagano tresti, a raskolačene oči ploviti gore-dolje po papiru. Vidjelo se da poruka nije ugodna.

Jaukne:

- Ajoj! Sramota! Strahota! Užas! Zar je moguće da postoje tako zli ljudi?

- Sto piše, što piše? - želio je znati Tiho.

- Bolje da ne znaš. Takve grozote nisu za djecu. Gdje je Joja?

- Tu je negdje. Ili je bio tu negdje.

- Odmah ga nađi! - grubo je naredila mama sinu.

- Čemu panika? Maloprije mi se motao pod nogama. Čekaj, ili je to bilo jutros kad sam mu na uporno mjaukanje otvorio prozor u mojoj sobi. Ne sjećam se... ali da si ga vidjela! Bio je u dva skoka na krovu, a onda se pritajio vrebajući golubove. Čuči spreman na skok,

za grabež, sve dok se golubovi ne premjeste na drugi kraj. Onda skuplja otpala perca i ponosno mi ih donosi pod noge. Igra se...

- Ne zanima me sada to! Pripazi na njega! I ne puštaj ga iz stana. Život mu je u opasnosti, a i nama.

- To piše u pismu?

- To, i još gore od toga. Da je i šala, nije bezazlena, hrpa gadosti od kojih me hvata strah.

- Tko se usuđuje prijetiti mome mačku? Naći ću ja njega!

- Ovo je ozbiljno, Tihomire, ovo nije bezopasna igra za djecu. Moram smjesta pokazati tati! A ti, Tiho, dozovi riđodlakog i ne ispuštaj ga iz vida ako ti je drag!

- Sad ću ja naći tog skitnicu. U posljednje vrijeme neprestano bježi van. Mac, mac, mac, dooodiiii! Evo i tate! Mama, reci mu za pismo!

- Kakvo pismo? Tko piše? - znatiželjno će otac Stjepan izlazeći polugol iz kupaonice s jednim ručnikom omotanim oko bokova, a drugim trljajući mokru kosu.

- Sad ćeš čuti. Sjedi i slušaj.

- Mogu li se makar odjenuti?

- Ne moraš, za tren će ti biti vruće.

- Hahaha!

- Nećeš se dugo smijati. Slušaj: »Poštovani susjedi!«

- Nije loše za početak - ne izdrža Stef.

- Slušaj dalje: »Oprostite što vam se obraćam na ovaj način. Vaše mačke ugrožavaju zdravlje naše djece i nas odraslih, jer zagađuju prostor.«

- Razumno upozorenje, treba na to pripaziti.

- Razumno! A ovo: »Odlučili smo stoga da vas upozorimo. Ako za tri dana ne likvidirate svoju mačku, slijedi osveta. Kao prvo, potrgat ćemo vam zvono od portafona, sandučić od pošte, a slijedi i kamen u prozor. Još očekujte da ćemo uhvatiti vašu mačku, politi je benzinom i pustiti je da uleti pravo u vaš stan, pa gorite!« - s gađenjem Biserka pročitao tekst, odloži pismo u krilo pa se ozbiljna lica zagleda u supruga: - Razumno? Sto kažeš sada?

- Naježio sam se. Tko li nam je poslao to pismo?

- Ljubica! Svašta je izgovorila kad je shvatila da Joja zalazi u njezino cvijeće.

- To je bilo prošle zime i u ljetnji. Nije ona taj tip.

- Tko zna kakvi su ljudi, kakvu bolesnu maštu imaju i što su kadri učiniti dok ih ne izazoveš. Sumnjiva mi je, uopće ne želi razgovarati.

- Sad sam se sjetio. Neki sam dan čuo od poznanika za pismo slična sadržaja.

- Nisi mi rekao!

- Činilo mi se nevažnim. Nije me se ticalo pa sam slušao s pola uha. Čovjeka poznajem površno, i do sada s njime nisam prozborio više od dobrosusjedskog »Dobar dan«, ali kada sam ga zadnji put vidio, zapanjio me je njegov izgled. Jezik me vukao da ga upitam za zdravlje, a on jadan i uzrujan jedva je dočekao da istrese svoju muku.

- Je li bilo isto pismo?

- Nisam vidio pismo, ali poruka je bila vatrena kao i naša. Svejedno mi se činilo da pretjeruje. Nisam mu

htio reći, ali bio sam siguran da se netko s njime našalio nakon onog pogroma mačaka i pasa u Spanskom. Sjećaš se, i novine su pisale o tome. Po gradu se samo o tome pričalo, ljudi su bili šokirani.

- Sjećam se. Mnoge sirote životinje danima su u mukama umirale po stubištima i vežama. Grozno! Ali kome smo mi skrivili?

- Ne znam. Ali znaš li ti gdje je mačak?

- I ja sam to pitala. Tihomir ga je pustio na krov. Otad ga nisam vidjela.

- To je bilo jutros. Zar nije izišao kroz vrata?

- Točno! On je negdje vani. U opasnosti! Brzo, moramo ga naći! Gdje je Tihomir? - grozničavo će Biserka.

- Tu sam! Mačka nema na krovu, barem ga ja ne vidim. Možda je na drugom kraju zgrade kod onih što imaju isti stan kao i mi. Tamo se zna uvlačiti.

- Nije, nije! Već bi se gospođa javila. Ona ga se boji.

- Ne šali se! Netko se boji našeg mačka?

- Ne zamaraj me nevažnim detaljima. Hoću ti reći da smo mačka pustili van. Odjeni se i potraži ga! - Tko zna kako mu je? Možda su ga mučitelji već zgrabili i sad ga mrcvare. Ne smijem ni misliti na to! - sva unezvijerena tražeći Tihine cipele, vjetrovku, šal, kapu, u jednom dahu izgovorila je Biserka.

- Tihomire, idem i ja. Podijelit ćemo se po ulazima: ti ćeš u prva dva, a ja u druga dva. Tako ćemo djelovati brže. Posrijedi su sekunde, jer dok mi tražimo u našem podrumu, ono najgore može se događati na četvrtom ulazu, na broju osam.

- Ja idem. Dok se ti odjeneš i posušiš kosu, sve može biti gotovo. Pozvat ću Silvija u pomoć. Javit ću vam se s portafona.

- Ako nam ga već nisu potrgali. Požuri! Otmičari sigurno ne gube vrijeme.

- Ali čekaj! Zar nam nisu dali rok od tri dana? - prisjeti se Stef.

- Jesu, ali otkad je to pismo? Koliko stoji u sandučiću? Takvima ja ništa ne vjerujem. Mačka treba naći, bio ili ne bio rok od tri dana - oštro će Biba.

- Sto ćeš ti raditi dok mi budemo u potrazi?

- Netko mora biti u kući. Možda budalica samo negdje lunja za nekom mačkom ljepoticom, pa se i vrati prije vas.

- Ako je nabasao na takvu, neće ga biti danima - pokuša Štef popraviti raspoloženje.

- Ne zbijaj šalu, situacija je ozbiljna. Ja ću dežurati kraj telefona, bude li vijesti izvana: od vas ili od koga drugoga. Javljajte mi svaku, i najmanju novost! Možda se jave i otmičari.

- Biba, ne pretjeruj!

- Čini mi se da olako shvaćaš prijetnju, kao što si olako shvatio znanca koji je bio u istoj situaciji kao što smo mi sada. Vidim koliko ti je stalo do Joje - procijedi kroz stisnute zube Biserka i okrene se sinu da mu pomogne navući vjetrovku.

- To je ishitren zaključak - doda Stef i zašuti.

Tihomir se napokon spremio i premda nezakopčane vjetrovke, naherene kape i šala koji je visio više od pola

na jednu stranu, istrči u hladni zimski dan u potragu. Prva mu je misao bila: naći Silvija. Udvoje je lakše nevolji stati na kraj. Samo da taj bljedoliki, ljepuškast mladac okruglasta lica i plavih očiju, pitoma izgleda ali sklon nepodopštinama, bude kod kuće.

I gle čuda!

Silvio mu otvara vrata. Nije mnogo objašnjavao, a ovom nikad i nije trebalo. Naslutio je po Tihinu uzbuđenju da je posrijedi nešto ozbiljno i da ne treba mnogo ispitivati, već se jednostavno pridružiti. Bit će frke, a toga u naselju nije bilo otkako su se raspale dvije suparničke bande: dečki sjeverno od škole i dečki južno od škole. To je bio život: opasan, pun iznenađenja. Svako malo netko je dolazio kući s modricom, poderotinom ili krvava nosa, ali za divno čudo nitko se nije žalio. Imalo se sutradan u školi, a i poslije škole o čemu pričati. U međuvremenu je sklopljeno partnerstvo za mir, ali tek pošto je jedan momak završio u bolnici. Po Silviju to nije bio razlog za pomirbu, no njegov glas protiv desetak drugih nije ništa značio. Prihvatio je volju većine, ali je venuo od dosade. Zato ga nije trebalo nagovarati: najjušio je akciju, provod, uzbuđenje.

Kad je čuo da treba spašavati mačka, malo se ohladio. Radije bi bio na onoj strani koja će mačku za rep privezati praznu konzervu i držati se za trbuh od smijeha dok on bude izbezumljeno oprčavao krug po krug oko kuće, a ne na onoj koja će ga spašavati. Ta životinja nije bila vrijedna brige, mislio je, ali da ne uvrijedi Tihomira, svoj stav nije izrekao naglas. Raspoloženje mu je popravio podatak o prijetećem pismu. To je već bilo nešto, tu bi se još svašta moglo zamrsiti, pa i zakuhati. Nije htio razočarati prijatelja i ulaziti u detalje, ali nije

se nadao da će mačak biti živ ako ga se domogla rulja za koju on zna kako postupa sa četveronošcima kad im dođu pod ruku. I sam je nekada sudjelovao u takvim bešćutnim seansama. Zato je najnježnije što je znao odgovorio na Tihino pitanje o tome što bi se njegovu mačku moglo dogoditi upadne li u klopku bezdušnih dječaka.

- Nadam se da neće dugo patiti.

Tihomir je zacvilio, a Silvio je našao potrebnim objasniti neke stvari:

- Najopasnije vrijeme za mačke su dosadna i prazna nedjeljna popodneva kada se ne događa ništa uzbudljivo. Koliko sam puta to doživio. Onako ulijenjeni živnuli bismo tek kad bi takva nekakva životinja protrčala mimo nas. Uхватili bismo je ma kako brza bila, i na ma kako visoko drvo se popela. - Mali Janko bio je specijalist za tanašne vrbe, nijedna nije bila dovoljno tanka za njega. Tek tada, kada bi mačka bila u našim rukama, skužili bismo što smo sve kadri smisliti. Ne bih te htio plašiti, ali ono što se tamo moglo čuti nije bilo ugodno za moje uši, a kamoli za tvoje. Toliko bi ponekad bili krvoločni da bih se naježio. Ako su se tvoga mačora domogli Care, Janko, Sjekira i Adi, mislim da mu nema spasa.

- Koji je danas dan? Da nije... Pa danas je nedjelja!
- ote se prestravljenom Tihomiru.

- Ipak mi je nešto čudno - iskoristi Silvio trenutak da bude mudar i pronicav.

-Što?

- Pa to pismo!

- Što je u njemu čudno, osim što je strašno?

- Čudno je što je uopće poslano. Dečki koje znam ne pišu domaće zadaće, ne pišu pisma, nekoli pisma upozorenja. Kad mačka ili mačak naleti na njih, to je gotova stvar. Siguran sam da to nije njihovo maslo. Tu je nešto tajnovihje na djelu. To je neka prepredenija igra, a ne bih se čudio da svoje prste nisu upleli i plaćeni ubojice, neka međunarodna udruga mačkomrzaca.

- Joj, što me sve snašlo... - patnički će Tihomir.

Tako su stigli do podruma. Tihomir je obilazio šupe, mašuci pred svakom komadinom ribe - neodoljivim mačjim mamcem. Tutnula mu ga je mama tren prije nego što će izići.

Silvio je čekao na ulazu u podrum čuvajući stražu. Bila je to smišljena mjera opreza, jer nikad se ne zna kada će neprijatelj nabasati. U nekoliko poteza mogao bi izvana zaključati vrata i ugasiti svjetlo, a ostati zatvoren u mraku, u prašini i paučini, među najčudnijim stvarima, koje više nikome ne trebaju već u mraku prizivaju utvare, nije zdravo ni za najodvažnije. Dečki su se dovikivali hlabreći jedan drugoga jer hladnjikavi podrum slabašno osvjetljen i reska mirisa po plijesni nije podizao moral, već ga je spuštao. Tihomir je stigao do posljednjeg reda drvarnica, no njegovu Joji ni traga, U kutu između zida i posljednje drvarnice nešto je spazio, ali kako je svjetlo odozgo kao i svjetlo kroz omalen prljavi prozor bilo slabo, morao je prići posve blizu ne bi li odgonetnuo o čemu je riječ.

- Našao sam nešto!

- Mačkonju?

- Ne. Kao da je hrana. Dođi pogledaj!

- A straža?
- Dođi na trenutak. Neće valjda baš sada naići!
- Dolazim, ali na kratko. Sto si našao?
- Vidi ovu hrpicu!
- Hrana za mačke. Kao da je sad donesena? Šunka, piletina, riba. Bome sve fine stvari. Da nisu na zemlji, čovjek bi se poslužio - žalostio se Silvio.

- Netko se brine o skitnicama. Nekome su se sažalile. Mislio je na sve. Tu su i keksi, mačja delikatesa? Nisam još vidio ovakvu vrstu. Nekako su čudne boje?

- Nisi ni mogao, ali ja jesam.
- Otkad ti poznaješ mačju hranu?
- Nije to mačja hrana. To je otrov za miševе. Vidio sam to u našoj staroj kući na selu.
- Otrovnost?!
- Otrovnost, i to vrlo djelotvoran. I ne samo za miševе.
- Znači, micek...!
- Ne nadaj se mnogo ako je prošao ovuda.
- Joj meni! Moram javiti mami. Hajdemo na portafon!

Dečki se pokupiše za izlazak, kad ih od podrumskih vrata zateče prasak. Netko nije imao vremena tiho ih pritvoriti i bešumno zaključati, već je u brzini to učinio uz tresak. Od siline se podigla prašina s loše betonirana poda, a s nekog je zida otpao slabo zabijen čavao i posuda obješena o nj. Sunovratila se u podnožje uz mnogo buke sudarajući se s ostalom starudijom.

Kad se u nekoliko sekundi sve smirilo i podrum osvojila uobičajena tišina, jedini zvuk što je dopirao do naših junaka bilo je okretanje ključa u bravi. Potrčali su prema izlazu, ali kasno. Ramenima su bezuspješno navaljivali na čvrsta metalna vrata uz povike:

- Pustite nas van! Pustite nas van!

S druge strane nije bilo odgovora. Podrumom je odzvanjao samo njihov poziv u pomoć.

2.

Ja, mačak Joja, ne tajim nikome: kao i sve u životu i ljubav mi je stigla nenadano, neki dan, prije nego što je počela ta zbrka s pismom. Bio sam sretan, nestrpljiv i nisam ništa skrivao pred najbližima. Čini se, bilo je uzalud.

- Mjauuu, mjauuu! Mjauuu uuu! Mrnrnjauu! - tumačio sam.

Pokušavao sam mojima reći što se zbiva sa mnom. Ništa nisu razumjeli. Ali da se ne zafrkavamo, tko ima mačka morao bi naučiti mačji jezik: za svladavanje gradiva može poslužiti i mačji rječnik, napisan i objavljen u Londonu. Živa istina. Moji nemaju pojma o tome pa je jasno da im nije bilo jasno što želim reći. Samo su se čudili.

- Stjepane, što je Joji? Čudan je i hirovit, neobično se ponaša, neprestance zanovijeta, mjauče, mrnjauče. Nešto traži, a ne znam što. Dosadan je! - kao i uvijek trabunjala je Biserka.

- Mjauuu! Mjauuu! - ponovio sam.

- Čuješ li! - živčanila je Biba.

- Čujem, čujem. Nije to ništa - potpuno pogrešno zaključiti Stef.

- Mjauuuuuuuu! - rastumačio sam razgovijetno, razgovjetnije nisam mogao.

- Čuješ li ga sad? Tebi to nije ništa? Ja sam očajna. Pričekaj malo, doznat ćeš već kakav je davitelj tvoj ljubimac.

- Vidi, vidi!? Više nije naš? Pamti pa vrati. Ne bi bilo naodmet pribilježiti ovu važnu, lako danu izjavu. Jesi li je spremna potpisati?

- Mjauuuuu! Mjauuuuuuuu! - Napokon nešto u moju obranu. Bravo, Stef!

- Oho-ho! Stvarno si pretjerao. Biba, a da nije pregladnio? Dat ću mu nešto, odmah će biti bolje volje. Nije pojeo ni jutrošnji obrok.

Ovo moje dvoje ništa nisu razumjeli ma koliko se trudio. Misle da je mačji život zbroj od dvije trećine spavanja i jedne trećine klopanja. Kako li su samo nepućeni. Znaju li oni što o mačjoj psihologiji? Ah, mnogo tražim. Ali nekako ih moram upozoriti, moji su.

- Mjauu! Mjau! Mjauuuu! Mjauuuuuuuu! - ovo je posljednji put.

- Želim da prestane, želim da nestane! Ne mogu više! Bilo bi bolje da ga nikada nismo uzeli! Sve je to moj brat Joža zamutio, to je njegovo maslo. On ga je donio Tihomiru - vrištala je žena, koju sam do maloprije volio kao svoju mamu macu.

Zabrinuh se nakon tih Bibinih riječi.

- Čuješ li ti ovo, mačore? Ali, Biba, daj požuri s tim ručkom, gladan sam! Kuhaš li što dobro?

Čovječe, a meni prigovaraš kad ne želim jesti sve što mi pljusneš u zdjelicu. I smiješ mi se kad to zakopam u tvoj sjajno lakiran parket. Zar ti svoj višak ne spremiš u hladionik? Zašto ne ostaviš sve razbacano po stolu kad ti je moj način konzerviranja hrane smiješan.

- No, što radi mačak? Pogledaj ga malo!

- Mjau, mjau, mjau!

Nisam radio ništa, samo sam uporno ponavljao da sam zaljubljen.

- Stvarno gnjavi. Je li bio vani?

Stef, bio sam vani, ali ne muči me to.

Htio sam da priđe bliže da mu pokažem što nikada prije nije vidio, ni u snu, ni na javi. Nešto planetarno, nešto najljepše, nešto neponovljivo, klasičnu ljepotu dovedenu do savršenstva. Došlo bi i njemu da mjauče do nesvijesti, frkće bradom i brkovima, uzdiše i slini od nemoći. Grizao bi nokte od zavisti što nije na mome mjestu.

- Mjauuuu, mjauuuuuu! Mrnjauuuuu! - ovo više nema smisla.

- Nesvakidašnja pojava, reži kao bijesno pseto - u nedoumici će Stef.

- Sto bi to moglo biti? Da nije podivljao, da mu ne dajemo previše mesa?

Kaj god! Otkad su iznutrice meso, a iskreno rečeno i obroci bi mogli biti veći. Ljudi, zaljubljen sam! To je bar jednostavno rečeno, a vi nikako da pogodite.

- Ili čuči i zuri u današnje novine, ili mrnjauče i trči kao lud. Kao da će u zrakoplovce.

- Pretjeruješ!

- Da si ga vidio maloprije! Sto da ti kažem - zvijer. Nije bilo nimalo ugodno. Pitala sam se, što li se to skriva ispod tihe i nježne prirode?

- Ljubav, Biba, ljubav!

- Mora postojati razlog. Nije to samo igra.

I nije. Novine! Pogledajte novine, pa će vam sve biti jasno. Prosvijetlit će vam se mozak.

- Mjauuuuuuuuuuuuuuuuuuuuu! - sad ili nikad. Pokušao sam im skrenuti pozornost.

- Stef, skloni novine! Nisam ih još pročitala.

Ne sklanjajte novine molim vas! O njima ovisi moja sudbina, moj život!

- Kako skače za novinama.

- A da ga ne grizu buhe?

Ne grizu me buhe. Odnosno grizu me, ali samo malo. Zanimljivo. Dajte mi te novine! Bez njih sam izgubljen. U njima je odgovor na sva vaša pitanja. Čekajte da vam objasnim, pokušao sam opet.

- Mjauuu, mjauuuuu!

- Kako bi bilo da ga okupamo?

- Odlično! Pričekat ćemo da se Tiho vrati doma.

Gotov sam - opet kupanje! Zar oni ne znaju da cijeli moj rod ne voli vodu. To je bio jadan odgovor na sve moje pokušaje da ih upozorim kako mi je. Samo da me ne udave prije nego što nađem svoju ljubav, kao što su me umalo otrovali kad sam stigao. Kad god bih se počeo, naprašili bi me novom dozom smrdljivog praha, dovoljnom da rastjera svu gamad do mog desetog koljena. Taman bih se uredio, očistio, izlizao dlaku do sjaja, a oni opet. U dva dana polizao sam cijelu kutiju otrova. Biba je tome kriva. Vikala je: »Neću buhe po stanu!«

Kad sam napokon klonuo tijelom, tepali su mi, trčali oko mene nudeći mi najmirisniju hranu, a ja nisam mogao jesti. Podlo da podlije ne može biti. Samo što sam

se oporavio i prvi put poslije toga počeo iza uha, primijenili su novu metodu. Obračun s parazitima u suho zamijenili su mokrim postupkom. Kupanje u mirišljavu, posebno za mačke pripremljenu šamponu nije imalo nedostatka, osim jednog: mrzim vodu! Kad se samo sjetim. Prvi je put bilo najgore. Bilo me je svugdje. Ne baš svugdje jer su zaključali vrata, ali svugdje po kupatonicima. To znači i lijevo i desno, i gore i dolje, pa i na stropu. Zapravo na sušilu za rublje pričvršćenu za plafon. Bio je već dotrajavao, noseća mu se prečka klimala kao stara metla, a onda su me okrivili da sam ga ja slovio. Sve što nije imalo čvrst oslonac popadalo je. Pamte oni taj sudar mačke i vode. Nakon svega su mi se slatko smijali. Htio bih ja vidjeti njih kako bi izgledali poslije kupanja da im dlaka s glave raste po cijelu tijelu. A čime su me htjeli pridobiti? Vele, bit ćeš lijep, krzno će ti svjetlucati kao čist nepatvoreni neon, sve mačke među mačkama plazit će za tobom kao opčinjene. Ti samo biraj. Žrtva možda i nije tako velika ako je istina što govore.

Samo da mi ne izgube ili zametnu novine. Kako da ih upozorim?

- Mjauuuuuuu! Muuuu. Uuuuuuu!

- Uh, to je dozlaboga ozbiljno. Razderat će sve stranice novina. Moram ih skloniti.

Nije ozbiljno, nego sam ljut. Štef, vrati mi novine! Htio sam samo ovaj komadić slike i nekoliko naputaka. Drugo me ne zanima.

- Prijatelju, što je sad? Što ćeš u ladici? Zar si ti čuvar novina? Moram zatvoriti ladicu, makni se!

Čovječe, rekoh mu, da se nisi usudio! Približi mi se samo ako si hrabar. Ne idem ja dobrovoljno odavde.

Hoću da znate zašto su mi potrebne novine. Razumijete li vi mene? Hoću da me razumijete. Ljubav je posrijedi, zar vam to još nije jasno.

- Mjauuuuuu. Mjauuu. Mjauuuuuu. Mjauuuuuu!

- Ajooooooj! Grebeš, vraže jedan! Uvuci pandže u futrolu!

- Pusti mačka! Dosta mi je njega i njegova obračuna s novinama. Stef, dođi jesti!

Bravo, Biserka! Ali to nije obračunavanje, to je obožavanje! Pogledaj, zaviri u današnje novine. Prvi put ima nešto i za mačju dušu. Vidi sliku, osmotri to profinjeno držanje, tu medenu njuškicu, taj prodoran rendgenski pogled! Čitaj što piše! Ugleda li ovo neki baraba prije mene, propao sam! Ne znate zašto skačem, pitate se zašto sam danas drukčiji? Želim vas upozoriti, želim vam povjeriti najveću tajnu svoga srca! I da znate, nisam divlji, već radostan. Nestrpljiv sam, ljubav je to.

Ljubav na prvi pogled...

- Daj da malo pogledam te novine... što je novo u svijetu... Vidi ovo! Mačji kutak. Netko traži par svojoj mački. Baš je zgodna. Debeli, sviđa li ti se?

Bibice, ljubim te u oko, čelo, nos, usta, noge... Naravno da mi se sviđa. Zapiši adresu! Telefoniraj! Ugovori sastanak! Poduzmi nešto! Hajde! Budi čovjek!

- Vidi kako se uzvrpoljio. A rep mu se protegao kao antena za svemirske poruke.

- Mjauuuuu! Mjauuuuu! - Hajde okreni taj broj, vičem joj. Učini mi uslugu!

- Stef, razlupat će telefon. Sic!

Pokrenite se! htio sam im reći. Što je vama jedan telefonski razgovor? Ili me barem okupajte kad ste već naumili. Neću valjda na prvi sastanak ići pun buha. Idemo u kupaonicu! Pripremi, Biba, kadicu, šampon, četku, ručnik, sušilo! Što čekaš?

- Opet ide za mnom i hoće dohvatiti novine. Sviđa ti se ta mačkica sa slike, je li, mačore?

Napokon je shvatila.

- Mjau!

- Može mu se sviđati koliko hoće, ali onaj tko je platio oglas traži više nego što mu našijenac može pružiti.

Štef se ponašao kao budala. Sve što bi Biserka dokučila on bi pokvario. E, moj gazdo! Kako malo povjerenja imaš u mene.

- Mjauuu! Mjau! Mjau! Uuuuu!

- Pusti ga van da ga više ne slušam!

Tako je to završilo, ali time se moja ljubav nije ohladila. Ono što sam vidio dovoljno je za cijeli život. Morao sam je naći!

Nisam se ohladio ni onda, ni danas, a neću ni sutra. Nikada. A za inat otišao sam ponovo u Ljubičino cvijeće. Baš volim kad prijeti mojima onim svojim kreštavim glasom. Nezgodno je jedino to što i meni prijeti. Ne misli valjda ozbiljno kad kaže da će poduzeti nešto »učinkovito«. Što bi to moglo biti? Bojao sam se nespozazuma, kojih je već bilo u mome mačjem životu.

3.

Bit će da su svi stanari privilegijom poslije objeda jer već neko vrijeme nitko ne ulazi i ne izlazi iz stana. Sreća moja, tako ne moram trčkarati gore-dolje i skrivati se pred neznancima, već mogu neoprezno tumarati stubištem kuda mi je volja, špijunirati. A dok se ne domognem kakva opipljiva traga koji će me odvesti u naručaj moje drage, mogao bih vam ispričati doživljaj koji me umalo stajao života.

Najstrašnija stvar zbilja se prve godine mog mačjeg života, u vrijeme obostrana privikavanja. Klizak teren i za moje domaćine i za mene. I iskusni posrnu kad se stvari krivo poklope, pa dodatno zapletu. Čini mi se da sam tada potrošio osam mačjih života od onih devet koliko kažu da ima svaki član moje vrste. I bez toga, na početku našeg zajedničkog življenja, nije bilo lako. Svaki novi dan skrivao je novu opasnost za moje zdravlje.

Previše mlijeka - proljev, premalo vode - zatvor, slasne pileće kosti - pate crijeva, previše susreta s nečijepljenim rođacima - bolest, izlazak u nepoznato - ugaćuće. Ja sam morao shvatiti tko su ljudi, a oni tko su mačke. I sada se naježim kad se prisjetim tih dana. Noge mi postaju drvene, rep jarbol za zastavu, a dlaka na kralješnici nalik na četku, onu za ribanje najprljavijih podova. Struja mi proleti cijelim tijelom, svakim kralješkom, a u glavi odzvanja onaj tupi udarac o pod kojim je moje tijelo kazivalo sve o mojem općem stanju.

Ja sam Sertićevima bio prva mačka, ili bolje rečeno prvi mačak. Donio me ujak Joža, zvan Joja, Tihomiru

za dar. Po njemu sam dobio i ime, možda i za kaznu što se nije savjetovao s Bibom.

Bili su nepripremljeni za ono što ih čeka. Možda su sve to skupa i olako shvatili. Mačak, pa što? Dobaciš mu nešto s vlastita tanjura i to je sva briga. A k tome imaš lijepu igračku za Tihomira. Bar je tako tvrdio moj ime-njak. A njihov Tiho pravo malo čudovište. Kad stisne, nema mrdanja. Njemu se igra kad se meni spava, a meni se uglavnom spava. I nikako da to uskladimo. A kako me tek izaziva. Baca neprestano kuglicu, ili lopticu, a ja trk za njom kao manijak. Uvijek me dobije na isti štos. I ne znam zašto, ali svaki put poletim. I hoće da mu je donesem kao da sam pas. Miša da, ali lopticu - to ne. Pa što on misli o meni? I tko kaže da je to što se kotura po podu brzinom dlakava četveronošca loptica! Za mene je to miš i zato mu ga donosim. I čekam nagradu.

Najdraže mi je ipak kad baca pravog pravcatog miša. On to zove konopcem, s jedne strane zavezanim u čvor, ali ja i dalje odgovorno tvrdim da je to miš. Moj me instinkt nikad ne vara. Najbolji dokaz da ne griješim jest to što potičući me viče: »Miš, miiiš! Donesi miša!« Kako se samo veseli i hihoće kad mu ga položim pred noge, ili kad vrebam svog neprijatelja! Pokušava me imitirati pred roditeljima, ali to je smiješno. Pravi je vragolan taj Tihomir i ne mogu reći da nije bio na usluzi kad je trebalo spašavati moj život.

Sve je počelo iznenada i zbog Biserkine panične brige za moje zdravlje. Baš sam se bio uhodio, a pomalo i oni. Naučili su živjeti s mačkom, ili još bolje dokučili su ono carstvo obostranih osjećaja iz kojeg nitko ne traži izlaz, već se trudi u njega što dublje ući. Ja sam izvidio

po stanu i izabrao mjesta na kojima strujanja odgovaraju mojoj prirodi i ukusu.

Najdraže mi bijaše ispružiti se koliko sam dug i lijep uzduž jednog radijatora u samom kutu dnevne sobe odakle se pružao pogled na sve strane. Kontrola svih sumnjivih pokreta, i obnoć i obdan, s te je točke bila savršena pa i u drijemežu s pola uzdignuta kapka jednog oka. Mjesto mi se još više dopalo kad je Biserka preko glatkog, neugodno vrućeg metala prebacila komad meke tkanine koja je ublažavala vrelinu odozdo. Odatle bih samo krajičkom oka virio kakvu dobru priliku da šmugnem van. U početku su se strašno ljutili, a poslije navikli na moje izlaske. Čak su me puštali i sami kad bi u meni uzavrela krv, kojoj je njihov stan odjednom postajao pretijesan. Poslije prvih šokova nakon moga dolaska u ovu tročlanu obitelj živjelo se, dakle, u priličnoj kolotečini. Izabrao sam odmah i posve određeno mjesto za nuždu, od čega je Biba ponajviše strepjela. Nije ona znala koliko mi mačke držimo do čistoće. Postoje mnoge druge sumnjive stvari u našem životu, čak zagonetne, ali higijena nam je kao u nijedne druge životinje, pa i čovjeka.

Moj toalet bio je u zaštićenu, izoliranu kutku stana, što vole svi u mojoj obitelji. Sramežljivi smo. Našli su mi prostranu ladicu starog pisaćeg stola, obložili je najlonskom presvlakom i preko toga namjestili novinski papir. Radije bih da su nasuli zemlje ili pijeska, ali Biba je bila protiv. Sve to ostaje na šapicama pa se raznosi po stanu, govorila je. Nisam se bunio, jer je, u ovom slučaju buniti se značilo nuždu činiti na nekom drugom mjestu. A to nije moj stil i zato sam popustio iako nije bilo lako zakopati sve to u novinski papir. On bi mnogo

šuškao, i što je najgore, nekako se izvijao tako da se posao nikada nije činio obavljenim do kraja. A stvarao je i veliku buku.

Tihomir je bio zadužen za mijenjanje prljavog čišćenja. Hoćeš mačka, rekli su mu, evo ti i obveza! Činio je to redovito, mada žmireći na jedno oko i stisnutih nosnica. Ponekad bi kasnio, što je mojem mjehuru zadavalo teškoće, jer u prljavo sam išao samo u krajnjoj hitnji. Da bih ga naučio pameti, jednom sam mu se popišao u papuče. Kako je samo brzo otrčao u kupaonicu na pranje, a za mnom hitnuo lijevu, pa desnu. Ili je, možda, bilo i obrnuto? Nisam posve siguran. Pogodio me, ali vrijedilo je truda, jer otad prvo što bi uradio poslije buđenja bilo je uređivanje mog WC-a.

Nesporazumi te vrste otad su posve nestali. Sve je teklo ustaljenim redom. Tada su me već bez straha puštali da švrljam stubama, a kad bi zaboravni stanari ostavili otvorenu kućnu vežu, provirio bih i u bijeli svijet. Nisu se zbog toga brinuli, jer bi me poslije lako nalazili u nekom žbunju ili pred kućom pod parkiranim automobilima. Nisam se usuđivao krenuti mnogo dalje od ulaza koji je za mene bio granica između dva svijeta: onog poznatog i onog nepoznatog i nepredvidivog. Nije da me nije privlačio, ali bio sam mačak beba bez iskustva, i bez prikladna društva. Nisam mogao uzeti Bibu ili Tihomira za ruku, pardon šapu, i prošvrljati susjednim stubištem, ili istražiti podrum u kojem se skupljala mačja elita ne postavljajući nikada pitanje tko je tko, i tko je s kime. Nisam mogao ni do drvarnica, opasnih zbog krvoločnih stanovnika, ali valjda zbog toga i privlačnih. Pogotovu nisam mogao do kontejnera sa smećem u kojem uvijek nešto neodoljivo miriši. Bio

je gotovo nadomak, a opet miljama daleko: trebalo je u pravom trenutku pretrčati cestu. U protivnom pljas, palačinka. Nimalo ugodna slika, prilično česta na ulicama grada.

Nisam imao nikog da me u bilo čemu pouči. Sve sam morao sam i zato nisam brzao. Zato sam istraživao polako i temeljito, ne stavlajući glavu u torbu.

Najprije sam onjušio svoj ulaz od podruma do krova: sva vrata i pragove redom. O svakima bih imao pričati priču. Moja su mi ipak najbolje mirisala, jer se oko njih vukao vonj poznatih osoba. U tom nezanimljivom i praznom prostoru jedino su me još privlačile tegle s cvijećem. Malo-pomalo zaključio sam da one pružaju nešto što ona ladica pisaćeg stola gore u stanu obložena papirom nikada neće pružiti. Fbsebno su mi se dopale one dugačke posude pune zemlje u kojima se cvijeće već gotovo sasušilo ili ga nije ni bilo, i u koje sam mogao ući cio i s oba para nogu. Kad bolje razmislim, bio je to čudesan doživljaj ravan spoznaji da sam ponovo živ. Pruženo zadovoljstvo pokrivalo je moju u genima sačuvanu prirodu, prirodu mojih roditelja i mojih djedova i baka, i svih predaka prije njih. To malo čeprkanja po zemlji, uvijek istih pokreta nogu naprijed i natrag, bila je za mene neopisiva radost. Ne bih je mijenjao ni za koju novotariju koju svijet može smisliti za moju vrstu.

Bio sam zadovoljan dosadašnjim životom, a osobito otkrićem da je sa mnom sve u najboljem redu, da me instinkt nije iznevjerio unatoč iskušenjima moderna vremena u kojem mačke stanuju po stanovima, u zatvorenom, a ne po dvorištima i na otvorenom kako je to od faraona bilo. Odmah sam izliječio kompleks manje vrijednosti zbog braće u prirodi što su mi se pokazivala

sa četvrtaste kutije i do kojih nisam mogao ni s prednje ni sa stražnje strane.

Sve je dakle bilo dobro dok jednoga dana Biserka nije pitala Tihomira: radi li taj naš mačak, osim pi-pija, i što drugo u zahod? I onda...

Čekajte, čujem nešto!

Joj, netko ide! Netko ipak ne spava. Moram bježati!

Znam da vas zanima kako sam se izvukao iz te opasne situacije, ali sada nemam vremena, žurim dalje. Drugi put ću dovršiti što sam počeo.

Gle, pa to je Tihomir! Koliko žuri, nije me spazio.

4.

O, kakav divan mačji život! Gore bistro plavo nebo, dolje podatna zemlja, mirisna trava, krivudavi puteljci u nepreglednu izazovnu daljinu i - sloboooooda. Veličanstvena li čuvstva! Predajem mu se sav od glave do pete, mačje rečeno od najisturenije dlake na repu do najšiljatijeg vrška moga lijevog uha, koje trza i treperi spremnije od desnog.

Sav sam nabijen pozitivnom energijom: jak sam kao bik i mogu sve. Nitko i ništa ne može mi nauditi; nitko nije brži od mene, nitko nema više iscjeliteljskih moći nego ja, to je valjda opće poznato. Liječim psihičke i fizičke boli: reumu, artritis, visoki krvni tlak, niski krvni tlak, drhtavicu i klimavicu, izgubljenost i napuhanost - stvarnu i umišljenu - psihoze i kojekakve druge hoze.

Nitko i ništa ne može me spriječiti da ne oplodim svijet za najkraće moguće vrijeme, da ne stignem do neistraženih kutaka zemaljske kugle, da ne otkrijem neotkriveno i zametnuto blago, osvojim najteže planinske vrhunce, nađem medenu macu sa slike u novinama, razotkrijem sve najokorjelije lopove, pogasim ratove i zaustavim ubijanja, ispravim nepravde, nahranim siromašne i izliječim bolesne, da ne budem najzaslužniji i najpopularniji mačak svih vremena: mačji Kolumbo, Gandhi, Mačak Džingiskan, Einstein, Amundsen, četveronožni Marko Polo, Mark Twain, Tesla, Tarzan. Junak, junačina za sva vremena. Sve te osobe u meni jednom, možda ipak, s kraćom listom poslova.

Kad razmislim, prava je šteta što su Britanci ukinuli odlikovanje za mačke u tamanjenju miševa, što jest sta-

romodno i ne slaže se s mojom miroljubivom prirodom, ali vrijedno je pažnje kao znak poštovanja prema mačjoj vrsti, u nagrađivanju više nego zakinutoj. Prvi i jedini zaslužnik, kojem je titula pripala s pravom, umro je nesretnim slučajem prije svečanoga čina, i ni sekunde nije stigao u njoj uživati. Tužna je to priča, ali vrijedna spomena.

Rijetka čast koja je zapala britanskog rođaka zaslužena je poslom istrebljivača naših prirodnih neprijatelja na admiralskom brodu u vodama Indijskog oceana, usidrenom na duže vrijeme iz nužde. Da nije bilo lovu i moru vična mačka, miševi bi pojeli hranu i posada bi umrla od gladi. U zahvalu dodijeljena mu je plemićka titula, a takva se prima na dvoru, samo uz ceremonijal i iz kraljičinih ruku. Dakle, morao je na dalek put do Londona.

Nije, međutim, to bila jedina prepreka do statusa velmože. U ono vrijeme neizlječiva bjesnila uveden je propis, kojeg se Britanci drže i danas, da četveronošce prije iskrcavanja zadrže šest mjeseci u izolaciji. Takav propis nije mimoišao ni odlikovanoga mačka. Dovedi su ga i ostavili u podrumu prihvatilišta u jednoj čvrstoj pletenoj košari iz koje se nije moglo van ni uz divlje skokove. Ostavili i zaboravili. Kad su ga se ponovo sjetili, ni vrhunski kraljevski liječnici više nisu mogli pomoći. Mjeseci gladovanja bili su previše i za žilava stvora. Sudbina za roman. Umjesto slave i počasti, lagodna dvorskog života, stiglo ga ono najgore. Otad se mačja plemićka titula ne dodjeljuje, ali predlažem obnavljanje - i to po kategorijama.

Nisam siguran da bih se proslavio u toj lovačkoj, jedino poznatoj. Zahvaljujući mojim gazdama i životu

u gradu trening je bio slab, preciznije rečeno - nikakav. Intelektualna razina je već nešto drugo. Nobelova nagrada je sitnica za ono za što sam sposoban.

Već vidim kako se za mnom vuče plašt od crvenog baršuna, o pod kucka žezlo od čista zlata, oko vrata omotani smaragdi, dijamanti, žad. Sijede su glave pognute pred mojom veličinom, a ljepotice skakuću uokolo, sve jedna ljepša od druge. Biram, gledam, mjerkam, zavirujem slijeva, zavirujem zdesna. Nešto nedostaje.

Nedostaje najljepša njuška, a ja sanjam dragulje. Maca!

Kako sam se toliko zaboravio? Nesretan sam bez nje! Odričem se slave i bogatstva i krećem u potragu. Tražit ću je makar je tražio cijeli život, makar obišao devet stubišta i jedanaest podruma, trinaest velikih i malih zgrada s liftom i bez lifta i isto toliko parkirališta, parkova i dječjih igrališta, pomirisao nebrojeno mnogo mirisa, ljudskih i životinjskih. Teško, bit će teško naći je, kad od svega u glavi imam samo njezinu sliku. Ne odustajem tragati, kopati po najgorim i najmračnijim mjestima, slijediti trag neviđene dlake iz njezina krzna, ili unajmiti vračaru, dati nacrtati njezin fotorobot pa neka se i policija pridruži. Ništa mi neće biti teško učiniti da otkrijem nepoznatu krasoticu. Spreman sam gladovati deset dana i toliko noći, možda i više, ali odustati neću. Sto će mi sigurnost, uhodan red, probrana hrana i vrhunska higijena ako moram živjeti bez nje.

Ali koji puteljak vodi k njoj, koji da odaberem? Nemam ja one podatke koje je o svojim najdražima imao mačak zvan Bombarder, kojem 160 kilometara nije bilo prepreka da ih nađe. Išao bih ja i 161 kilometar samo kad bih znao na koju stranu, za kojim mirisom: slatka-

stim, kiselkastim, nježnim, parfimiranim, oštrim, oporim, tek naznačenim, ili kakvim drukčijim.

Grozničavo tražim izlaz iz tog košmara nepostojećeg, što ne bistri mozak već ga još jače muti, kad mi pod nosom lijepo zamirisa trava. Nema većeg i slađeg životnog užitka doli bacati se i češati hrptom gore-dolje kroz nju, s nogama u zraku, i ničim ometan ponavljati to nebrojeno puta dok ne dojadi. A kako je tek do mile volje čupkati njezin žutozeleni nježni, sočni vrh.

Vidi mene budale. Opila me ova ljepota slobode i nesputan prostor, napunila nadljudskom snagom, pa uzletjeh u svojim htijenjima. Nekontrolirano se prepustih zemaljskim slastima i trućam o svemu i svačemu, a ne govorim vam ono najvažnije, i tužno i smiješno. Još ne vjerujem da je bila greška.

Bijaše ovako.

Istjeraše me iz stana da ohladim uzavrelu narav, a ja se stuštim stubištem dolje, ali ne baš izravno već pomalo njuškajući okolo i unaokolo ne bih li natrapao na kakav trag moje ljubljene. Mirisi, poznati mirisi odvučke me najprije do Ljubice. Tamo je bilo zabranjeno odlaziti, ali nisam mogao ne onjušiti oko njezina cvijeća, zapravo njezinih još uvijek praznih posuda za cvijeće. Ma koliko se trudila, tu su još vonjali moji lanjski tragovi. Mene nije mogla zavarati pranjem, ribanjem, trljanjem i dezinficiranjem.

I dok sam tako obilazio vlastite ostatke, odjednom se u njezinu kutu otvoriše vrata. To obnovi sjećanje na ondašnju prijetnju od koje se i sad sav naježim. Strah zatitra mojim skromnim mozgom, a noge refleksno odgovoriše bijegom. Nije mi preostalo drugo nego da šmu-

gnem prema dolje. Mislio sam bit će dovoljno sakriti se na katu ispod, ali koraci prosljednije za mnom. Sto mogu, nego izbjegavati ih tražeći spas kat niže. Taj netko žustra koraka ne namjerava stati i ja jurim dalje, dolje prema podrumu, a onda spazim u prizemlju širom otvorena vrata na ulicu. Najčešće me nisu privlačila, izići je značilo izložiti se opasnosti, ali odjednom su ona bila jedino rješenje jer po zidu se u smjeru podruma vukla silueta koja nije ulijevala povjerenje, kao ni topot koraka što se približavao. Uostalom, pomislih, samo hrabar potez može uroditi plodom. Jedino tako mogu stići kamo sam namjerio.

Izletim brzinom metka na zrak koji me opali svježinom, a ohda poput kugle na biljarskom stolu potražim najbližu rupu za utočište. Gdje drugdje nego pod prvim automobilom. Tu sam mogao čučati satima, da je bilo prilike, ali ovaj put nije. Nekome se žurilo i ja sam ostao bez krova nad glavom. Još jednom zviznem prema novom otvoru, misleći da se vraćam kući, no bijah u zabludi. Već i površno istraživanje pokaza da sam na nepoznatu terenu.

Bio je to isti, ali opet drukčiji ulaz u zgradu: broj četiri. Tik do moga broja dva. Nisam se zbunio jer bio sam u misiji, a misija je podrazumijevala nešto novo. Uostalom, nije bilo posve novo jer tuda sam se ja već skitao za znanicom koja je više puta podlegla mojem šarmu. Tko zna, možda naletim na nju i njezino potomstvo, tako nalik na mene, mislio sam, ne sluteći kakvu ću ružnu sliku zamalo zateći. Nisam odbrojao ni desetak koraka kad me zapljusnu strašan smrad, isparina gora od raspadajuće riblje utrobe. Sklupčana u kutu stubišta, izvrnutih očiju i podvijena repa, s pjenu na

ustima ležala je ukrućena moja družica. Obišao sam oko nje, ali više se ništa nije dalo učiniti. Nije bilo zdravo ni liznuti je za posljednji pozdrav. No, okolni zrak upozoravao je da to nije sve. Moj je osjetljivi nos naslutio veću nesreću. Podalje od majke u istoj žalosnoj poziciji njezino čedo, mačić kojem nije bilo više od mjesec-dva. Tek progledao. A onda mi uši naslute slabašan mačji zov. Prestravim se od uznemiravaj uče slike tigrasta mačića u samrtnu hropcu. Ništa mu više nije moglo pomoći, a njegovo vapijuće cviljenje i pogled koji traži pomoć oboriše me s nogu. Sažaljenje, ali i bijes što se tu više ništa ne da učiniti obuzme me i uspaniči mozak. Trzaji iz tog slabašna tijela, kojim vlada neka mračna sila oduzimajući mu preostalu snagu, posljednje plamičke života, prestrave me i uplaše do ukočenosti. To je smrt. I to smrt od ljudske ruke.

Istjerujući strah u bezglavoj jurnjavi zavojitim stubištem spazih jednim zamućenim okom desetak stuba niže nešto bijelo, dugodlako u kovrčama, nešto nježno i pitomo, elegantno i njegovano kako na uzici, bez žurbe, sitno predući na četiri šapice, slijedi gazdaričinu nogu. Ošine me po tko zna koji put - ljubav: i prepoznah svoju dragu. Zaletih se prema njoj da joj kažem sve ono što još ne zna, ali ona ne pokaza razumijevanje za moj ljubavni nasrtaj, već se uz neki čudan zvučni signal, nimalo nalik na mačji, istrže s uzice i poleti poput lude van na ulicu.

Nasta nečuvena trka. Moja mila ispred, za njom gazdarica, dozivljući: »Pika! Pika! Vрати se!« - a za njom ja. No Pika se nije osvrnula već je preletjela pločnik ispred zgrade, za dlaku izbjegla udar sportskog automobila i odjurila put parkića u kojem su se igrala djeca.

Ubrzo su svi u parku i oko njega shvatili da se događa nešto čudno. Pika se glasala nekim čudnim vau! vau! vau! zvukovima, a ni gazdarica nije ostajala dužna. Ja i moj mjauuu slijedili smo ih, ništa manje bučno, jer nisam shvaćao da netko koga volim svim svojim srcem bježi od mene.

Zaustavili smo se tek kad se Pika zaustavila. U strahu je izlaz našla na vrhu stabla, čemu se nisam čudio, ali kad sam joj se htio pridružiti, gazdarica me ošinula remenom uz nečuvenu pogrdnu: »Mrš, mačketino, vidi što uradi mojoj pudlici! Gubi se!«

Oh, kako sam bio uvrijeđen. Što mi se još neće dogoditi, pomislih, i ustuknuh pod klupu ne bih li nespo-razum raščistio s nekim tko će me razumjeti. Ali draga nije htjela dolje. Odužilo se nagovaranje, i neki je dječčić htio pomoći, ali niti se mogao popeti do vrha, niti mu je Pika dopuštala da je skine, toliko se bila usplahirila. Činilo mi se da se oko nje skupilo cijelo naselje dajući razne prijedloge kako je dovesti. Najčešće je ipak do mog uha dopiralo čuđenje: Pas na vrhu stabla! Nikad vidio! Zamalo se presavinuh od smijeha kad čuh komentare trojice mangupa što htjedoše pomoći povcima: Jesen! Jesen! Pada lišće!

Čekao sam još neko vrijeme, a kako ta mačka-pudla nije htjela sići, zaključio sam da to nije bila ona moja, prava. Ona bi prepoznala bezgraničnu ljubav i prišla mi, a ne bi uzrokovala javnu sablazan u kojoj će, načuh iz daljine, sudjelovati i vatrogasci.

Kao da ništa nije bilo, pokupila se na livadu na kojoj, eto, sada lješkarim i uživam u punoći mačje slobode. Ipak ne do kraja, jer ono što vidjeh na stubama ulaza broj četiri nije se moglo lako izbrisati. Ali ne za dugo.

Nešto jače od bilo čega ubrzano je iz moje glave istiskivalo stravu tog prizora i pravilo mjesta za samo jednu misao: za misao o slasnu zalogaju. Glad je počela pohod na moj organizam. S ležanjem je bilo gotovo, morao sam u lov za hranom.

Ostadoh vam opet dužan kraj priče o nesporazumu koji me je zamalo stajao života.

5.

- Tko je?
- Tko bi bio? Ja sam!
- Tko?
- Stef, tvoj muž. A koga ti očekuješ?
- Ne znam ni sama.
- Sto ima novo?
- Ništa. Umirem ovdje od straha i čekanja. Onaj se naš balavac nije javljao, pa sve mislim da je portafon u kvaru. Znači, ipak radi! Ali nešto u njemu lupa.
- Samo ti se čini. Ta lupa dolazi iz podruma. Netko nešto traži među starudijom. Portafon je u redu.
- Zašto se onda Tihomir ne javlja? Otišao je prije tebe.
- Ne brini se, negdje se zaigrao.
- Jesi li ušao u trag mačku?
- Ništa! Obišao sam zadnji ulaz od podruma do krova. Čak sam pozvonio onima na vrhu u kojih se mačkonja ponekad uvlačio prelazeći preko krova, ali kažu da ga nisu vidjeli. Djelovali su iskreno, čak zabrinuto. Obećali su javiti ako ga vide.
- Ne vjerujem ja njima, sumnjiviji su mi od Ljubice. Imaju oni više razloga za osvetu. Sjećaš li se panike kad im je noću uskočio u sobu i gospođu probudio iz sna. Napravili su dreku kao da je opasna divlja životinja odbjela iz zoološkog vrta.

- I ja bih se prepao da mi iznenada skoči kroz prozor.
- A koliko riječi za ono malo popodnevnoga lješkarinja na rublju.
- Bilo je netom izglučano. Ni ti mu to ne dopuštaš, zar ne?
- Štef, za koga ti navijaš? Za našeg mačka ili za one s drugog kraja zgrade?
- Za mačka, dakako, ali glasno razmišljam. I meni bi se prekršaj činio većim da ga učini tuđa životinja. Našem mačku mogu sve oprostiti. A ti?
- Joj, sve ću zaboraviti, samo ga nađi.
- Baš sve? I onu najdražu vazu iz bakine škrinje, i onu zbirku malih porculanskih figurica, i kristalnu pepeljaru, i daljinski upravljač, i sliku sa zida, i venecijansko ogledalo, i bocu viskija, i razderan madrac...
- Stani! Nakupilo se toga. Nastaviš li, splasnut će mi velikodušnost.
- Sto misliš, je li mu spomenuta gospođa oprostila otisak pandži na svilenoj bluzi? Još jedan razlog manje za ljubav, zar ne? Svejedno nisu pokazali mrzovolju.
- Sve skupa mogla je biti lukava igra i dobra gluma.
- Imaš pravo. Nikad se ne zna. Možda su i oni pisci onog strašnog pisma.
- Da i jesu, što bismo učinili?
- Ne znam.
- Govori glasnije. Ne čujem te od strašne lupe iz portafona.

- Kažem da ne znam što bismo učinili. Ima vremena da o tome mislim. Idem tražiti dalje. Sad ću na broj šest. Doista, dolje netko nesnosno lupa.

- Ne čujem te.

- Sad je prestalo. Čuješ li sada?

- Čujem.

- Pojavi li se Tihomir, reci mu gdje sam. Na broju šest je kotlovnica, možda se taj naš skitnica tamo zavukao pa čuči kraj kakve tople cijevi od centralnog i ne pomišlja na povratak kući. Vani šija sunce, ali je hladno. Nije za šetnju po otvorenom.

- Požuri, pa mi javi.

- Hoću. Gotovo sam siguran da bi tamo mogao biti. Kako se već nisam sjetio. To je mačje okupljalište, i onih s gazdama i onih bez gazda. Takoreći, njihov društveni klub. Toplo, a ljudi rijetko zalaze. Odoh! Evo, netko dolazi! Javit ću ti što sam otkrio! Bok!

Stjepan zakorači na prvu stubu, kad ga neznanac oslovi:

- Vi ste sa četvrtog kata?

-Jesam.

- Imate mačka?

- Molim?

- Imate i sina Tihomira?

- Imam! Ali čemu ovo ispitivanje?

- I dobili ste prijeteće pismo?

- Kako znate?

- I ja sam ga dobio. A dobio ga je i moj susjed koji ima sijamsku mačku, i još jedan iz zgrade preko puta. Moja mlađa kći Ivana ide u razred s vašim Tihomirom. Od nje sam čuo da imate mačka, pa provjeravam jesu li i vas strašili odvratnom prijetnjom. Oprostite, nisam se predstavio. Ja sam Tomić, a vi ste Sertić?

- Jesam. Da, i to smo pismo dobili! Još smo u šoku. Gle, gle, ovo je poprimilo masovne razmjere. Mislili smo da se nama i našem mačku netko osvećuje.

- Ni govora. Cijelo je naselje na nogama. I ne samo to. Netko je po podrumima i pod stubama na ulazima ostavio tone otrova i ispisao sva garažna vrata porukom: »Mačke, umrite!« Već ima otrovanih mačaka, pa i poneki pas. Ponavlja se slučaj otprije nekoliko tjedana o kojem smo čitali u novinama. Mi svog mačka ne puštamo van. Ali to nije rješenje.

- A naš je Joja u skitnji.

- Oo! To baš nije zgodno.

- Upravo sam krenuo u potragu za njim. Hoćete li sa mnom do broja šest? To je tu, treći ulaz u zgradi. Tu se zavlauče beskućnici, u toplinu kotlovnice. Ljudi to znaju pa im ostavljaju hranu da prežive zimu. Moj im se mačor voli pridržiti. Rod je rod, zar ne?

- Svakako. Hajdemo!

Dvojica muškaraca uputiše se pločnikom do ulaza, dvadesetak metara od mjesta susreta. Nisu ulazili u kuću jer kotlovnica je imala poseban ulaz, i odškrinute prozore kako bi mačje društvo po volji moglo ulaziti i izlaziti. Obojica su pregazila travnjak i sagnula se da dozovu Sertićeva bjegunca. Kako su se brzo sagnuli, tako su se brzo i ispravili - zabrinuto se pogledavši. Nije

ih iznenadilo ono što su vidjeli, kad nisu vidjeli ništa, već one što su čuli. Turobni mjauk nije nagovještavao dobro. A tek jetki smrad!

- To se glasaju životinje na samrti. Tu dolje na desetke je otrovanih mačaka! - izusti oprezno Tomić.

- Idemo unutra!

- Ali kako?

- Nije važno kako! Razbit ćemo prozor, razvaliti vrata, moram pomoći svom mačku! Možda još ima nade! Možda još nije kasno! - pokušavao se utješiti Stjepan.

- Čekajte! Valjda netko ima ključ od tih vrata. Samo ćete sebi nauditi. Ne može se tu ništa bez ključa. Idem tražiti pazikuću!

- Treći kat lijevo. Ja nemam snage. Ja ću ovdje dežurati - zavapi Stef i gurne glavu kroz odškrinut prozor ne bi li vidio što se unutra događa i možda spazio poznati dragi lik.

Iznutra je zaudaralo po mačjem smradu, ali i na smrt, na tijelo bez života, na crkotinu. Taj mačji kutak nikada nije ugodno mirisao i nije nimalo čudno što su vječite prznice i bundžije - koji uvijek nađu nešto čime će hraniti svoju žuč - spočitavale zbog otvorenih prozora kotlovnice i započinjale svađu s nekim kome to nije smetalo. »Zašto baš u našoj kući, zašto baš u našem ulazu mora biti dom za skitnice? Samo u nas smrdi.« Drugi bi odgovarali: »A tko vas tjera da tamo zabadate nos! Djeca će se zaraziti, razboljeti!« ubadali bi dalje. »Mačke uneređuju, a za njima nitko ne čisti. Dolje se skupila gomila mačjih izmetina«, potezali bi uvijek najosjetljiviji argument.

Kako tamo nitko nije zalazio, tek majstori jednom ili dva puta u godini, ta bi pojedinačna ljutnja bila ušutkana odobravanjem većine, da i životinje, kad su već tu, moraju imati svoje mjesto na kugli zemaljskoj, i njihovu, u svemiru, jedinom domu. U tom natezanju onih koji su bili protiv udomljavanja nesretnih životinja i onih popustljivih najlošije je prolazio pazikuća. Njega bi zapalo da očisti sve što bi mačke napravile tokom godine, jer kad bi došao red za godišnji popravak strojnice, prostoriju je trebalo dovesti u red. Sto mu je preostalo nego da se prihvati stare metle, kante s vodom i počisti ugrubo što se počistiti da. Majstori bi i poslije toga frktali nosom i svako malo brundali: »Kako ovdje smrdi!«

Kad se bolje razmisli, pazikuća također nije imao razloga voljeti brkate četveronošce, pa je zavrijedio sam vrh na listi sumnjivih.

Stef je začepio nos i proturio glavu i tijelo koliko je to omalen otvor dopuštao. Taman su mu se zjenice proširile toliko da u mraku počne prepoznavati obrise, kad ga netko zgrabi za vjetrovku i povuče van.

- Čovječe, past ćete naglavačke! Ima tu dva metra dubine. Dovoljno da razbijete glavu.

- Ali moj mačak! Joja, Joojaa, Joojiceee, dođi!

- Saberite se. Lako za mačka i mačke, samo zadaju brigu, a raznose i bolesti. Jedan moj prijatelj iz susjedstva... to što se njemu dogodilo to je tragedija, no ne bih sada o tome. Čuvajte radije svoju glavu - odbrusi namrgođeni pazikuća iza čijih je leđa stajao Tomić i pokazivao svežanj ključeva u njegovoj ruci.

- Ne znam čemu se zapravo nadate, ali idemo! -
odreza čovjek u plavoj kuti i zbrza naniže preko nekoliko stuba što su vodile do strojarnice.

I Tomić i Stef spustiše se šutke za njim u podrum do hrđavocrvenih i dječjim rukopisima išaranih vrata. Stjepan je bio uzbuđen i napet od iščekivanja, Tomić ukrućen, a pazikuća ljut. U velikom svežnju ključeva tražio je pravi, a prvi koji je gurnuo u bravu čini se nije bio taj. Ni drugi. Dovoljno da onako ljut postane još ljući i da svoju ljutnju počne glasno iskazivati, ali rječnikom samo njemu razumljivim. Ispod brade, kamo su frcale optužbe na sve i svakoga, nije izletjelo ništa do kraja jasno. Tek poneka riječ » ... smrad ... ljubimci ... zadaviti ... pobacati u vodu ... sirotinja ... «, ali cjelina se nije mogla složiti.

Nije ni bilo potrebno, i bez toga bilo je jasno da mu nije do spašavanja mačaka, da mu sve to skupa teško pada. U strahu da pred sljedećom preprekom ne odustane, dvojica muškaraca ni jednom mu riječju nisu proturječili. Bijesna čovjeka moglo je bilo što izazvati da odustane i da se pokazujući uvrijeđenost okrene i ode, a njih dvojicu bespomoćne ostavi pred ulazom.

Mirovali su i pogledavali se dok je iz rijetko otvarane i zahrđale ključaonice škljocalo na uzaludan trud. I dalje su stajali nijemi, odlučni da uđu u mačji pakao.

Pod trećim ključem i snažnim pritiskom mehanizam brave napokon zaigra onako kako mora i vrata popuste. Stjepana još jednom zapahne neugodan miris, ali ga ne zaustavi. Tomić, čini se, odusta od ulijetanja bez predumišljaja. Uostalom, njegov je mačak bio na sigurnom. Kad se Stjepan privikao na mrak, užasnu se od prizora. I pazikući ne bijaše lako potvrđujući to glasno uz jedan

otužni »Joooj!« i hvatajući Štefovú ruku. Ljutnju s njegova lica zamijenio je užas. Obojica su bez riječi buljila pred sebe sve dok se nisu trgnula od Tomićeva doživljanja:

- Sto ima dolje?

- Sidite pa ćete vidjeti - prepukla glasa pozva ga pazikuća.

A dolje je bio zajednički grob velike mačje obitelji. Bilo je jasno da nisu sve uginule istog trena: poneka se nožica još trzala i dozivala spas.

- Jeste li našli svog mačka? - Tomićevo pitanje osvijesti Stefa.

- Ovdje ga ne vidim. Ali tko zna gdje se zavukao u strahu od smrti.

- Ne mislite sada na to. Možda je živ!

- Ako je i živ, prijetnja iz pisma još uvijek nam visi nad glavom.

- Treba nešto učiniti! - oglasi se pazikuća.

- Ali što? - bezvoljno će Tomić.

- To je za policiju! - izusti Sertić - i za službu deratizacije.

- Da, treba ih pozvati! - složi se smekšani ključar mačjeg stratišta.

- Idem dalje u potragu za mačkom. I za sinom. Možda je on nešto otkrio. Doviđenja! Čujemo se! - dobaci Stef izlazeći iz prostorije u kojoj više nije imao što tražiti.

6.

Pitate se gdje sam? Reći ću vam sve, samo budite tihi: zapravo čučim satima u zaklonu, najboljem što sam ga uspio naći, i ne usuđujem se maknuti ni lijevim ni desnim brkom?) Skupio sam sve četiri pod sebe, a rep uza se ne bih li iza grma rijetka šiblja, prorijeđena od zime i dječje horde, bio što manji i neupadljiviji. Najradije bih povukao i uši do zemlje, ali njih iznutra nešto tjera da strše uvis poput tornjeva katedrale.

Baš onda kada bih htio da sam manji od makova zrna, kada bih htio da su manje i moje uši i time manje na smetnji, one su neobuzdane, uvjerene da obavljaju važnu zadaću: da otkrivaju neprijatelja. Meni se pak čini da bi ih trebalo odrezati, sputati nekom noćnom kapi-com. Budući da ništa od toga nije dolazilo u obzir, jedino što sam mogao učiniti bilo je da se ukočim. To mi ionako nije bilo teško izvesti jer sam otprije skamenjen od prizora u podrumu. Jedino što se pokreće jesu moje misli i moja crijeva. Nažalost, na prazno. Poput ljepljiva preljeva za sladoled glad mi sjeda u utrobu. I ne da se isprati ničim doli dobrim zalogajima mesa ili ribe. Jao meni! Skupo plaćam jutros stečenu slobodu.

Hajde, junače, osvajaču svijeta, saberi se! Snađi se, ne jadikuj!

Odjurio bih ja već u potragu za hranom kad stazicom usred parka i tik do mog nesigurna skloništa ne bi neprestano protrčavalo neko dijete, ili čovjek u šetnji sa psom. Uokolo kuće nešto bi se našlo, makar i skroman obrok s oglodane kosti izbačene kroz prozor nekog lijenčine. Nemam sreće. Maloprije, kad sam napokon

odlučio za zalogaj riskirati život i pretrčati do novog zaklona bliže kući, namirisala me doga u punoj snazi, no srećom ni gazda nije bio mačji kašalj. U toj borbi grdosija pobijedio je čovjek, i ja sam mu zahvalan. Za moju zahvalnost nikada neće doznati, jer od straha ne samo da se nisam mogao pomaknuti već sam se smanjio na veličinu četke za cipele. Ni čiju se ne bi čulo da me tko nagazio.

Minuli događaj, od kojeg će mi se u pamćenje urezati urnebesan pseći lavež i čovjekova neljudska galama, razvaljena zvjerinja negostoljubiva njuška s nijednim zubom manjim od tri centimetra, zaustavio je za još nekoliko sati moje pokrete prema bilo čemu nalik na hranu.

A kad ne gibam, mislim. Nedavan neugodan susret nametnuo mi je temu za razmišljanje koja me muči već duže: ljubav između psa i mačke. Nevjerojatno, a možda i zabunom, pseća mi vrsta od malih nogu ne ulijeva povjerenje, i najmanje je ljubav osjećaj koji bih prema njoj mogao pokazati. Uostalom, i maloprijašnje iskustvo govori da je to uzajamno. Ali kao da sve drugo oko mene hoće reći da griješim: slike po novinama, televizijske serije, priče ljubitelja životinja. I moja prijateljica Siv Katrine iz Norveške, čim me je ugledala, raspričala se o svoja tri psa i mačku koji u tom jatu želi biti četvrti. Zamislite sramote!

Lijepa plava Siv, čija torba - a da ona toga nije svjesna - neodoljivo miriše po lososu, zaprepastila me svojom pričom.

Jednostavno nisam vjerovao, ali kako je ona zabezegnutoj Bibi nanizala svu silu detalja, posramio sam se

što sam pomislio da laže. Sumnjao bih i dalje, da se meni nije dogodila ta nevjerojatna stvar.

Kad je jutros na stubištu oživjela slika najdivnijeg bića iz novina, u meni je proradio laboratorij. Mislim da se vidjelo kako mi se puši iz ušiju. Imetak bih založio za okladu da je to ona koju tražim, koju sanjam. Zasljepljen pojurio sam u želji da joj pokažem što za nju osjećam. I što sam doživio? Pobjegla je preda mnom na drvo! I ne samo to. Razočaran i uvrijeđen, u podnožju raskošno opuštene breze doznajem najveću strahotu koja me mogla snaći: da sam u velikoj zabludi, da sam pobrkao šifru vlastite vrste.

Ako je istina što kažu, da to ne bijaše mačkica nego rudlavi psić, onda je to još jedna priča na mlin razgovora koji me svojom nejasnoćom razapinje na tisuću muka. Ako me zasljepila mržnja, a ne ljubav, onda bih morao biti sretan jer se to u meni probudila moja prastara, zaboravljena, od komotna života zakržljala priroda. I ne samo moja već i mojih roditelja, i njihovih roditelja, i moga, i ne samo moga roda. Mnogo se toga zgusnulo u tom nenadanom iskustvu, pa ne znam da li da mu se veselim ili da od njega strepim.

Zbrka se zbrkala što smo kujica i ja zamijenili uloge.

Neprirodno, ali zanimljivo. Ako je reda u prirodi, ja sam trebao biti ispred, a ona iza mene, ja sam trebao biti na drvetu, a ona pod drvetom, ja sam trebao cviljeti, a ona režati. Ali običnu se prizoru nitko ne bi nasmijao, gazdarica ne bi bjesnjela, a vatrogasci toga dana ne bi ništa neobično radili. Vijesti bi bile dosadne. Kladam se u pileća jetrica da nitko u toj zgodi nije vidio zabrinjavajuće pomaknutu sliku svijeta, već dobru priliku za

zabavu, za smijeh. Meni nije bilo do smijeha, ja sam bio jadan.

Moj je problem ostao otvoren, neriješen. Višestruko patim, a nikoga to ne zanima. Zato toliko filozofiram. Kad bih se domogao kakva slasna zalogaja, prestao bih, a priča bi bila veselija.

Siguran sam da bi vas zabavljalo čuti kako sam upola smanjio Bibinu kolekciju skupocjenih vaza, što mi, siguran sam, neće oprostiti dok sam živ. No, za to sada nemam snage. To bi potrajalo.

Za ovu gladnu priliku bolje pristaje iskustvo prekrasnog crnog mačka. Sve što znate o mačkama bilo je pohranjeno i očuvano u njegovim genima. Tipičan predstavnik mačjeg roda koji se našao u prilici da to dokaže papigi koja je, gle slučaja, njegov dom smatrala svojim. Držao se muški: bezgranično mnogo ljubavi pokazivao je prema ptičjem perju i mesu. I prije i poslije redovita obroka. Šarena kreštavica nije imala razumijevanja za mačje nježnosti, a još je manje bila raspoložena da bez borbe stane u red za nečiji jelovnik. Sraz nekoliko pari pandži i jednog kljuna završio bi krvavo: jednom, dva-put, nekoliko puta na dan. Domaćini ovog neparivog para kućnih ljubimaca više nisu htjeli sudjelovah u borbi na život i smrt.

Gazdarica se teška srca odrekla crnog ljepotana, a mačak još teže lovine koja mu više nikad neće biti tako blizu. Sve bi to još nekako podnio, da nije uslijedio najteži udarac: premještaj u seosko dvorište među kokoši i piliće gdje se njegovoj ljepoti nije imao tko vrijedan diviti. Bio je toliko uvrijeđen da se više nije okrenuo ni za jednim pernatim stvorom.

Kad bi sada mene netko premjestio pred moju pre-punu pliticu u dom Sertićevih, bio bih mu zahvalan. Kako bih sada volio biti na svom teritoriju gdje me nitko ne ugrožava, a hrana stiže u točno određeno vrijeme. No, dobro, možda ponekad i sa zakašnjenjem, ali sve skupa zanemarivo.

Gdje su sada moje gazde? Gdje su Biserka, Stef, Tihomir? Zašto me ne traže? Ta nema me cijeli dan, a i mrak se skuplja. Kad bi samo netko od njih došao u moj vidokrug, ja bih odmah istrčao pred njih i u trku se popeo na četvrti kat. Ne, to ne bih smio. A moja ljubljena? Tako je nikada neću naći. Pokleknem na prvoj stepenici. Ostat ću ovdje, a čim se malo prorijede prolaznici, prišuljat ću se podrumu ili uličnom odlagalištu hrane, koje ljudi neprimjereno zovu smećem. A kad napunim želudac, mogu u potragu za svojom mačkom.

Čini mi se da je sada trenutak. Do podnožja zgrade može se u jednom potezu.

Odlično! Uspio sam!

Ali ovdje je nevjerojatno čisto: nijednog papirića s ostacima hrane, nigdje košćice ili komadića kruha. Već cijelu vječnost češem leđima o zid podugačke zgrade ali njušim samo prašinu. Na samom kraju podrumski prozori. Da li da uđem ili da zaokrenem oko zgrade? Usmjerim usku prema dubini, ali ondje čujem glasove. To me obeshrabri. Možda mi se jedan učinio poznatim, ali to nije bilo dovoljno za odluku. Produžim postrance i evo me s prednje strane zgrade, i dalje češući lijevi bok o žbuku, što mi je davalo sigurnost. Sada sam nadomak ulazu, a ni kontejneri nisu daleko. Pretrčim još komadić nezaštićena puta, i evo me pod stubama. Ne naglim, čekam najpovoljniju priliku, a ona se pruža samo naj-

strpljivijima. O toj mojoj karakternoj crti valjda ne moramo raspravljati, mi smo mačke po tome poznate.

Čučim zgrbljen i oprezan, napet u oslušivanju svakog poznatog i nepoznatog šuma. Čujem korake iznad glave, pa onda tišinu. Ali ne traje dovoljno dugo, a do tle, dok nadaleko nema nikakvih pokreta, neču se pomaknuti ni za dlaku. Dolazi li to netko čiji mi je hod poznat? Žuri, gotovo trči. Samo što nije zakoračio na stube. Sad ili nikad treba istrčati pred njega i zaštićen šmugnuti pred njim sve do posljednjega kata. Da, to je Stef, pomalo uzrujana koraka, ali on je.

Idem!

Vidio me unatoč slabu vanjskom svjetlu i krepanoj žarulji na ulazu koja je tko zna kada pregorjela. Obradovao se i uzviknuo: »Mačore, tu li si! Gdje si bio, skitnice? Dok ti ganjaš mačke, mi umiremo od straha. Nije vrijeme za avanturu, već za oprez. Dođi, Joj a, dođi, idemo javih Bibi da sam te našao.« Ali što je sa svjetlom? Morat ćemo se popeti po mraku.

Meni to nije bilo teško, ali Štefu jest. Rukama se držao za ogradu i cipelu oprezno stavljao pred cipelu napipavajući rub stepenice, kad se iz podruma začula strašna larma. Izmiješala se buka udaraca šakama po plehanim vratima i dreka nekoliko uzrujanih ljudskih glasova. Uhvatio me strah. I tada, i uvijek u sličnoj prilici, moja je prva i jedina misao bila bijeg s mjesta događaja. Ni ovaj se put ništa nije promijenilo u mojim instinktima, i dobro da nije, jer se opasnost uskoro okomila na mene osobno. Da sam pun povjerenja ostao čekati svoju sudbinu, danas me ne bi bilo među živima. Posljednje što pamtim bio je uskovitlan zrak od neznančeva silovita preskakivanja stuba i još silovitijeg ule-

tavanja u prizemlje. Štef je nešto dovikivao, i čini mi se da je htio zaštititi me u svom naručju, ali ja sam od straha izgubio orijentaciju. Bijeg na ulicu činio mi se najboljim rješenjem. Tu sam se sudario s nekim tko je bazdio po alkoholu i uopće neprijateljski mirisao a tko mi je htio zavrnuti vratom. Refleksi me još nisu napustili i ja sam se poput jegulje izvio u zraku ispruživši pandžer prema davitelju. Jauknuo je, ali nije odustajao. Oslobodivši se zagrljaja, svom sam snagom zagrabio prema izlazu kroz koji sam netom ušao sretan i zadovoljan u gazdinu društvu. Nasilnik je požurio za mnom. Da su teška metalno-staklena vrata bila zatvorena, kao što se činilo, ne bih se bio izvukao. Srećom bila su samo pritičena, a to znači da su mi bila prepreka. Da bih je svladao, prvo sam se ukočio, pa upro sve četiri o pod, kao da ću svrdlati zemlju, sve isto njuškom gurajući u tanan otvor ne bi li se proširio. U leđima, u narasloj grbi kao u puklavca, posljednjim naporom skupio sam svu svoju preostalu snagu i gurnuo naprijed. Brk, njuška a potom glava i ostatak tijela pronašli su put u slobodu.

Bio sam gotovo vani kad je nasilnik svom snagom zgrabio kvaku i vrata privukao k sebi. Ja sam već bio s druge strane, ali moj rep je još bio unutra. Čulo se krcanje kao da se pod zubima lomi dvopek, samo što nije bio dvopek, već moje kosti u repu. Bolni urlik koji se prolomio iz mog grla odjeknuo je sve do zadnje zgrade u naselju.

Unatoč nesvjestici koja me hvatala, dao sam se u trk. Jedina misao bila je odmaknuti se što dalje od ubojice, a tek onda tražiti skrovitu logu u kojoj ću vidati ranu i zaboraviti proživljeno. Iako sam već bio daleko, nisam mogao ne oslušivati što se dalje zbiva na tek

napuštenu mjestu. Jasno se čulo hrvanje i Štefovo dozi-
vanje: »Mačore! Mačku! Joooja, vrati se! Srljaš u veliku
opasnost!«

Znam što vam je na umu, završetak nedovršene
priče. Nisam zaboravio na obećanje, ali događaji su me
sasvim zaokupili, i ono što je bilo davno ne stiže na red.
No, bit će prilike.

7.

- Brzo, gospođo, brzo! Dajte stolicu, mokru krpu, raskopčajte mu košulju da dođe do zraka - izgovorio je s vrata zabezeknutoj Biserki uspuhan pod teretom mlohava Stefova tijela čovjek u radnom odijelu.

- Ovamo, dajte ga ovamo na naslonjač! Zaboga, što se dogodilo? Vi ste naš pazikuća, zar ne?

- Jesam! A što se dogodilo vašem suprugu - to ne znam. Neka vam gospodin ispriča kad dođe k sebi. Ja samo znam da je sve počelo s mačkama - izgovori čovjek na izmaku snaga.

- Ja bih rekla da je sve počelo s ljudima koji ne vole životinje, pa su bijesni i na ljude i na životinje. Ali pustimo sad to. Gdje mi je sin? Prošla su tri sata otkako ga nema.

- To vam pogotovu ne bih znao reći. Danas ga nisam vidio. Ali s gospodinom sam bio prije pola sata kada smo otvorili spremište centralnoga grijanja. Onda je odjurio kući. Bio je zabrinut za vašeg mačka.

- Je li ga našao?

- Našli smo mi tamo desetak mačaka, ali nijedne žive.

- Pitam, je li našao našeg mačka?

- Koliko ja znam, nije.

- K vragu! - izleti Bibi.

- Bolje mu je da ga nije našao! - primijeti pazikuća.

- Nemojte me zbunjivati. Nije vrijeme za šalu - zaključiti uzvrpoljena Biba i otrči u kupaonicu po hladan oblog.

Do maloprije bez znakova života, Stef se u to počeo micati. Prebačen preko cijele dužine kauča neodoljivo je podsjećao na bespomoćno mačje društvo iz toplinske stanice. Polako je dolazio k sebi, neprestance trljajući rukom potiljak u koji je dobio podmukli udarac. Iz sekunde u sekundu bivao je sve prisebniji, a onda se dugo zagledao u svog spasitelja pa će začuđeno:

- Otkud vi?

- Dovukao sam vas iz prizemlja u kojem ste ležali bez svijesti.

- Kako ste se ondje zatekli?

- Nakon našeg rastanka sjetio sam se da vaš ulaz nema svjetla pa sam krenuo promijeniti žarulju. Motaju se u posljednje vrijeme ovuda svakojaki ljudi. Mrak kao da ih izaziva da čine zlo. Nisam, međutim, stigao učiniti što sam namjerio jer sam se, samo što sam zakoračio u hodnik vaše zgrade, spotakao o vas. Prepoznao sam vas pod odsjajem automobilskih svjetala s ulice.

- Kako ste me donijeli do četvrtoga kata?

- Na leđima. Niste baš lagani.

- Da, morao bih skinuti koji kilogram. Ali da nije bio mrak, možda mi se sve ovo ne bi dogodilo. Sve se zbilo suviše brzo. Još sam ošamućen.

- Mislim da bi trebalo pozvati liječnika.

- 1 policiju! - oštro izreče Biserka.

Prišla je Stefu i nježno ga pogladila po licu.

- Gdje te boli?
- Ovdje, otraga.

Vješto, kao prava bolničarka, omotala je mokri frotir oko Štefova vrata, a on je pri tome ispusto samo jedno jedva čujno »Joj!« Nije govorila, nije ispitivala, kao da je čekala da Štef sam počne s pričom. I pazikuća je, čini se, čekao isto. Štef, još obamro od ozljede, držao se kao da ga se sve to skupa ne tiče, ili je možda čekao da se oporavi do kraja. Tko zna što se motalo po njegovoj glavi. Dvoje s razlogom znatiželjnih ljudi šutjelo je nagnuto nad klonulim Stefom čekajući trenutak kad će razjasniti tajnu svoje nesvjestice, kada će ispričati što se dogodilo prije negoli je nađen i donesen kući. On je, međutim, i dalje ležao nepokretno ne pokazujući želju da bilo što počne.

Šutjeli su svi, ali ne zadugo. Biba nije izdržala:

- No, pa reci nam što se dogodilo!
- Ne sjećam se.
- Gdje je Tihomir?
- Koji Tihomir? - odgovorio je Štef pro tupi tanjem.
- Jesi li našao mačka?
- Kojeg mačka? - nastavio je Štef zbunjivati Bibu.

- Kojeg mačka, kojeg mačka! Joju! Onog zbog kojeg je sve ovo počelo! - podigla je ton gospođa Sertić, nervozna zbog Štefove ravnodušnosti. - Ne znaš ništa ni o prijetećem pismu, zar ne? - ne inzistirajući na odgovoru bespomoćno je zaključila.

Uslijedio je još jedan niječan odgovor, poslije kojeg je Biserka odustala od ispitivanja. Bez riječi je podigla

oči prema pazikući, a on je odgovorio istom gestom. Oboma je bilo jasno da je Štef od udarca štošta zaboravio.

- Nazovite molim vas Hitnu pomoć i policiju! Ostanite kraj moga muža dok ne dođu, a ja idem potražiti sina - rekla je pribrano kao da joj svaki dan na vrata stiže suprug s prazninom u pamćenju.

- Bilo bi bolje da ga ja odem potražiti, a vi ostanite kraj supruga. Stavite mu novi oblog, možda dođe k sebi.

- Da, ali javite mi odmah! Brinem se da se i njemu nije što slično dogodilo - izrekla je strepnju ispraćajući čovjeka do vrata. -1 pitajte molim vas tu preko puta da možda Tihomir nije kod Silvija. Ako nije kod njega, ne znam gdje bi mogao biti. Požurite, a ja idem zvati policiju - dometnula je.

Brzim korakom vratila se u dnevnu sobu do telefona. Ruke su drhtale nad brojčanikom, ali pogled na onesviještenog Štefa dade joj snage. Odlučno je okrenula dva poznata broja. Istog trena javio joj se glas s druge strane žice:

- Policijska postaja Trešnjevka.

- Moga je muža netko napao u hodniku naše zgrade. U nesvijesti je! Može li netko doći?

- Ne, nisam zvala Hitnu.

- Dakle, vi ćete ih zvati.

- A liječnik? Dobro, dobro, čula sam, doći će i liječnik.

Biserka spremno u slušalicu izdiktira adresu, i odahne. Bilo joj je lakše kao poslije sretna završetka nekog tužnog filma, kao da je Tihomir već tu kraj nje, kao da Stef sjedi u svom naslonjaču i dobacuje neku svoju šalu, a mačak Joja prede na radijatoru. Trgla se tek kad je čula zvonjavu na vratima i istodobno Štefovo bolno cviljenje. Poletjela je k njemu, dovikujući prema vratima:

- Pričekajte malo! Sad ću!

Stef je teškom mukom dolazio k svijesti, opet se hvatajući za potiljak. Biba mu je pomagala da se pridigne, nestrpljivo ponavljajući onima na vratima koji nisu prestajali zvoniti:

- Dolaziiiiim! Pričekajte sekundu!

Oni, čini se, nisu imali strpljenja, pa je Biba ostavila napola uspravljena supruga i pohitala k vratima. - Nije valjda već policija? - mumljala je sebi u bradu.

Na vratima su bila dva policajca, liječnik i dva bolničara s nosilima. I svi susjedi s kata. Nisu čekali da ih pozove unutra, nahrupili su svi za njom. Svatko je o svom poslu pokušavao nešto pitati, a najglasniji u toj beskorisnoj graji bio je Silvijev tata:

- Nema ni Silvija! Gospođo Sertić, nema ni mog Silvija! Zajedno su otišli još prije nekoliko sati. Mistite li da im se što dogodilo?

Nije stigla odgovoriti jer joj je pozornost odvušlo Štefovo cviljenje. Kraj njega je već bio liječnik pipajući ga po glavi, mjereći mu puls, zagledajući u zjenice. Stef je sjedio. Mora da se sam pridigao. Bio je izrazito blijed,

ali manje odsutan nego maloprije. Suvislije je odgovarao na liječnikova pitanja.

Biba je zabezegnuto stajala korak dalje i pitala se je li to čovjek od maloprije:

- Doktore, kako mu je? - odvažila se pitati.

- Teško je još reći, ali čini se da nema prijeloma, da nema unutarnjeg krvarenja, puls je malo usporen, ali to se popravlja, tlak je gotovo normalan. Rekao bih da je posrijedi lakši potres mozga, što ćemo ustanoviti u bolnici.

- Mora u bolnicu?

- Dakako! Pa bio je u nesvijesti, zar ne?

- Da, i ničega se nije sjećao, čak ni toga da ima sina Tihomira, i da nam je nestao mačak, i da smo dobili prijeteće pismo.

- To mi niste rekli! Nema dvojbe da mora u bolnicu na pretrage. A velite, nestao mačak!

- 1 sin!

Nije pravo izgovorila svoju tešku muku, kad straga iskorakne policajac i postavi se pred Stefa.

- To je već za policiju - izusti, i službeno se obrati liječniku koji je spremao stvari u svoju namreškane torbu: - Smijem li ispitati bolesnika?

- Izvolite, samo kratko. Vodimo ga u bolnicu!

Policajac je zadignuo hlače na koljenima i sjeo kraj ranjenika, nekako važno iz unutarnjeg džepa vadeći kemijsku olovku i omanji blok. Svi poredani uokrug kauča u taj su tren ušutjeli. Čekali su odgovor na jedno-

stavno a zagonetno pitanje koje bi rado i sami bili postavili da im je pružena prilika:

- Što se dogodilo, gospodine?

- Malo vam imam reći - polako ali prisebno izusti Štef.

- No, recite! - već nestrpljiv od Štefove sporosti naredi mladić u policijskoj odori. - Slušamo vas!

- S pazikućom i još jednim gospodinom otvorili smo na broju šest prostoriju centralnog grijanja. Tražili smo našeg mačka. To što smo tamo zatekli nije za ljude. Pazikuća može potvrditi.

- Gdje je on? - znatiželjno upita policajac.

- Sad je bio tu - brzo će Štef.

- Otišao je tražiti Tihomira - dometnu Biba.

- Uglavnom, podrum je bio pun mrtvih i polumrtvih mačaka u najstrašnijim mukama. Sve otrovane ljudskom rukom. Pomutila mi se svijest od tog prizora, ali sam ipak na brzinu zaključio da među njima nije onaj kojeg tražim. Izletio sam u novu potragu, znajući da su posrijedi minute. Žurio sam usput javiti Biserki da ga nisam našao. Već se bio spustio mrak i nisam baš najbolje vidio oko sebe, a ni naše svjetlo na ulazu nije gorgjelo. U hitnji da sve obavim što prije spotakao sam se o nešto, a to nešto bilo je također u pokretu. Ispred mene hitao je naš izgubljeni nestaško. Mora da me prije nanjušio, a kad sam se približio ulazu, odvažio se istrčati preda me. Bio sam radostan kao da sam našao izgubljenog sina.

- Bome je izgubljen - ne suzdrža se Biserka.

- Polako, gospođo! Da čujemo priču do kraja. Doći ćete i vi na red - prekine je policajac.

- Da. Nisam znao da Tihomira nema, ali u trenutku kad sam za mačkom ušao u mračno prizemlje, učinilo mi se kao da iz podruma čujem njegov glas. Morao sam oprezno pipkati oko sebe da ne krenem u krivom smjeru. Strugao sam cipelama po podu da budem stabilniji. Pomislio sam da mi se sve to samo učinilo, a kad sam zakoračio prema prvom katu, odozdo se prolomila neka larma koja nije nimalo lijepo zvučala. Dok sam se oprezno spustio niz dvije-tri stube da provjerim što se dolje događa, već je kraj mene prema vratima projurio mačak, a za njim preko mene neka spodoba koja je doletjela iz potpuna mraka. Htio nas je istodobno smlaviti obojicu. U tren sam čuo tresak ulaznih vrata, krckanje kostiju i najprodorniji mogući mačji jauk. Udarac batinom od kojeg sam se stropoštao zaustavio me u pokušaju da bilo što učinim. Više od toga ne znam. Razbudio sam se tek u stanu, u koji me na leđima donio pazikuća. Sve vam on to može potvrditi.

- Njega nema, a on je najsumnjiviji - zaključio je policajac.

- Nema njega, ali nema ni našeg Tihomira - uzrujano upozori Biba.

- Nema ni mog Silvija. I ne sviđa mi se to što čujem. Koga ste poslali da vam traži sina? Zar ne znate da je taj čovjek poznati mrzitelj djece i mačaka! Idemo svi u podrum! - izreče Franjo, Silvijev tata, i izleti iz stana Sertićevih.

8.

Još davno sam počeo pričati doživljaj iz mladosti, i obećao završiti kad za to bude prilike. Ali vi ste mi svjedoci da sam imao malo vremena za gubljenje. Stalno neka frka. I sada ne znam bih li malo kukao nad vlastitom sudbinom, objašnjavao što se sve zbilom sa mnim poslije ranjavanja, riješio obećanje ili vam ispričao najstrašniji zločin nad mačkom što sam ga ikada čuo. Dotad sam mislio da strašnjeg slučaja od moga ne može biti.

Nemam vremena za rasipanje i ne volim zastrašivanje, no, radi budućnosti mačaka, a i sreće ljudi, vrijedi glasno reći i o ružnom.

Prisjetio sam se odmah svojih bezbrižnih trenutaka u travi i zgrozio. Mogla je i mene snaći jeziva sudbina mačke iz novina.

Neću o pojedinostima, ne želim da sanjate ružne snove, ali nešto me ipak vuče da spomenem događaj: odlično se uklapa u našu priču s prijetećim pismom meni i mojoj obitelji, a koliko je grozan dovoljno govori naslov iz novina: "Kosilicom proganjali mačku". Načimali su komad po komad njezina tijela sve do užasne smrti u mukama, uživajući i blesavo se cerekajući neizglednoj mačkoj borbi za život. Dobri su ljudi priskočili, ali ništa se više nije dalo učiniti. Događaj je prijavljen policiji, no što će i policija? Okrutnost i bešćutnost ne iskorjenjuju se kaznama i zatvorom.

Nakon tog crnog slučaja, s ljubavlju se sjetim svojih najdražih i pomislim kako je sve što me s njima snašlo puka igrarija, bilo je nikako drugačije nego smiješno.

Dakle, Biserka se zabrinula za mene i ispitivala Tihomira kako je u mome zahodu. »Ne znam«, zbunjeno bi odgovarao Tihomir. »Ja to skupim što brže mogu i bacim u smeće. Ne zavirujem da vidim što tamo ima. Nije to bombonijera«, odbrusio bi i otišao svojim putem. Ali Biserka nije mirovala. Stalno je tražila izvještaj o WC-u. Sada je i Tihomir postao znatiželjan, pa je gurnuvši nogom po ladici tražio odgovor na mamino pitanje. Ispalo je da sam ja tamo radio samo malu nuždu, da su one tvrde stvari zadnji put viđene prije otprilike dva tjedna, što znači da sam ja, oprostite na izrazu, pun govana. A to nije nimalo zdravo, ni za ljude, ni za mačke.

Biba je digla larmu. »Pa kako to može biti? Macan dobro jede, ne izgleda bolestan, hoće van, živahan je i normalan, a nema stolicu« tumačila je nezainteresiranom Štetu. Ljutilo me što je flegma, što se ne pjeni kao njegova žena. Zar njemu nije stalo do mene, pitao sam se. »Dobit će zapletaj crijeva« pilila je povazdan Biserka. Listala je stručne knjige, i malo malo nalazila objašnjenja za moje stanje. Kraj mi se bližio kad je pročitala o dlaci nakupljenoj u mačjim crijevima, dlakavom čepu što neće ni gore, ni dolje. Neizostavan dar-mar u organizmu. »Tada«, čitala je Biserka uputu, »treba nešto dati životinji da to lakše izbací, a u najtežim slučajevima potrebna je i operacija. Dečki«, vikala je, »nešto treba poduzeti«! Kad nije bilo pokreta s njihove strane, okrenula je veterinarov broj telefona i ispričala svoje sumnje. »Laneno ulje! Treba mu dati laneno ulje. Tihomir, trči u apoteku po laneno ulje«, naređivala je. »Sutra može biti kasno!« Svaka čast Tihomiru, nije se izmotavao. Odjenuo se i s vrata pitao mamu: »Koje ulje trebam tražiti?« »Pa jesam li rekla laneno? Laneno, da, laneno. Ili nije bilo laneno?

Uostalom pitaj apotekaricu koje se ulje daje kad mačak nema stolicu«, jednostavno je riješila svoju sumnju. Ali onda se, spreman da krene, Tihomir uzjogunio da on to neće pitati. Da je to njega sram. Biserki nije preostalo drugo već da odlučno izgovori: »Laneno! I trči, tko zna koliko je zapravo hitno. Možda mu otkucavaju posljednji sati, minute.«

Ležao sam drijemajući, opuštena sluha, tek zamjećujući zbrku, ne obraćajući pozornost na dublje poruke iz njihova razgovora. Tu i tamo bih se lecnuo na spomen svog roda ili imena, ali kako nije bilo vrijeme jela, a ni nekih drugih aktivnosti, samo sam dao na znanje da nisam u najdubljem snu, već u onom slatkom sanku koji golica sva moja osjetila. Ispružio sam se potrbuške još više u dužinu, lješkaréći podbočen na bradu, opušten i ispunjen samozadovoljstvom zbog mirna i uspješna mačjeg života, kad je Tiho banuo s bočicom.

Brzo se vratio. Kao da je trčao za ocjenu na satu gimnastike, koliko je bio zadihan. Čim je ušao, metež naruši moju drijemku, znatiželja mi odnese nužnu koncentraciju. Nekoliko puta podigoh kapke. Biba je bila najaktivnija. Neprestano je nešto donosila na jednu hrpu blizu mene i zvala Štefa: »Moraš nam pomoći! Još bi bilo najbolje da to obavite vas dvojica sami. Uigrana ste ekipa za držanje mačka. Hoće li on to htjeti?« pitala se naglas. »Onaj glas na telefonu rekao je od tri do četiri velike žlice.«

Jasno da nisam htio i da sam se trzao unatoč čvrstu Tihomirovu zagrljaju. Ali bilo je kasno bježati kad sam shvatio da to meni spremaju i da sam naivno nasjeo i odazvao se na Tihomirovo tepanje. Koja podla ljudska igra.

Ulje iz prve žlice otišlo je svuda po mome krznu, ali i po Stefovih hlačama, tepihu i podu. Tek je zERICA završila u mom grlu. Dosjetili su se da bi bilo bolje posao završiti na balkonu, uz pametan Bibin prijedlog da me treba baciti na leđa i kao u bačvu nalijevati smrdljivu gustu tekućinu. Otimao sam se i bacakao, teklo je po meni, ali i u mene. Osjećao sam se kao da me uranjaju u mast. U plućima je ostajalo sve manje zraka. Domalo zdrav stvor pretvorio se u crkotinu. Činilo se da ipak neću umrijeti, a onda je Biserka rekla: »Još jednu žlicu!«

Unatoč slabosti, posljednjim sam atomima snage odgurnuo ponuđeni lijek, koji me je navodno trebao spasiti, i još jednom obilnije podmazao krzno, pa i neku golemu krpetinu u Tihomirovu krilu, pod ispod sebe, rubove Stefovih hlača, a dio ljepljiva masna sredstva dopro je čak do Bibinih nogu, odnosno njezinih šlapa. Kapljica-dvije spustila mi se niz grlo i završila čini mi se prije u plućima nego u želucu. Da su mi dali izrečenu mjeru, mislim da bih na mjestu umro. Napokon su me pustili.

Ali to nije bilo sve.

Sada sam bio masno, pokretno krzno, koje je za sobom ostavljalo velike ružne mrlje bez izgleda da će ih se domaćica lako riješiti. Njihove su ruke bile prva potvrda tome. Sve se to keljilo i razvlačilo pod sapunom, pa i pod deterdžentom.

Naizmjenice su Štef i Tihomir posjećivali kupaonicu, a Biserka se latila čišćenja sobe i balkona. Tragično. Još su sve to skupa nekako zgulili, izribali, pokupili i po-brisali, da netko tu ne bi slomio vrat, ali s mene nije išlo. Trljali su me frotirastim ručnikom, pudrali pa četkali najoštrijom četkom, a ja sam poslije toga, osim što sam

se sve lošije osjećao, i sve lošije izgledao. Štakor je pravi ljepotan u usporedbi s onim na što sam ja bio nalik. Dlaka se zalijepila i poglela po žgoljavu tijelu, brk istrčao, oči kolutaju, a koščati masni rep beživotno visi. Pokušali su sa suhom krpom - nije pomagalo, a bome ni vlastito pranje jezikom. Ulje nije htjelo s mene. Zgrozio sam se na prijedlog: u kadu, u vrelu vodu s mnogo šampona. Nisu oklijevali, i dobro što nisu, jer su zamalo na otiscima što sam ih ostavljao na podu mogli peći palačinke. Još jedna tortura toga dana, a do maloprije se sve činilo lijepo, skladno i neuništivo.

Kupanje je pomoglo, ali ne posve. Ta se masnoća nije skidala otrpve, a nisu me baš mogli metnuti u perilicu. Ulje što nije ušlo na usta sad je ulazilo u moje tijelo kroz pore. Doimao sam se sam sebi poput pečenke pripremljene za ražanj, nalik na frajerčinu spremnu za sunčanje, za izležavanje na pješčanoj plaži pod najjačim suncem s tisuću ozonskih rupa, dva do tri puta premazanom zaštitnim faktorom osam. Tisuću stupnjeva nije mi moglo ništa, pogotovu onih dvjestotinjak iz pećnica tako pogubnih za jednog mog rođaka kojeg je zaboravna baka ispekla s pečenjem. Uputa domaćicama: pogledaj gdje je mačak prije nego što uključiš štednjak!

Nikada se nisam osjećao lošije. Neopisivo grozno. A ono troje čuči oko mene jasnog i čemernog, i čeka. Da krepam? To je bilo jedino što mi je padalo na pamet. Bilo mi je zlo. Oko mene se počela okretati soba, a istodobno me prožimala bol u prsima i u želucu. Skupim se i snuždim u jednom kutu sobe ne bih li odagnao bol u trbuhu, kadli Tiho proleti pokraj mene s komadom špage izvikujući: »Miš, mačore, miš!« Navada na koju me je lako uvlačio u igru.

Kako glupo. Kakav miš? Običan komad konoplje. Za što on mene smatra. Nije mi ni do čega. Muti mi se u glavi i mislim da se tamo dolje u mojim crijevima nešto kuha i da ću morati otrčati na WC. Ma kakvo trčanje. Bit će dobro ake se budem mogao odvući. Sve troje su pošli za mnom. Pritisak je bio toliki da sam to gotovo obavio na pola puta. Ja sam se ispraznio, a oni su urlikali:

- Uspjelo je, uspjelo je!

Mogli su vikati koliko su htjeli. Ja jesam obavio nuždu, ali meni od toga nije bilo bolje. Jedva sam dopuzao do svoga najdražeg mjesta. Štef, Biba i Tiho nakon tolikog uzbuđenja pustili su me na miru misleći kako su pronašli jednostavno rješenje za veliki problem. Mir je vladao kratko. Njihovo zadovoljstvo prekinuto je mojim letom prema dolje i završnim udarcem u pod koji je prouzročilo nemoćno tijelo. Ni blizu onoj poznatoj uzrečici o mačkama: kako god da je baciš, dočekat će se na četiri noge. Tihomir je, vidjevši me takva, s obamrlim obješenim jezikom, počeo vikati: »Tata, treba popraviti mačka! Tata, treba popraviti mačka, pokvario se!«

Nasta uzbuna. Sto je sad, kad se maločas sve činilo u redu? Pridigao sam se, ali to nije nalikovalo mome elegantnom hodu. Posrnuo sam, pa opet pao. Ništa nisam vidio pred sobom, a nisam se mogao popeti na naslonjač, kamoli na mnogo viši radijator.

Bližio mi se kraj.

Počeo sam i kihati, a boljelo je i grlo. Okupili su se oko mene ne znajući što bi sad. Već je kasno. Veterinari ne rade, a hitna je služba na drugom kraju grada. Da

pričekaju do jutra? Možda se i oporavim. Bilo je tužno gledati me, ali bogme i njih.

Uzdisali su vidjevši me kako posrćem, kako noge ne drže to m[^]lo kostiju i kože natopljene uljem.

Sutra mi nije bilo bolje i završio sam kod veterinara. Pogledao mi je grlo, zaključio da je riječ o virusu i sprasio mi injekciju. Biba je nešto natuknula o stolici, ali nitko tome nije pridavao pozornost. Čuo sam nešto kao:

- A čime ga hranite?
- Uobičajeno. Ali on nema stolicu - ne izdrža Biserka.
- Dajte mu ricinusovo ulje.
- A ne laneno? - zgranuto je uskliknula.
- Rekao sam ricinusovo, i pazite da mu ne uđe u pluća. Moglo bi ga ugušiti.
- A tako - komentirali su kratko.

Ponijeli su me kući. Ležao sam umoran i truo od svega toga, a sutradan sam dobio još jednu injekciju. Nije mi bilo do jela. Samo sam spavao i kunjao na istom mjestu. Moji su me obilazili i uzdisali, a Biba je od vremena do vremena ispitivala imam li stolicu.

- Kakvu stolicu kad ništa ne jede - usprotivio joj se Štef.

Živnuo sam trećeg dana. Potražio sam i zdjelicu s hranom. A bogme i WC. Kako su se obradovali. I ja sam se obradovao, ali ne sudite prerano o sretnu završetku.

Pomalo sam prikupljao snagu, postajao onaj stari. Poslije desetak dana punog oporavka počeli su me puštati da švrljam po hodniku i okolo zgrade. Odlično sam

se oporavio, skoro pa sam zaboravio što je sve bilo, dok Biba opet nije čačkala vraga:

- Tihomire, ide li taj mačak na zahod?
- Već dugo nisam vidio ništa osim vlažnih novina.
- Pa zašto mi to ne kažeš!
- Nisam se sjetio.
- Nisi se sjetio. A možeš li se sjetiti kada je zadnji put kakao?
- Ne znam. Možda u srijedu.
- Jučer?
- Ne, ne bih rekao. Prije je to moglo biti prošle srijede.
- Prije osam dana! Pa on će dobiti zapletaj crijeva.
- Ali on posve dobro izgleda. Nema razloga za paniku.
- Kad bude loše izgledao, bit će kasno. Trči po... Sto je ono rekao veterinar? Da, ricinusovo ulje!

Svaka čast Tihomiru. Ni ovaj put me nije iznevjerio. Ali bolje bi bilo da jest. Nasreću ovaj su put bili pažljiviji. Otimao sam se ali sad su znali kako će sa mnom. Brzo je sve to skupa proradilo i moja su se crijeva htjela-ne htjela morala prazniti, na opće zadovoljstvo cijele obitelji. Biserka je bila ponosna na poznavanje mačjih tegoba, pogotovo jer je imala i lijek za njih.

Trajalo je to sve do proljeća, do prvih toplih dana, a onda je nenadano stiglo objašnjenje.

- Tihomire, netko zvonit! Pogledaj tko je!
- Sad ću! Dobar dan, teta Ljubice!

- Je li mama u kući? - bez pozdrava će susjeda.
- Tu je. Zauzeta je u kuhinji. Hoćete li ući?
- Neću! Reci mami, a i za tebe vrijedi! Pripazite na onog vašeg mačka. Ako već imate životinju u kući, onda pazite kamo zalazi, ne da nuždu obavlja u mojem cvijeću. Pune su posude njegovih kakica. Odvratno!
- Oprostite! - izrekao je Tiho i prasnuo u smijeh.
- Neotesanče, još mi se i smiješ!
- Ne, ne smijem se vama - pokušavao je objasniti Tihomir, ali bilo je kasno.
- Samo se ti smij! No, ponovi li se ovo, mačku bi se štošta moglo dogoditi - izreče ljutito i ode.

Ljubica ne zna kakvu mi je uslugu učinila svojim otkrićem. Biba me više nije šopala ricinusom, a na moj su se račun, pomalo i na svoj, smijali kad god bi se sjetili tog događaja. Zauvijek su se razjasnile sve dvojbe s mojim WC-om, ali ostala je prijetnja, koja bi mogla mnogo gore završiti od nesporazuma s uljem, i koja, eto, visi nad mojom glavom do dana današnjeg.

Ali to sada nije moja glavna briga. Važnije od svega bilo je naći mačku iz snova, ljubav moga života, i zaliječiti ranjeni rep.

9.

- Tihi, vrijeme je da nešto učinimo. Od čekanja nema koristi - trljajući promrzle ruke predloži Silvio nakon duge šutnje.

- Ali moj će nas tata spasiti. Siguran sam da je ono maloprije bio njegov glas. Zašto ne dolazi?

- I meni se učinilo da ga čujem. Ne samo njega već i moga tatu, ali to je bilo davno.

- Učinilo mi se da čujem i mačka. A tebi?

- Nisam siguran. Bilo je mnogo vike, ali strašnije od galame je ono tiho šuškanje pred podrumskim vratima. Mislio sam, dolaze nas ubiti.

- Da, i mene je hvatala jeza. Jedina mi je snaga dolazila od stiska tvoje ruke - priznao je Tihomir.

- Grozno je kad znaš da iza vrata ima netko, a ne vidiš tko je. I ne znaš što ti sprema. Što misliš, tko je to bio?

- Ne, ne usuđujem se nagađati. Nisam posve siguran, ali glasovi su mi poznati? Možda se varam, ali kao da je jedan bio pazikućin, a drugi... Što ti misliš, Silvio?

- Ne bih se mogao zakleti, sve je bilo nekako... nekako nerazgovijetno - izgovarao je odsutno Silvio, zao-kupljen mišlju što se upravo rađala.

Pogledavao je zid s prozorom, pa Tihomira, pa opet prozor poviše njih, pa opet prijatelja, koji je odmahivao glavom naslućujući što ovaj smjera.

- Silko, neće ići. Nemoj ni pokušavati! Previsoko je. Ne, neće ići, siguran sam. Ako mi se i popneš na ramena, nećeš dosegnuti bravicu da ga otvoriš. Ne, ne dolazi u obzir da ga otvoriš. A ako ga otvoriš, kako ćeš se provući kroz taj maleni otvor?

- Daj prestani malo. Ide mi na živce taj tvoj podrumski pesimizam. Kako ćeš spasiti mačka ako ne možeš spasiti sebe.

- Hoću, ali nemamo šansi. Bolje da...

- Čekaj!

- Možda možemo...

- Umukni malo! Čujem nešto... Netko se približava prozoru. Sad se deri, zovi u pomoć, čini mi se da su vani Čare i njegovi dečki...

- Poooooooooooooooooć!

Urlanje što je ispunilo podrum bilo je strahovito. Osjetili su ga i zidovi i temelji zgrade, usnuli fosili. Bila je to mješavina visokog C, buldožera u punom pogonu, bušilice koja se probija kroz najtvrdi beton i škripe kočnica automobila koji se sekundu prije propadanja u provaliju zaustavio na rubu.

Sve skupa za slom živaca. Dvojici prestrašenih dječaka i to se činilo nedovoljno za vabljenje spasilaca pa su naizmjenice iz grla ispuštali i zvuk brodske sirene. Tek kad je netko izvana, s druge strane zida, gotovo istom mjerom uzvratilo pitanjem »Tko traži pooooooooć?« - dvojac je zatečeno zašutio.

- Sto se derete - bila je prva Silvijeva reakcija.

- Ha, gle tko me kori! Umalo mi spadoše gaće od njegove dreke, a kad priskočim u pomoć, dobijem po nosu.

- To si ti, Sjekira? Silvio ovdje! Prepoznao sam ti glas! Nitko ti se od rođenja nije obradovao toliko koliko Tihomir i ja danas.

- Otrpjet ću uvredu, a mogu ja i produžiti kao da ništa nisam čuo, zar ne, dečki?

- Čekajte! Čeeeeekajte! Nisam ništa loše mislio. Spašavali smo Tihina mačka... - nije dovršio Silvio kad se odozgo prolomi smijeh.

- Ovi unutra nas zafrkavaju. Odosmo mi. Boook!

- Ne odlazite! Tu smo već satima, netko nas je zaključao - u strahu da misle ozbiljno Silvio je skratio priču.

- Dakle, pomoć treba vama, a ne mačku?

- Da... nama, ali i...

- Mačke ne spašavamo, mačke tamanimo. Je T tako, dečki?

- U pravu si kao i uvijek - pridoda na Sjekirino pitanje netko nevidljiv iza mutnog stakla podrumskog prozora.

- Jedna nam je upravo umakla, ali stići ćemo mi nju. Nijedna na koju smo bacili pik nije preživjela. Je T tako, društvo?

- Tako je! - uglas potvrdi ekipa svjesna svog nadmoćnijeg položaja.

- Živoderi, kako možete! - ne izdrža Tihomir.

- Gle, prijatelj ti je iz Društva za zaštitu životinja. Takve volimo, kad ih malo pritisneš, cvile kao mačke. Vrhunska zabava - sikćući odvratila Sjekira na uvredu.

- Ne uzbuđuj se, mali je malo nervozan. Ne podnosi zatvoren prostor. Bolje nam pomozite da izađemo!

- Kol'ko plaćaš?

- Nemamo novaca!

- Tko te pita za novac, može i u krznu. Zar ne, Čare? - potraži Sjekira podršku.

- Svakako. Koliko se sjećam Tihi ima nešto takvo. Usluga za uslugu: mi vama slobodu, vi nama mačku - predloži Čare.

- Nije mačka, već mačak. Joja, ako niste znali! Ne bih vam ga dao ni da ću odmah umrijeti. Nas će spasiti moj tata! - odbrusi Tihomir, dok ga je Silvio štipao i nešto došaptavao, što ovaj od zapjenjenosti nije razumio.

- Ha, ha, haaa! Idemo mi onda!

- Čekajte malo! Što ste nježnih živaca! - prodera se Silvio.

- Pa, spasit će vas njegov tata. Ha, ha, haaaa...

- Oni ne znaju što mi znamo, je 1' tako, Čare - uključila se novi glas odozgo.

- Da ih pustimo da trunu dok ne doznaju - izazivački će Sjekira.

- I dok mu tata ne izađe iz bolnice - požuri onaj treći kazati sve što zna.

- Što trabunjate, moj tata nije u bolnici, tu je negdje, traži mačka. Znam ja vas, lažljivci - pobuni se Tihomir.

- Povjerovao bih, da maloprije nisam vidio Hitnu pomoć kako ga odvozi - naslađivao se Sjekira svojoj prednosi.

- Štooo? Moj tata u bolnici! Što mu se dogodilo? Brzo nas izvucite van!

- Sad još i zapovijeda - dometnu netko čiji se glas dotad nije uključivao u razgovor.

- Hajde, pomozite nam, neće vam biti krivo - predloži Silvio potežući Tihomira.

- Moramo se dogovoriti, pričekajte malo!

Odgovor nisu dugo čekali. Iznenadi ih kamenčuga što proletje kroz prozor pa se uz mnogo buke surva u podrum. Smoždila bi obojicu podrumskih zatočenika da nisu spretno odskočili u stranu. U okviru su se kao na filmskoj vrpici pojavile Sjekirina, Carina, Adijeva i Jan-kova glava. Nerazdvojni kvartet bio je na broju, spreman za "svirku". Bez riječi su petama cipela dovršavali čišćenje ubojitih staklenih bodlji, proširujući prolaz i čineći ga bezopasnim. Ubrzo je željezni rub ostao gol-golcat. Prozor je bio slobodan i - otkako se umjesto mutna stakla u okviru pojavilo nebo - obećavaj uče velik. .

Tihomir je cijelo vrijeme poskakivao na mjestu i nešto mumljao, a kad je sve bilo gotovo, više se nije mogao obuzdati. - Izvucite nas sada van!

Bez mnogo natezanja i prigovaranja pomogli su jednom pa drugom da izađu iz klopke koju im je postavio netko nepoznat. Ničim im više nisu priječili put, ni gestom, ni riječju. Kao da im je ozbilnost situacije oduzela svu žestinu. Šutke su ih slijedili oko zgrade do ulaza, pa i do četvrtoga kata, do Tihomirova stana. Tu

je Tihomir zazvonio, i od nestrpljenja još kuckao po vratima, no njih nitko nije otvarao.

- Nema mi nikoga doma - gutajući slinu izgovorio je okrenuvši se prema društvu. - Mislio sam da ste izmislili ono o Hitnoj. Jeste li?

- Mačjeg mi krzna, nismo - zakune se Sjekira, ponosan što napokon ima posla s istinom.

- Silvio, što ću sad?

- Ništa, idemo k meni dok ti se netko ne vrati. Mama i tata će znati što je s tvojima.

Ali ni na susjednim vratima nisu bili bolje sreće. Otvorila se jesu, ali doma je bio samo Silvijev mlađi brat koji ni o čemu nije imao pojma. On je gledao crtiće, a o tome gdje su roditelji znao je samo da su izašli nakratko van, a njemu zaprijetili da se ne miče od televizora. Odgovorio im je na nekoliko pitanja s »Ne znam«, a čim su ga malo ispustili iz vida kliznuo je unutra.

Dječaci su zbunjeno stajali pred vratima i nisu znali što bi dalje.

- Idem ih tražiti! - odjednom će Tihi.

- To nije pametno. Ne znaš gdje bi ih tražio. Najbolje ostani kod mene. Nisu u zemlju propali. Vratit će se. Dođi, Tihi! - zvao je Silvio prijatelja.

- A mi? - uvrijeđeno će Sjekira.

- Pa vi možete doma, vama su valjda roditelji kod kuće. Nije i njih odvela Hitna pomoć - pokušao se izvući Silvio.

- To nam je hvala što smo vas spasili. Sad više nismo dobrodošli. Ni čašu soka niste nam ponudili. Idemo, dečki! Idemo u potragu! - zapovjedi Care.

- Napokon akcija! - dometne veselo Janko.

- Akcijaaaa! - u veselju mu se pridružiše i ostala dvojica.

Kad njihovi glasovi potpuno nestadoše sa stubišta, Silvio blago gurne Tihomira u predsoblje i zatvori ulazna vrata. Ovaj se okrene prema njemu i upita:

- Na kakvu je potragu mislio?

- Za krokodilima!

- Nemoj me zafrkavati!

- A što ti misliš kamo su krenuli?

- Ne valjda za Jojom?!

- A za kime drugim?

- Joooooj, jadan ja! Što me sve snašlo! - shrvano će Tiho.

10.

Teško sam ranjen, no, iako do preosjetljivosti razmažen kao jedinac, nisam ostao ležati na mjestu nesreće. Bih ja u drukčijim uvjetima, ali toliko sam pametan da znam kome moj život nešto vrijedi, a kome ne. Njušio sam, ostanem li, ništa mi se dobro ne sprema. Zar sam trebao očekivati samilost od bića koje me napada bez razloga? Ne samo mačji strah već i sve drugo savjetovalo je bijeg: što dalje od manijaka.

Boljelo me cijelo tijelo, a najviše slomljeni rep, sada nalik na krpu za brisanje otisaka i pripremanje crvene zemljane podloge za novi teniski meč, no, svejedno sam brže od uporna progonitelja istrčao preko desetak stuba i izgubio se među parkiranim automobilima. Neko vrijeme slijedila me grmljavina njegovih ljutih povika, pa je utihnula. Tu sam se pritajio i zakukuljio ne bih li odagnao strah što se uvukao u svaku poriču moga tijela.

Na trenutak mi se činilo da sam našao sigurno skrovište, kadli se oko mene opet uskovitla zrak i začuje neprijateljski glas potpomogunut štapom koji je zlokobno lupkao po karoseriji automobila. Oštar zvuk lima bio je neizdrživ i tjerao me van, na domet negostoljubivu čovjeku. Dok sam se premišljao na koju ću stranu, oko moje glave počeo je plesati starački štap s rukohvatom kao udicom tražeći moj vrat. Uspaničio sam se da će me dohvatiti i, što ću, nego se, iako sa strašnim bolovima, ponovo dadoh u bijeg. U nepoznato.

Nisam stigao razmišljati što će biti s mojim repom, koji se jedva jedvice držao da ne otpadne, hoće li mu

naškoditi valjanje po prašini, i ne bi li bilo bolje mirovati radi bržeg oporavka.

Iako mi se nikada nije dopala priča o mačku kojem je isti komad tijela ostao na veterinarskom panju, dvojba o tome žrtvovati rep ili život uopće me nije mučila. Htio sam biti što dalje od napasti makar i osakaćen, htio sam se zavući u rupu rupicu i biti neko vrijeme miran i spokojan. I liječiti to što će poslije svega ostati od moga duguljasta ukrasa.

I neka vam se ne čini da dižem larmu bez razloga, zbog komadićka kosti omotanog krznom. Rep je važan organ za mačke, ne samo zbog ljepote, zbog općeg dojma, nego i zbog orijentacije u prostoru. Teškoće neupotrebljiva organa već sam osjetio bježeći pred nasilnikom, ne držeći crtu kako treba. Brine me i koliko se s takvim ranjenim i neupotrebljivim repom srozao moj ponos. Kako sam samo uživao pokazati se pred Štefom baš onda kad bi se on uvalio u fotelju i pred televizor zbog neke važne nogometne utakmice. Tada je, činilo mi se, bio usredotočen na prave stvari. Morao sam to iskoristiti. Ushodao bih se pred njim i pred malim ekranom vamo-tamo na vršcima šapa, napetih mišića i repinom što se u punoj raskoši propinje zrakom, istodobno zaklanjajući najdramatičnije trenutke susreta. Tko mari? Bio sam uporan tisuću puta ponoviti istu trasu ako treba, samo da me zapazi, da mu izmamim uzdahe. Nije mi bilo teško. Makni se, vikao je Stef naglo skrećući glavu ustranu, past će gol! Kakav gol, nije to ništa spram uživanja u mom šarmu, mislio sam. On nije svjestan što mu se nudi; jedinstven osjećaj, jedinstven doživljaj mačje ljepote, a on meni: Makni se!

Uvijek bih bio pun sebe od tog prizora, koji se ne da mjeriti ni s jednim sportskim događajem, i želio sam da i Štef uživa. On nije dijelio moje mišljenje, ali ništa zato. Odsad može biti miran, zadugo mu neću imati čime smetati, a bit ću sretan ako se to zadugo ne pretvori u zauvijek. Možda bi mi liječnik mogao pomoći, kao što pomaže onima koji slome ruku ili nogu. Kad bi to bilo moguće, baš me zanima kako bi zagipsao moj završetak kralježnice: vodoravno ili okomito, i što bi na sve to rekla moja neznana prijateljica?

Poludio sam, skroz naskroz: u ludoj trci, lude se misli roje.

Još bježim, zalijećem se i vraćam, naglo kočim i mijenjam smjer, nailazim na zid pa opet na prolaz, hitam ne znajući kamo, samo da mi više nije za vratom taj razorni vulkan. Crpim posljednje mrvice snage, za dlaku sam brži od starca koji se u najpovoljnijem trenu odlijepi od zemlje i u letu hitnu za mnom. Svejedno osta kratak za pedalj, a time i za mene cijeloga. Umjesto da me ščepa, spotakne se i zapliva po asfaltu tako da dobih na vremenu. U trku osvrnuh se oko sebe tražeći zaklon, kad se preda mnom otvore vrata limuzine, kao vrata raja, i ja se našoh u mekanu okruženju, na zadnjim sjedalima automobila.

Stisnuh se skrušeno u kut pod nečiji kaput, čineći se nevidljivim vozaču, koji, ne znajući da ima suputnika i ne okrećući glavu, sjede za upravljač i pokrene stroj. Vozio je lagano, gospodski, kao po perju, nježnije od najnježnijeg bolničara. Nisam glasa ispustio zbog bola; nije, naime, trebalo. Još sam nakratko omirisao novu, nepoznatu okolinu i rubove kaputa pod kojim sam našao mir sretan što tako dobro miriši po čovjeku i

njegovoj njegovanoj mački, zanoseći se kako bi to mogla biti ona moja, a onda shrvan događajima utonuh u san.

Probudila me nenasnosna glad. U zaustavljenju sam automobilu u mračnoj, nepoznatoj garaži. Čovjeka nema i to mi daje nade da ću slobodno njuškajući uokolo naletjeti na kakav zaostali komadić nečega što bi utažilo neugodan rad crijeva na prazno. U Stefovoj se krtiji uvijek našla poneka mrvica od sendviča ili keks, koja me onako probirljiva u hrani nije odveć zanimala. Kako bi mi sada dobro došao takav otpadak.

Ovdje je, međutim, sve besprijeckorno čisto kao u laboratoriju. Nigdje ni traga hrani. Sada bih mogao gristi osušenu mrkvu samo kad bi mi je tko dao. Pokušavao sam otvoriti vrata i zalogaj potražiti po kutovima, ali nisam imao snage. Garaža je bila u mraku, što mi nije smetalo, ali je nagovještavalo da ću još dugo biti sam. Ako sam tražio tih i miran kutak, sada ga imam.

Nastavih čekati, drijemati i razmišljati o životnim nepravdama.

Ja sam dobar primjer takve nepravde. Nikome nikada nisam učinio ništa nažao, ako se izuzme nered u Ljubičinim teglama, ali nije to valjda jednakovrijedno mome životu. Sjećam se i mačke čije su slike obišle svijet nakon požara koji je zahvatio i njezin kutak s mačićima. Mačka, brzo nazvana Majka hrabrost, izvukla je iz vatre svoje potomstvo po cijenu vlastita života. Sva izranjavana, opečena i u zavojima uslikana je za svjetsko sažaljenje. Neka, zaslužila je, ali pitam se kolike mačke nikada nisu doživjele ni slično tome, već poniženje i odbacivanje od te iste, ljudske ruke. To je, čini mi se, također nepravda. Ili, u vezi s mojim rodnom, pričala se kao zanimljivost priča o talijanskom mafijašu, prepredenu lo-

povu i pokvarenjaku, a veliku ljubitelju mačaka, kojem policija nikako nije mogla u trag. Da li kao vic na račun policije ili kao citat stvarnog događaja, u novinama je objavljena njegova izjava: ći će u zatvor dopuste li mu da s njim u ćeliju pođe i njegov ljubimac mačak. Treba mu smjesta udovoljiti, najčešće se govorilo. Da, ali s koje točke gledanja: ne valjda i mačje? Nitko se nije zapitao što će mačak u zatvoru? Nevinom samo tako oduzeti slobodu.

Ako smijem malo filozofirati, moram zapaziti da su ljudi napravili svijet prema svojim mjerilima kao da je samo njihov, pa se i životinje u nj uklapaju onoliko koliko to njima odgovara. Mi to najbolje znamo. Imajte još malo strpljenja: zabavit ću vas jednom veselom zgodom iz mačjeg života moga britanskog rođaka. On je bio te sreće da živi u najotmjenijem britanskom društvu, na svjetski poznatoj adresi - London, Doving Street 10. Za one neobaviještene to je sjedište britanske vlade. Sami zaključite je li bio srećović ili nije.

E, pa, on čini se nije mnogo držao do takva razvikana i visoka okruženja jer je jednoga dana netragom nestao. Digla se velika buka po novinama, napisano je članaka i članaka o njemu i njegovu karakteru, svim pa i najbizarnijim događajima iz života, uz koje je išlo i mnoštvo fotografija, ne bi li ga negdje tko prepoznao i vratio ražalošćenim gazdama. Vrijeme je odmicalo, a mačka niotkud. Prorijedili se članci u novinama, na nestalog mačka pao zaborav. Sve dok jednog dana novine opet ne dobiše temu. Netko je među skitnicama koje obilaze smetište neke londonske bolnice tražeći hranu za preživljavanje, prepoznao baš njega. Veselju i ushićenju nije bilo kraja.

Kad se to stišalo, počela su pitanja. Zašto bi netko napustio svoj dom ako mu je u njemu bilo dobro, to više što se s najvišeg mjesta tražilo da se mačak smjesta vrati i popuni još upražnjeno mjesto vladina službenog ljubimca. Premijer i njegovi ministri nisu molili, oni su zahtijevali. To je ljubitelje mačaka izazvalo do besvijesti. Prosvjedovali su protiv takva nehumana postupka tvrdeći da je životinja, da je bila zadovoljna stanjem u vladi i oko nje, nikada ne bi ni napustila.

Vjerojatno je mačku dojadilo neprestano spletkarenje, podmetanja, svađe, neizvjesnost i prijetvornost, tvrdili su, i ništa jednostavnije nego tome svemu reći: zbogom! Našli su svjedoka koji se mačka sjeća od njegovih prvih skitničkih dana, i taj kaže: otprve ga je zapamtio u mačjoj gomili jer bio je izrazito izmožden i prestrašen, psihički na rubu, čak izgladnio i pothranjen. Na slobodi i bez tutora uskoro je došao k sebi, ničim se ne razlikujući od svoga društva. Prebolio je sve nedaće i postao posve običan, normalan mačak. I sada bi ga trebalo vratiti na staro?

Ne i ne, protivili su se ljubitelji životinja, i oni organizirani u različita udruženja, i individualci. Vlada je unatoč tome ustrajavala u svom zahtjevu. Posljednji pokušaj da se spasi životinja potaknulo je društvo njegovih ljubitelja, njegov na brzinu osnovan fanklub: raspisat će natječaj za tajnicu, dadilju, čuvaricu, koja će ga, ako treba, i posvojiti, brinuti se o njemu i njegovim poslovima, iz dana u dan sve zahtjevnijim. Stizalo mu je, naime, sve više pisama, poziva na kojekakva primanja i dobrotvorne priredbe, snimanja za televiziju i novine.

Skupljena je golema svota novca i učinjeno kako je utanačeno. Ispisana su stroga pravila o tome kakva mo-

ra biti tajnica. Tražila se pouzdana i odgovorna osoba, najboljih mogućih kvaliteta, s vrhunskim preporukama, znanjem pravopisa i borilačkih vještina, ugodne vanjštine i blage naravi. Unatoč tako visokim kriterijima, odziv na natječaj, koji su besplatno objavile sve britanske novine, a i poneke strane, bio je neočekivano velik.

Postupak izbora se oduljio, mačak je sve češće bio sam i bez kontrole, dok jednoga dana opet nije nestao. Nitko ne bi zapazio, da im nije zatrebao za nekakvo testiranje. Otad ga nitko više nije vidio, iako se s vremena na vrijeme opet neke novine u nedostatku zanimljivih događaja sjete cijele priče, to više što izbor za tajnicu još traje.

Ja sam odsutan od kuće, čini mi se sada već cijelu vječnost, a nemam dojam da se zbog toga diže prašina, ni po novinama, ni u mojoj obitelji. Čini mi se da nikome nije stalo, ili se možda varam? Čista nepravda.

11.

- Sjekira, kamo si nas to dovukao, ovdje nema živa čovjeka, a kamoli mačke!

- Strpi se, strpi, Jankiću, bit će mačaka, i pasa, pozlit će ti koliko će ih biti. Ovo je još gluho doba za bal kućnih ljubimaca. Doveo sam vas dok nema nikoga da istražimo teren i pronađemo mjesto s kojega nam ni najbrža buha neće promaknuti, a mi ćemo ostati nevidljivi.

- To želim doživjeti. Sve jedna ideja bolja od druge. Kako misliš da postanemo nevidljivi? - ironično do-
metne Čare, iznerviran Sjekirinom pronicljivošću.

- To ja figurativno!

- To sam i mislio, no, da vidimo što mi zapravo ovdje tražimo?

- Mačka, Tihomirova mačka! - sretna lica utrča Adi.
- Kako se ono smiješno zove?

-Joja!

- A zašto ga tražimo, Adi?

Brže nego maloprije odreza isti:

- Za najokrutniji linč!

- Adi, za pet! Možeš sjesti! - pohvali ga Care.

- A gdje?

- Budalo, to se samo tako kaže. Zar nikad nisi bio u školi? - pokroviteljski odvali Sjekira, sav ustreptao od vlastite važnosti.

Kad su ih Tihomir i Silvio onako besramno otpustili, zatvorivši im pred nosom vrata stana, pokazujući kako su nepoželjni za dalje druženje, želja da se domognu Tihomirova izgubljenog mačka postala jača od želje koja ih nikada nije napuštala: da se domognu bilo kakve mačke. Pokazalo se, međutim, da naći određenu mačku muškog roda, određene boje krzna, očiju i brojnih osobnih znakova, koja se odaziva samo na jedno ime, nije nimalo jednostavno. Što god pokušali, bilo je bezuspješno.

Ljubimca ni od korova, ispario! Prespavali su još jednu noć, sve misleći kako će ujutro biti pametniji a izgladnjeli mačak neoprezniji, ali - ništa. »Gdje ga tražiti?« vapije u nemoći Care, a cijela je družina samo slijegala ramenima. Ni šefu, doduše, nije ništa padalo na pamet, zbog čega je bio sve ljući na suradnike. A tada se Sjekiri upalila lampica. Sve je teklo ovako:

- Znam! Sjetio sam se! Mačak se izgubio, zar ne?
- To znamo, idemo dalje! - nestrpljivo će Care.
- Ako se izgubio, netko ga je možda pronašao.
- I što to nama koristi? - pridružio se i Janko.
- Možda ga želi vratiti vlasniku, a naći vlasnika može jedino preko novina, radija i televizije.
- Još ne shvaćam kakva nam je to pomoć? - zbletnuto će Adi.

- Ponedjeljak je dan kada snimaju životinje za najpopularniju emisiju o kućnim ljubimcima, koja se emitira svake srijede. Nas zanima rubrika izgubljeno-nađeno. Razumijete? Treba otići na mjesto snimanja, i s mačkom u vreću!

- Ali kako ćemo dokazati da je naš? - iskreno se pitao Adi.

Prijatelji ga nisu čuli. Takvim se glupostima nisu bavili. I Čare je zašutio, više nije postavljao pitanja, ali po očima koje su treptale, kopcima koji su se zatvarali na pet-šest sekundi pa onda opet širom otvarali, bilo je očito da razmišlja o prijedlogu. Nakon poduže stanke, za koje se nitko nije usudio prekinuti Carin tok misli, kratko je izustio:

- Pokaži nam to mjesto!

- Juhuuu! Već vidim mačka na otiraču Hrvojeva stana! - urlao je Adi.

I evo ih sada na platou na kojem do maloprije nije bilo znaka da će se tu nešto događati, a onda se iz minute u minutu uvećavalo šaroliko društvo ljudi, pasa i mačaka, pokojeg hrčka i papigice. I kako to biva među ljubiteljima simpatičnih njuškica odmah su se oblikovale skupinice oko rijetkih, pa zanimljivijih i živahnijih primjeraka. Nikom nije smetalo što se nije znalo kada će doći na red za snimanje, svako malo prekidano, jer bi redatelj i snimatelj iznenada nekamo odlazili pa se opet isto tako iznenada vraćali požurujući potom asistenta da pripremi vlasnike i životinje kako bi posao obavili sa što manje zastoja. Stanke su, zbog tko zna kojeg razloga, bile česte, ali publika nije prosvjedovala: kao da im nije bilo stalo da se sve obavi brzo.

Nikome se nije žurilo kući.

Čare i Adi tumarali su uokolo napetih očiju, samo s jednim ciljem: naći Tihomirova mačka. Usput, tko zna zašto, nisu mogli odoljeti malim vučjacima, zaokupljenim vlastitim repovima i pokušajima da se jedan dru-

gome popnu na leđa. Ništa manje zabavno nije bilo ni kod dva para pudlica, sjajnih rudlica, posve pokrivenih očiju i njuške. Držale su se dostojanstveno u čovjekovu naručju, kao da već dobivaju ocjene na nekom natjecanju. Čare nije odolio toj sceni pa je jednu od njih podraškao po tjemenu. Ona mu liznu ruku, a on se gotovo rastopi. Učinio je to još jednom, a možda bi pokušao i treći put da ga nije otrijeznila - Adijeva glasna nazočnost:

- Da je maznemo?

- Zar smo po to došli? Zadatak je zadatak, ne treba svako malo mijenjati plan - drsko odbrusi Care i spasi se od nenadana izljeva osjećaja koji su ga obuzeli pred malim čupavcima.

- Da, svakako. Mi tražimo Tihomirova žutog mačka, pudlice ostavljamo za drugi put.

- Tako je, ali gdje su Janko i Sjekira? Možda su mu oni na tragu?

Tog trena, dotad posve miran, Carin partner odskoči u stranu, do košare pod nogama mršave djevojčice u trapericama.

- Tu je nešto žuto! - izusti u skoku.

• U košari od šiblja uistinu se nešto žutjelo.

Adi se tu zakopao s obje noge, rukama zauzlanim na leđima i zavirujući u dubinu i slijeva i zdesna, sve klimajući neodlučno glavom, mrmljajući i nešto brojeći sebi u bradu. Mnogo se toga podudaralo: šare na krznu bile su slične, boja također, nije nedostajala ni uska bijela pjega preko čela, zelene oči pa i mnoge druge pojedinosti, ali svejedno to nije bilo isto mače. Kada se košari

primakao Čare, djevojčica se nasmiješi i sva ozarena progovori:

- Dat ću ti ga ako ćeš ga paziti! Ja već imam jedno slično. Ne nađem li mu dom, završit će u Savi. Kakva strašna sudbina za malo stvorenje, ježim se od toga. A tako je medeno! Netko će ga sigurno uzeti, zar ne?

Čare je za utjehu potvrdno klimao glavom kad Adi zaurla:

- Vidim ga, vidim ga! Sto će večeras biti mačje drecke, što će večeras netko plakati za svojim ljubimcem!

Djevojčica je zašutjela od zaprepaštenja, a Čare nije znao bi li joj objašnjavao ili se jednostavno izgubio za Adijem.

Slijedio je prijatelja očima, jer noge nisu htjele. Snimanje, tko zna koji put prekinuto, opet je počelo, a to znači galama, žamor komentara i uzdaha nad sudbinom napuštenih i bespomoćnih četveronožaca. Vidio je Adija, a onda i Janka i Sjekiru.

Domahivali su mu. No, to nije bilo sve. Iza leđa, u mnoštvu prikovanom za životinje, odjednom je zapazio vrznanje, ljude koji se zbog nečega bune i odmiču u stranu. Onda je odnekle dojurio postariji zapušten čovjek vitlajući štapom, psujući i prijeteći svima.

- Sve ću vas poubijati, svi ste vi ništarije, treba pobiti i vas i vaše ljubimce, iskorijeniti to zlo što se množi kao kuga! Fuj! Fuj! Smrt mačkama i psima, samo pišaju i onečišćuju okolinu! Zbog malo užitka stradaju nevini!
- urlao je sav zapjenjen.

Načas se zaustavio pred djevojčicom sa žutim mačetom, proždirući i nju i njezin pinklec zacakljenim očima. Pružajući ruke prema košari zahtijevao je:

- Dođi bliže da skratim za glavu tu tvoju nakazu! Bit će svima bolje!

Čare nije mogao izdržati; postavio se zaštitnički između goropadnika i curice koja je drhtala. Dohvatio je njezinu košaru i pokrio mače rukama kako mu nasilnik ne bi mogao nauditi.

- Skloni se, balavče! Hoću životinju, ne tebe! Ovu već dugo tražim!

- Ne dam je! - derao mu se Čare u uho, što je ovoga još više razjarilo.

Obojica su držali ruke na ručki i potezali svatko na svoju stranu. Nijedan nije popuštao, a postojala je opasnost da mače odleti u zrak i pri padu se ozbiljno ozlijedi. Čare je to pokušavao spriječiti, ali, već sljedećeg trena neznanac ga je grubo odgurnuo i on se iznenada našao na zemlji, a djevojčica i mače bez zaštite. Brzo se podigao i otresao prašinu kad s drugog kraja začu dozivanje:

- Čareee, gdje si? Našli smo ga!

Istodobno su ga trebali i u neposrednoj blizini. Onaj se divljak poput kopca okomio na malenu životinju, nakostriješenu ali nepomičnu od straha. Čare nije znao što bi dalje, kome bi udovoljio, što bi činio: spašavao ili otimao? Djevojčica mu je valjda ipak bila bliže, osjetio je neki neodoljiv nagon da je zaštiti pred grubijanom. Zaletio se svom snagom u razjarena čovjeka, već s mačkom u rukama. Osjetio je snagu njegova bijesom ispunjena tijela i pomislio kako neće dugo izdržati.

Najprisebniji u gomili promatrača, koji su situaciju procijenili ozbiljnijom od obična koškanja, počeli su izvikivati:

- Policija! Zovite policiju! Ovo je za policiju!

Odjednom je otpor popustio, čovjek se ispravio i potrčao kroz kordon ljudi ne ispuštajući plijen za koji se borio. Curica je cmizdrila, od čega se Care brzo pribrao.

- Daj prestani! - izustio je strogo, na što se ona trgla i prestala plakati.

- Ali mačkica? - prozborila je.

- Jedna više ili manje, tko mari - vratio joj je u svom stilu.

Ponosio se svojom muškom hladnokrvnošću. Sada može dalje, na zadatak zbog kojeg je tu. Istog trena zaboravio je za što se domalo borio i na nasilnika s kojim se hrvao. Ali gdje su dečki, zar ga nisu zvali?

Požuri prema mjestu odakle mu se učinilo da dolazi dozivanje, ne mareći više za komešanje iza sebe. Bilo je previše ljudi da bi odmah vidio gdje su Sjekira i ostali. Možda već negdje tranširaju mačka? Uostalom, Sjekira je po toj brzini i dobio nadimak. Pravo mu je ime Zdravko.

Zastao je i propeo se na prste. U središtu zbivanja osim televizijske ekipe i mnoštva životinja ugledao je veliki ulašteni mercedes, a podalje od njega tri poznate face.

Neki ih je čovjek tjerao rukama. Strah mu je bio na mjestu, pomislio je Care, jer ne bi im bilo prvi put da kao ovlaš prođu čavlom po truhu izazivajuće sjajna

limenog ljepotana i ostave biljeg koji se više ničim ne da popraviti. Iz daljine je vidio da ih zanima unutrašnjost kola, tamo je bilo nešto vrijedno njihove znatiželje. Čuvar je izgubio strpljenje odgurujući jednog po jednog u stranu. Na kraju je odjurio po pomoć.

Čare je krenuo k njima. Kad je pristigao, nosovima su bili zalijepljeni za stakla automobila. I on je svoj pristonio na hladnjikav vjetrobran: imao je što vidjeti. Na zadnjim sjedalima mercedesa, na bijeloj koži skupocjena automobila, ispružio se Tihomirov mačak. I što je najljepše, kraj njega se izvalila i jedna prekrasna bijela mačka duge dlake. Slika za slikovnicu.

Nije stigao zinuti, a Sjekira je cimao bravu na prednjim vratima i dobacivao:

- Daj, Janko, nađi neku žicu! Moramo doći do njega!

- Pusti mene, ja znam kako se to radi! - nudio se Adi.

- Dečki, a da pripazite i postavite stražu! Sto sam vas učio? - bubne među njih Čare.

- A, tu si? Jesi li vidio da smo ga našli! Mrcina je na snimanje došla u redateljovu automobilu i odmah pod pratnjom bila odnesena pred kameru. Ali doći ćemo mi do njega! - uvjereno će Sjekira.

- Možda, ali sada mi se čini kasno - izgovori Čare i počne se povlačiti, jer mu je jedno oko, kojim je pratio čuvarevo kretanje, signaliziralo da se ovaj vraća, i to ne sam. U društvu s njim bio je sada i vlasnik, ali i dvojica policajaca koji su vjerojatno stigli na poziv publike, zabrinute za djevojčicu s mačetom.

- Kidajte, ne želite li probleme!

Rastrčali su se. Udaljili, ali ne i pobjegli. Plijen je bio suviše blizu da bi tek tako odustali. Prilika se može ponovo pružiti, možda popusti pozornost, a onda tko zna. Samo treba izabrati pravi trenutak.

Redatelju je, čini se, važniji od svega bio njegov auto. Nije oklijevao, žustro je gurnuo ključ u bravu i otključao vrata. Asistent je za njim nešto dovikivao i mlatarao rukama, valjda tražeći upute, a on je iz kola u pokretu, kroz otvorena vrata, dobacio:

- Prekinite snimanje, nije važno što nismo završili! Imamo dovoljno materijala za emisiju!

Čare, ali i ljudi oko njega, vidjeli su kako iz auta iskače mačji par, prvo žuta polovica, a za njom i bijela, i nestaje iza obližnje prirodne ograde, sada bez zelena ogrtača, ali dovoljno guste da čovjek ne može proći. Vozač mercedesa zaokupljen upravljačem ništa nije primijetio, ali asistent jest.

- Životinje! - pokušavao je pomoćnik zaustaviti šefa. Ne shvaćajući o čemu je riječ hladnokrvno mu je doviknuo:

- Već će se snaći!

Čare i dečki shvatili su to kao poruku za vlastitu akciju. Ograda od žbunja nije bila nikakva prepreka za njih četvoricu.

12.

Tihomir bi najradije njištao iz sve snage, ali zbog tate morao je biti miran. Liječnik ga je na mamino uporno nagovaranje pustio iz bolnice drugi dan poslije prvih pretraga, no mama je prije toga morala potpisati bolnički obrazac i obećati da će Stef mirovati poput mumijske. Potres mozga bio je ozbiljniji nego se u početku činilo. I eto ga već dva dana doma, ispružena u polutami spavaće sobe, obamrla od lijekova i mamine brige, izvan svake kombinacije u akciji za spašavanje izgubljena kućnog ljubimca.

To nikako nije bilo dobro za pothvat većih razmjera, ali ni za Tihomira: zamoljen je, ali kao da mu je zapovjeden, da odsad ne uključuje televizor, da ne pali radio, pogotovo da ne pušta glazbu sa svoga kasetofona, ni glasno, ni tiho. I telefonskom zvonu prepolovljen je glas; samo ljekovita tišina za tatin brzi oporavak. Osjećao se kao savršen stroj bez struje, vrhunski sportaš bez mišića; činilo mu se da nije živ.

Tolike zabrane bile su nešto posve novo u Tihomirovu životu, kao što je nova bila i spoznaja da se život sastoji i od ružnih stvari i od nenadoknadivih gubitaka, koje ni roditelji ne mogu popraviti. Zagonetan nestanak miljenika temeljito je uzdrmao njegov bezbrižni dječji svijet. Nagađao je da bi to mogla biti kazna za njegove nestašluke bez kazni. Svejedno, mislio je, nije red da zbog toga strada Joj a.

A mačka niotkud da prekine moru, da odagna misli od ružnih slika i crnih slutnji.

Osjećao se kao u klopci. Pomoći niotkud, a rok iz prijetecćeg pisma sve bliži, ako već nije istekao. Danas je srijeda, računajući od nedjelje to bi bila tri dana. Motaao se u ta tri dana oko zgrade bez rezultata: nijednom nije vidio ništa nalik ni na svoju ni na tuđu mačku. Zginuo je i Care i njegovo društvo, kao da su u zemlju propali. Silvio je čuo da negdje dežuraju, ali nitko nije znao reći gdje i zašto.

Ležao je na leđima ispružen poprijeko preko kreveta u svojoj sobi, s odloženom knjigom, pogleda zariivena u strop, kada mu pozornost privuče šuškanje u hodniku. I ne pomaknuvši se pomisli da to mama izlazi iz tatine sobe bučnije nego inače, ali kako neobični zvukovi, nalik na mišje grickanje negdje u duplji, nisu prestajali, odluči ustati i pogledati. Iznenadi se pustom hodniku i zatvorenim vratima roditeljske sobe. Ali mu ne izmakne bijeli presavijen komad papira, očigledno taj tren uguan ispod vrata. Stršao je na ulaštenu linoleumu, kao izgubljeno dijete nasred ceste. Tihomir se s vrata svoje sobe potbuške pohlepno baci na uljeza i tren poslije naglas pročita sadržaj poruke: "Otvori televizor!"

Kao da ne razumije, ponovi kratku rečenicu još jednom:

- Otvori televizor!

Poput robota uputi se u dnevnu sobu da izvrši zapovijed. Nije se dvoumio, nije ni razmišljao bi li smio učiniti to što piše u pisamcetu nepoznata pošiljatelja. Kada se nakon sekundu-dvije pojavila slika, a potom i ton, razaznao je odmah o kojoj je emisiji riječ: bila je to emisija o kućnim ljubimcima.

Odjednom je počeo povezivati misli u logičnu cjelinu ne brinući se hoće li ga preglasan ton odati. Jedino što ga je zanimalo bile su najrazličitije životinje u potrazi za udomiteljima. Sve se odvijalo brzo, toliko brzo da se nije usudio pomaknuti da nešto ne bi propustio. Ni olovku nije uspio uzeti da zapiše telefonski broj ako bude trebalo. Znao je - poruka nije poslana tek tako, iz nečijeg hira.

A onda ga je ugledao.

Na tren se pokolebao, jer njegov mačak nije bio sam. Uz njega se stisnula, čini se nimalo slučajno, rasna perzijska ljepotica, gotovo posve bijela, s jedva naznačenim smeđim tonovima na rubovima uški i na bradi, kao daje sijamska.

Uskliknuo je, nadjačao ton iz televizora. Tek tada je iza svojih leđa zapazio publiku. Mama je ispod pazuha podupirala oca čije lice više nije bilo lice bolesnika. Smiješio se, a Biserka je od radosti tapkala po podu.

- Živ je, hvala bogu, živ je! - klikitali su njih troje.

- A moglo bi se reći da nije ni uciviljen - dometnu Štef.

- Našao je pravu, pa to je ona sa slike u novinama! -javi se Biserka.

- To je bio razlog njegova divljanja. Htio nam je nešto reći, a mi glupači nismo razumjeli.

Kad je prošlo prvo uzbuđenje, posjedali su jedno do drugoga da se priberu.

- Kako ćemo doći do njega?

- Moramo se javiti na broj telefona koji je bio napisan ispod slike - obavijesti ih Tihomir.

- Jesi li ga zapisao?

- Zapisao nisam, otkud mi olovka pri ruci, ali sam... zapamtio.

- Odmah zovi! - naredi Stef.

Tihomir brzo zakoraknu oko naslonjača kad Biserka, više peckajući nego prekoravajući, upita:

- Sto ti bi da otvoriš televizor, zar se nismo dogovorili da zbog tate nećemo gledati televiziju? Nisi izdržao, je li?

- Je 1' ti žao?

- Nije, ali...

- Nisam ništa kriv - pobuni se Tihomir. - Samo sam postupio po uputi iz pisma.

- Kakva pisma?! - uzviknuše roditelji.

- Ovoga ovdje - odgovori Tihi posegnuвши u džep.

- Kako je to dospjelo u tvoje ruke? - zabrinuto će Biba.

- Našao sam ga na podu u hodniku, mora da ga je netko ugurao ispod vrata.

- Tko? - uglas progovoriše mama i tata, a mama još dometnu: - Ucjenjivači!

- Ne znam! Nisam otvarao vrata da provjerim. Zanimalo me samo što piše, a pisalo je da otvorim televizor.

- I onda si umjesto na vrata otišao u dnevnu sobu do televizora. Kao naručeno, zar ne? - zajedljivo će Biba.

- Dobro si učinio! Da nisi, ne bismo znali da je živ - ohrabri ga tata.

- A je li uopće živ? - bočne povrijeđena Biserka.
- Zašto ne bi bio živ, zar ga nismo upravo vidjeli!
- Da, na filmu. Tko zna kada je to snimljeno i što se u međuvremenu dogodilo. Zašto se ucjenjivači ne javljaju, možda nemaju razloga. Možda su izvršili svoju prijetnju?

Tihomir se počeo tresti, suze samo što nisu potekle.

- Lako ćemo to provjeriti. Imaš telefonski broj? - prekine tata nelagodu.

- Da, ali sam ga, čini se, zaboravio - promuća Tihomir.

- Nastao je muk, prilično duga stanka u kojoj nitko ništa pametno nije imao predložiti, jer se tražio broj, a broj je bio u Tihomirovoj glavi, iz koje se nije mogao uzeti kao iz telefonske knjige.

- Saberi se i reci makar nešto, bilo koju brojku koja ti prva padne na pamet! - predlagao je otac.

- Zažmiri, koncentriraj se! Prisjeti se jesu li bile petice ili dvojke, ništice, jedinice...!

- Mama, znam brojeve. Nisam toliko izvan sebe, ali vi me ometate. Znam da su bile dvojke i trojke, ali ne znam je li bilo 232 3322 ili 322 2233, ili nekako drugačije.

- O, Bože, pa to bar nije teško kad su samo dva broja posrijedi.

- Samo dva u kombinaciji od sedam, to je barem nekoliko milijardi kombinacija - resko će Stef Bibi.

- Nije baš toliko, ali dalo bi se izračunati.

- Dobro, shvatio sam, lumenu. Radije se prisjeti broja da ne mozgamo previše.

Tihomir je dlanovima podbočio bradu, a laktove zario u koljena. Stisnuo je kapke i zadubio se u misli. Neko vrijeme nitko nije govorio ništa, a onda nakon dvije-tri minute izusti Biserka:

- Jesi li se sjetio?

- Da jesam, već bih bio kod telefona.

. - Pusti ga! Tako se neće moći koncentrirati! A da mi odemo, sine?

- Ne, ne smetate vi meni.

Opet se Tihomir podbočio, opet je zavladala tišina na dvije-tri minute, pa je opet netko izgubio strpljenje:

- A da pogledamo u imenik!

- Pod što, tata?

- Pametan prijedlog - prokomentira Biserka.

- Daj ti neki pametniji!

- Zovimo televiziju! Valjda oni imaju brojeve.

- Koga na televiziji? - cjepidlačio je uvrijeđeno Stjepan.

- Molim te ne uzbuđuj se! Sto ja znam: urednika, redatelja, producenta, novinara, snimatelja! - branila se Biserka.

- Dobro, zvat ćemo urednika emisije o kućnim ljubimcima. Idemo, Tihomire! Pitaj broj centrale!

I potraga je počela.

Tihomir je sjeo kraj telefona s papirom i olovkom u ruci. Broj televizije najlakše je bilo dobiti od informacija na pošti.

- Televizija? Tražimo urednika emisije za kućne ljubimce. - reče odvažno. A malo potom: - Tata, pitaju me a koji program?

- Ne znam, zar to nije svejedno?

- Nije svejedno, kažu da sva tri programa imaju svoje emisije o životinjama.

- Pa, pitaj koji je program danas emitirao takvu emisiju!

- Gospođa na centrali rekla mi je da sami pogledamo u novine, ona nema vremena, ionako se sa mnom previše raspričala.

- Što su neki! Kako bi njoj bilo da joj se izgubio mačak! Daj meni slušalicu, a ti nađi novine. - Gospođo! Gospođo! Gle, spustila mi je slušalicu! Sramota!

- Molim te, ne uzbuđuj se! Daj meni telefon, ja ću doznati broj - umirivala je Biserka Stjepana.

Uzela je od Tihomira olovku i papir, pred sebe stavila aparat i počela istragu uz pomoć nevidljivih osoba s druge strane telefonske žice. Pokazala je bezgranično strpljenje, jer svaki se put pravom odgovoru nešto ispriječilo. Ili nekoga nije bilo, ili je bila riječ o krivom programu, ili krivoj redakciji, ili tamo nitko nije imao vremena za obitelj s problemom. Uglavnom su je slali dalje, od jednog do drugog broja a ona bi svaki put ponavljala istu priču s istim pitanjem:

- Znete li broj osobe koja bi nam mogla reći gdje da tražimo našeg izgubljenog mačka Joju?

Trajalo je to beskonačno dugo. Dvojica muškaraca više nisu obraćala pozornost na njezino telefoniranje sve dok ona u jednom trenutku nije preglasno uzviknula:

- Imam ga!

- Koga?

- Urednika emisije. On će mi sve reći, sada će me spojiti s njim - izreče uzbuđeno Biba i prisloni uho na slušalicu. - Da, da! Da, to je naš mačak! - ushićeno je potvrđivala svome sugovorniku, ali onda je odjednom sve tišim glasom i bez oduševljenja izgovarala svoje kratke opaske. Na kraju je, sasvim slomljena i bez riječi, spustila slušalicu u krilo i briznula u plač.

Dvojica njezinih muškaraca brižno su priskočila.

- Što je? Što se dogodilo?

- Gospodin urednik našao je našeg mačka u svome autu kada je u ponedjeljak pošao na snimanje emisije.

-I?

- S njime je bila i njegova mezimica, čistokrvna mačka perzijanka. Svaki pokušaj da ih razdvoje bio je bez uspjeha. Zato ih je snimio zajedno.

- 1 što je tu za plakanje? Dečko si je našao curu.

- Nezgoda je što su poslije snimanja nestali i od tada im se gubi svaki trag.

- Hajde, naći ćemo mi njih. Uživaju u nekom ljubavnom gnijezdu.

- Neće biti dobro ako ih i nađemo. Urednik nam prijeti.

- A zbog čega?

- Ne želi da naš obični mačak ima nešto s njegovom rasnom lady.

- 1 što će učiniti?

- Ako ga nađe, a kaže da zna gdje će ga tražiti, predat će ga nadležnoj veterinarskoj službi. Znae što to znači?

- Znamo!

13.

Nećete mi vjerovati: ja, obični domaći mačak bez pedigreea, dakle, mješanac s rodoslovnim listom bez tragova čistokrvnosti, s posve prosječnim gazdama i navikama, bez ijednog dana ili sata na natjecanjima ljepote, pogotovu bez medalje, osvojio sam najljepše mačke stvorenje koje je ikada disalo na zemlji. I ne bez ponosa priznajem - nije bilo teško.

Teže mi je sada, pod opsadom divlje horde, izvježbane za lov na mačke, s teretom odgovornosti za živote dragih bića.

Ali najprije nekoliko riječi o nezaboravnom susretu.

Sjećate se, družili smo se zadnji put one noći kada sam u jednom luksuznom automobilu, ispunjen tugom, glađu i s nesnošljivim bolom, ostao liječiti svoj slomljeni rep. Onako iscrpljen i ranjen prespavao sam dobar dio noći, a vjerojatno i dana, jer kada sam otvorio oči zbog previše jarkog danjeg svjetla, moje su se zjenice skupile do sljepila. Kao stisnute šake tek rođena djeteta, nesigurna i nenavikla da širi krila, i ja sam odgađao trenutak prije nego što ću progledati i suočiti se s istinom. Moje je oko, naime, ulovilo sliku kojoj se nisam smio nadati, i bojao sam se da nasjedam vlastitoj obmani. I dok su oči strpljivo i svjesno odgađale potvrdu, nos nije mogao ostate na miru: počeo je upijati i fiksirati okolinu. Moje su se nozdrve nadimale i titrale uvlačeći mirise, kojih do malo prije nije bilo. U jednom sam otvoru sasvim jasno prepoznao čovjeka pod čijim sam kaputom proveo noć, i na čijem sam rukavu namirisao najfiniji mačji trag. Brzo sam prekinuo daljnju obradu odgonetnutoga,

jer me nešto novo, mnogo izazovnije čekalo u drugoj nosnici, u koju sam iz neposredne blizine svqgm puninom usisao najraskošniji miris što ga mogu proizvesti mačje žlijezde. To nije bilo nalik ni na što poznato; zumbulima ili đurđicama u punoj snazi, sušenim smokvama i rogačima, čisto opranoj i ozonom natopljenoj robi, tek otvorenoj konzervi s mačjom hranom, svježem otkosu trave ili najfinijim sapunima.

Bijaše to nešto posve drukčije, nešto uistinu božansko, nešto osebujno i samo meni ponuđeno; to je, nema dvojbe, bio miris najzanosnije mačke koju znam. Kad je moje osjetilo mirisa potvrdilo da mi je sudbina bila sklona i da su me srce, brkovi i rep odveli na pravi trag, oči nisu morale ništa drugo nego se diviti, promatrati i čekati odgovor druge strane.

Mazno, ženski udvorno, gazeći meko prema meni, prišla je i liznula me jezikom, vlažnu njuškicu protrljala o moju i sramežljivo mignula kapcima. Sve je bilo rečeno, sve je toga trenu bilo zapečaćeno.

»Lara«, rekla je.

»Joja«, odgovorio sam, prvi put se zapitavši zašto su mi dali takvo fakinsko ime: zbog mene ili zbog Tihina ujaka, poznatog zafrkanta?

Sjela je tik do mene i onjušila me od glave do pete, svojim osjetilom njuha snažno i do dna upila moje karakteristike, kojih sam se posramio, jer kao što znate, niti su me kupali, niti četkali, niti sam ja u posljednje vrijeme pridavao pozornost vlastitoj higijeni. K tome se i otvorena rana na mome repu zagnojila i ružno zaudarala na trulo meso. Nije pokazivala gađenje zbog svega toga već se stisnula tijelom uz moje da su me njezine

duge dlake nježno bole i draškale, prepletale se s mojim. Sklona mi je, brzo sam zaključio: moja zauvijek! Više nisam morao lunjati svijetom, a nisam morao tražiti ni potvrdu njezinih osjećaja. Velika je ljubav bila rođena.

Gazda, međutim, nije mislio tako. Čim me ugledao, počeo je neugodno mrmljati, nazivati me najpogrdnijim i nepriličnim imenima. Bio je ljut, a još više u zabludi, jer ja nisam ni skitnica, ni beskućnik, ni neotesanac, a ni gubavac zato što mi je manijak slomio rep, što je moja vanjština trenutačno na niskom stupnju. Prizdravit ću ja, samo mi treba vremena, a i moja maca će mi pomoći da oporavak bude dvostruko brži. Ali čovjek, vlasnik vladarice mojih čuvstava, nema razloga za strpljivost. Znam da sada nisam bogzna što, no njemu ne bih mnogo značio ni u punoj formi kada mi se čista i iščetkana dlaka sjaji ljepše od upravo postavljena bakrena krova na mjesnoj crkvi, kada su mi oči zelenije od mladoga lista u proljeće ili morskog plićaka u borovoj šumi u najtopliji sunčani dan bez oblačka, kada mi iz usta miriši na tek posrkano toplo mlijeko, a brk nije mastan, već raščešljan i savršeno raspoređen strši kao uštirkan. Ne, on me se želi što prije riješiti, ja sam za njega uljez, nametnik, uzurpator, nitko i ništa. Izbacio bi on mene s prezirom van iz jurećih kola, ali ruke su mu bile zauzete upravljačem, a ja predaleko da me ovlaš gurne preko vrata ili kroz prozor i završi s tom smiješnom epizodom. Siguran sam, nadao se on laku poslu, poslu bez iznenađenja, s kojim ne treba žuriti prije nego što stigne na mjesto žurbe. Svejedno je usput zanovijetao sebi u bradu, svako malo nakratko okrećući glavu i pogled u naš kutak.

Ne čudim se njegovu zdvajanju. Imao je, naime, što vidjeti. Njegova mezimica i ja tvorili smo jedno, sklupčani i isprepleteni da se nije znalo gdje je čiji kraj. Da naša krzna nisu bila sušta suprotnost, ne bi se znalo da su to dva tijela u dvije mačke, a bile su dvije mačke i dva tijela, ali jedna duša.

S tom činjenicom suočio se vozač mercedesa u prvom pokušaju da nas razdvoji, odmah poslije zaustavljanja. Ništa mu nije bilo jasno, bio je neobrazovaniji od Sertićevih, a o nekom savršenom duhovnom carstvu, u koje je ušao živeći s divoticom mačkom, nema ni govora. On, unatoč svemu, za to nije bio sposoban. Htio me je najuriti najprostijim uzvikom »Šic, mačko!« koji više ne rabe ni šinteri. Kad to nije imalo nikakva učinka, dao se na fizički rad. Rukama je prebiraio po našim tijelima nastojeći silom otrgnuti jedno od drugoga, ali to pogotovo nije išlo. Njegova me je maca obuhvatila svim udovima i samo na silu kliještima iščupao bi komad mesa iz klupka što smo ga činili. Da li zbog toga što je shvatio da nas neće lako rastaviti a da pri tome ne naudi svojoj strani, ili zbog požurivanja asistenta koji mu se našao za vratom čim smo stigli, odjednom dalje nije navaljivao. Ostavio nas je na miru, ali zaključane u autu.

Napokon sami, pomislio sam. Toliko sam toga želio reći djevojci pored sebe, da nisam znao odakle bih počeo. Ona nije ispuštala glasa iz sebe, samo se svojim svilenkastim krznom tješnje privijala uza me. Moja je ljubav rasla, bujala od svakog pogleda na nju: očaravale su me njezine krupne oči i mali smiješni nosić. A tek lepezasti rep! Sve je na njoj bilo savršeno, kao za izložbu.

Ja, međutim, nisam bio za izložbu, ali su me svejedno odnijeli pokazati nekim ljudima, skrivenim iza reflektora i snimateljskih kamera. Srećom nisam bio sam i nije trajalo dugo.

Moja se družica i dalje nije odljepljivala od mene, na što je njezin izživcirani vlasnik izdaleka frktao od ljutnje. Zacijelo je vjerovao da će je proći ta nenadana privrženost prema običaku, mješancu, kakvih na stotine prođe kroz njegovu emisiju, i za kakvim se on ne osvrne, za kakvim mu ne trepne ni jedan živac.

Pomirljivo sam zaključio: zato što je on urednik emisije o kućnim ljubimcima ne znači da mora voljeti sve životinje redom, kao što ni svi ljudi, iako su ljudi, ne moraju voljeti jedni druge. Nisam ja to izmislio, to potvrđuju događaji oko mene!

Poslije kratkog izlaganja kamerama i publici, za koje su vrijeme pazili da slučajno ne uteknemo, pod paskom su nas vratili u auto i za nama zatvorili i provjerili nekoliko puta sva vrata i prozore, kao pred lopovima. Zapravo smo bili zatvorenici u staklenu kavezu, što nam nije smetalo dok smo bili zajedno, iako bih ja zajednički život radije počeo na slobodi.

No, ni takva polovična sreća nije dugo trajala. Nije nam bilo suđeno da dugo uživamo jedno u drugome: tek trenutak samoće, a onda odnekle iskrснуše dosadni mangupi. Zalijepili se za prozore, ne daju nam mira stalno cimajući bravama, otvoreno pokazujući da bi rado doprli do nas. Tko zna zbog čega? jedino ako nisu produžena ruka onih mračnih sila što me odvojiše od doma i osakatiše, prostruji mi glavom. Samo budala mogla je pomisliti da njihovo divlje skakutanje dolazi iz želje da nam pruže topli dom i zaštitu. Valjda bi iza-

brali neki nježniji način da privuku našu pažnju da je drukčije. Zlo je bilo na pomolu; zla su bića ponovo pružila pipke prema nedužnima.

Svojoj ljubici nisam htio prenositi sumnje. Zašto da je uznemirujem, kad može biti da su to samo neotesani prolaznici, dečki u pubertetu željni verbalna izživljavanja. Ubrzo su otišli, nestali iz našeg vidokruga. Odahnuo sam prekorivši samog sebe zbog pretjerivanja i preuveličavanja. Vratio sam se maženju, ali opet samo za kratko.

Do naših osjetljivih i istančanih bubnjića počeli su dopirati udaljeni uznemirujući glasovi, još u tragovima i nagovještaju, a opet dovoljno jasni da instinkt zazvoni na opasnost. Naš užitak više nije mogao biti potpun. Rezak i od uzbuđenja povišen razgovor bivao je sve bliži, prepoznatljiv, pa i histeričan kada se začu ključ i prvo otežano brektanje motora.

U toj gunguli za bijeg u slobodu trebalo nam je samo malo ljudske nepažnje; prilika se pružila u djeliću sekunde, u vremenskoj mjeri jedne rečenice izgovorene kroz otvorena vrata automobila u pokretu.

Iskoristili smo je!

I sada sam tu gdje jesam, u dvorištu neke usamljene kuće okružene visokom ogradom, u kojem smo nas dvoje našli spas poslije bijega.

Na slobodi smo, a opet neslobodni da u njoj uživamo kao što to mačke znaju. Naizgled je sve mirno već dva dana: ne mrmolje glasovi razdraganih ljubitelja životinja, što, ma koliko bili glasni, ne straše, već gode našim ušima. Ne čuje se ni urlanje bahata urednika i gospodara moje izabranice, ni fini zvuk njegove skupe

limuzine, a pogotovu ono ceketanje uplašeno prijetvornog asistenta, utihnula je i policijska zviždaljka za nasilnikom, a ni u zgradi iznad nas ništa se ne miče. Naizgled idealno vrijeme i mjesto za neoprez, za bezbrižno švrljanje i potragu za zalogajčićem. Tako se čini, ali nije tako.

Otišli su svi, ali ne i manguparija koja nam, sada je to jasno, radi o glavi. Nevidljivi su, pritajeni, ali ja znam da su tu: s posebnim razlogom. Nitko ne bi čučao u zasjedi dva dana i dvije noći da nas izbavi, utopli, nahrani, pomiluje. Najteže je meni, ne samo zato što sam najgladniji nego i zato što sam glava obitelji, odgovoran za neiskusne, slabe i nejake.

Zaboravio sam vam reći, s nama je i mačkica, riđa i ljepuškastá, meni nalik. Zato mi je valjda odmah postala draga, zato sam se toliko brinuo da ne nastrada. Odnikle je dobauljala, prestrašena i jadna kao i mi. Otela se iz pandža mahnita odrpanca u bijegu pred policijom, koji je, čini mi se po preostalom vonju s njezine dlake, baš onaj isti stvor kojeg ću doživotno pamtiti po ožiljcima. Sve troje stisnuli smo se u prvo prikladno skrovište, u jedan kut šupe, pod prašnjave daske i odbačene kante, naoružani strpljenjem i nadom da će neprijatelj na kraju odustati. Međutim, kao što se lovci pritajeni u šašu, šutljivi ribiči nanizani uz rijeku ili policajci na tragu okorjelu odbjeglom kriminalcu ne namjeravaju odreći lovine, ni naši se progonitelji nisu tek tako namjeravali odreći nas. Zналаčki su se rasporedili, ne ostavljajući nam nimalo prostora da se kriomice izvučemo iz klopke. Nije nam preostalo drugo nego igrati igru izdržljivosti. Samo što bih pomolio nos - kakav nos! tek vršak naj-

tanje dlake u brkovima - da omirišim situaciju, sustigla bi me kamenčuga i zadugo popila svu moju hrabrost.

Gađali su precizno, majstorski, i da nismo bili razdvojeni ogradom, velikom preprekom u prokušanom načinu lova, siguran sam da bi netko stradao, bio prava lovina. Nezavidan položaj za bijeg s koje god strane da se razmotri, a sve na mojim leđima: i odluka i izvedba. Nisam smio riskirati i s neiskusnim društvom, kojem je najveća i najteža dvojba dosad bila izabrati između mekana naslonjača i još mekanijeg kauča, uletjeti u razjapljene lavlje ralje. Preostalo nam je jedino čekanje, iscrpljivanje protivnika, pa tko popusti. Misao u mojoj glavi s tim u vezi izazivala je zebnju. Odat ću vam tajnu, no, sačuvajte je samo za sebe: moral moje ekipe u posljednji je sat opsade nezadrživo padao, trenutačno sam ga jedva održavao na životu.

Previše se nevolja stuštilo na nas. Posljednja neprijateljeva klopka posebno je bila opasna. Moje naivno društvo, nenaviklo na ljudske podlosti i laži, prljavštinu vanjskog svijeta i osobito višednevnu glad, bezglavo je krenulo naprijed na poziv iza ograde koji je zvučao primamljivo, izbaviteljski dobro. I mene je umalo prevarilo njihovo slatko tepanje: »Mac, mac, dođi, imam nešto fino za tebe!«

Morao sam ih zadržati, ali kako? Ja jedan, a njih dvije. Koju prvo da spašavam?

14.

- Imam ga! Jupiii, imam ga! - urlao je Adi čvrsto zgrabivši pod pazuh mačku, koja mu se poput zavjese koja hoda došetala pod noge.

- Glupane, to nije mačak kojeg tražimo, to nije Tihino kućno potrkalo - prekine ga u veselju Janko.

- Da ga pustim?

- Pusti je, zar ne vidiš da je žensko - preko volje odgovori Care.

- Sto ti pada na pamet - usprotivi se Sjekira.

- Nije mi gušt mučiti ovakav primjerak - smireno će vođa.

- Nemam riječi. U što se pretvorila najokrutnija jarrunska banda? Ja tu više ne spadam - bijesno će Sjekira, nakon čega nastaje tajac.

Ukočili su se sva četvorica, samo je Adi čvršće stegnuo dlakavi trofej, što se moglo zaključiti iz jednog otužnog »Mjauuu!« Sjekira je, međutim, bjesnio dalje:

- Cmizdravci, mekši ste od starih iznošenih tenisica. Fuj! Idem ja!

- Tko ti brani, barabo! - izdera se Care čije se domalo umorne i uspavane oči zakrijesiše od ljutnje. Nije govorio, ali pogled ispod raskuštrane kose ubijao je volju za buntovništvom.

Sjekirin glas postao je pomirljiviji:

- Znači li to da se povlačimo iz akcije?

- Tko je to rekao? Zar bismo ovdje provodili dva dana i dvije noći da bismo sada odustali? Krivo si me shvatio, a da imaš pameti u glavi, zaključio bi da je drami kraj. Nakon mačke, izaći će i mačak.

- Evo ga, evo ga, ide! - javljao je Adi držeći perzijsku mačku u naručju.

- Mac, mac, dođi, imam nešto fino za tebe - ohrabrivao je Janko sljedećeg dezertera.

Iz stare šupe preko popločana dvorišta gegalo se omanje riđe mjaukalo, svejedno nepovjerljivo prema velikodušnoj ponudi. Svako malo zastajkivalo bi i okretalo glavu unatrag, kao da otamo očekuje pomoć, ohrabrenje. Uporno Jankovo vabljenje »Mac, mac! Dođi!« imalo je čini se čarobnu moć. Čučao je on s vanjske strane ograde, pored jednog otvora dovoljno velikog da kroza nj pruži ruku, a i da prođe mačak. Šaku je stisnuo tako kao da u njoj nešto ima i dalje pjevušio najmilozvučniju melodiju za uši gladuša. Neiskusni mačji pikavac još se najviše jednom osvrnuo prema skrovištu odakle je stizalo upozorenje, ali to je bilo sve.

Zadnji komadićak puta doslovce je pretrčao u komadu. Janko ga je ushićeno dočekao s obje ruke, veseleći se uspješnu lov, a mače misleći da će biti nahrañeno, sve iz zahvalnosti, gurnu svoju orošenu roskastu njuškicu naprijed prema Jankovu nosu trljajući je nekoliko puta o nj. Janko se posrami i brzo preda nestaška najbližem, Čari:

- Drž' ga!

- To je mačkica iz košare djevojčice u trapericama. Već smo se mi družili, malena, je li tako? - tepajući unese se Čare mačkici u lice, a ona mu uzvratila na isti način

; /

kao Janku, trljanjem o njegov nos. Care brzo pobrisa vlagu s kože, ali sve sa smiješkom, gledajući u Sjekiru koji je dureći se pokazivao da mu te nježnosti idu na živce.

- Totalno ste poblesavili - komentirao je u pola glasa.

- A možda i nismo. Ne misliš li da bi kao zadnji mogao izaći i onaj lukavac koji nas prikovane za ovaj plot drži duže nego ijedan njegov prethodnik. Ne misliš li da je ovo dvoje mamac za njega?

- Nisam tako razmišljao - pokunjeno će Sjekira.

- A kada jesi? - dometne resko Care čime je rasprava bila završena. - Radije prošvrljaj uokolo i nađi nešto da nahranimo ovo dvoje gladnih. Mala će mi polizati ruku ako uskoro ne dobije nešto za jelo.

- Kad misliš da će se pojaviti Tihomirov mačak? Taj Joja! Moji su doma već jako živčani zbog ovalikog izbijanja. Noću se u kuću uvlačim kao lopov. Još će me tata zabunom upucati, znate vi njega. Puna mu je soba starog oružja, a sve još besprijekorno radi - izjada se Adi.

- To nitko ne zna, ali mislim da to više ne može dugo trajati. Mačak je, siguran sam, na izmaku snaga - ohrabri ga šef.

- Bome smo i mi - dometnu Janko.

Sjekira poslušna Čaru pa se izgubi, a Janko nastavi s prepredenom igrom »Mac, mac, dođi! Imam nešto fino za tebe!« Iza njegovih leđa Čare i Adi zabavljali su se s prelijepom mačkom ponosna držanja i još ljepšim mačjim potomstvom riđe boje.

Odrasla Riđana, međutim, niotkud.

- Mac, mac, dođi! - odzvanjala je monotona Jan-kova rečenica.

Vraga ću vam doći, nisam ja naivan kao ono dvoje. Ali ne čujem da se bune, ne čujem strašne urlike patnje, možda ovi mladići misle dobro. Ne, ne, to je samo dobra zamka. Uh, kako sam gladan, dušu bih dao za komadić nečega, bilo čega. Ovdje, u ovoj kući već dugo nitko ne živi kad nema ni zerice hrane. Moram izdržati, moram zaboraviti na glad, ali kako da zaboravim na onaj umiljati par očiju bez kojih, čini mi se, više neću moći živjeti, pa i one male vragolanke tako slične meni. Možda bih se trebao odvažiti i poći ih spašavati, a ne ovako kuka-vički čučati u skrovištu. Jesam li ja mačak nad mačkama, ili nisam? Juriš na neprijatelja, pandže naprijed!

- Gdje je taj Sjekira s hranom, zar je otišao preko svijeta! - lecnu se Care dok mu je mačkica grickala prst.

- Tu sam, ali ne nosim hranu, niti sam u zavidnu položaju - javi se na to Sjekira iza ugla, preko ogoljele živice.

Nije bio sam, a nije bio ni slobodan. Zavrnete lijeve ruke na leđima, s bolnom grimasom na licu, hodao je usporedno s čovjekom kojeg su sva četvorica dječaka dobro poznavala. Bio je to urednik emisije o kućnim ljubimcima, koji im je nedavno prijetio zbog mercedesa, ne znajući da njih njegov auto ne zanima. Gurao je grubo Sjekiru ispred sebe sve dok nije stigao u neposrednu blizinu trojke s parom mačaka. Vidjelo mu se na licu da ne zna bi li pustio jednog dječaka i dohvatio drugog u čijem se naručju udobno smjestila njegova mezimica.

- Vrati mi moju mačku! - zapovjedio je pridošlica Adiju sveudilj pritežući Sjekirin zglob u šaraf - ili ću mu slomiti ruku!

- Jao meni - bespomoćno će Sjekira.

- Ne dam, ja sam je našao - tvrdoglavo će Adi.

- Ali to je moja nestala mačka. Dođi, Lara!

- Otkud znam da je vaša? Ne piše joj na repu!

- Nije ti stalo do prijatelja! Dakle, da lomim? - ispi-pavao je urednik Adijeve prijateljske osjećaje.

Ovaj se već predao, na što je skočio Care:

- Lomite, tko vam brani.

- Jao ja! - oglasio se ponovo Sjekira.

Nenadana reakcija smela je čovjeka koji je prijetio. Janko je dotle dozivao preostalog člana mačje trojke ne znajući što se zbiva iza njegovih leđa. Zarinuta nosa u oštire grane neizlistale kaline kao riba grabežljivica čekao je svoju priliku. Ne okrećući glavu uzviknuo je:

- Nešto se miče, vidio sam nešto!

- Pripazi na Joju - dobaci mu Čare.

- Evo ga, dolazi! Dolazi brzo kao strijela, kao tigar koji će se baciti na plijen. Sto da...?

U taj presudni trenutak, koji su tako dugo čekali, vlasnik mačke odgurnu Sjekiru, potom i Janka, koji od udarca nije uspio dovršiti rečenicu, ali se zato ispružio po asfaltu u svoj svojoj dužini. I prije nego što se pridigao, mačak je bio u klopci, istoj onakvoj u kakvoj je do maloprije bio Sjekira. Opirao se, pružao pandže, ali u prazno. Imao je posla sa čovjekom koji je znao kako onesposobiti najubojitije mačje oružje.

- Dajte mi sada moju mačku! - ponovio je prema Čari odmah shvativši tko je ovdje gazda.

- Dajte vi nama mačka!
- Otkud znam da ćete mi je dati?
- Vrijedi isto i za vas.
- Dajte mi mačku, dobro ću vam platiti!
- Koliko? - ubaci se u pregovore Adi.
- Dogovorit ćemo se!

- Ne vjerujem ja vama, maloprije ste me namamili s obećanjem da ćete mi dati novac za hranu, a onda ste me zgrabili i natjerali da vas dovedem ovamo - ispovjedio se Sjekira.

- Onda ću mu zavrnuti šiju - počeo je ponovo prijetiti urednik - ionako je on za sve kriv. Ne treba ništa prepustiti slučaju.

Eto što učinih sebi i drugima. Ah, ta ljubav! Visim u zraku obješen za vlastitu kožu, nemoćan da išta poduzmem. Ne smijem se ni jako trzati, jer rep je još uvijek u jednu stranu. Opazi li to ovaj bezosjećajni tip - stradao sam. Moju najdražu drži okorjela banda i s njezinim krznom cjenkaju se za moje. Ali što to čujem? Za moj život moli jedan od bandita. Je li moguće?

- Ne, nemojte to učiniti, toliko sam se namučio da ga dozovem - kukao je Janko.

- Dobro, valjda taj nešto vrijedi kad se toliko borite za njega, samo koliko ja znam, on nije vaš, i on ima gazde koji ga traže. Imam prijedlog!

- Da čujemo!

- Idemo do njegovih vlasnika. Tamo ću ja vratiti njega, a vi meni moju Laru.
 - Ne odgovara našim planovima. Imamo mi drugi prijedlog!
 - Kakav?
 - Da ne idemo nikamo, da razmjenu obavimo ovdje. Vi nama mačka i nagradu, a mi vama vašu mačku.
 - To ne bi išlo.
 - A zašto ne?
 - Zato što ih želim oboje.
 - Što će vam uz rasnu mačku jedan obični mačak?
 - Želim se zauvijek riješiti uzroka svih svojih nevolja.
 - 1 mi, i mi - izleti Adiju.
 - Što biste vi s njime?
 - Tihomiru na otirač, neka zna s kime ima posla!
- Urednik pogleda Sjekiru nakon posljednjih riječi i prozbori drugačijim tonom:
- Što vi mislite o meni? Ja sam veoma poznata osoba među ljubiteljima životinja, ne bih htio da se pročuje da sam razgovarao s vama, ne želim upropastiti ugled zbog vaših niskih pobuda. Odvratno, zar biste mogli učiniti nažao životinji?
 - A što ste vi ono govorili zašto vam treba Tihomirov mačak? - prepredeno će Care.
 - Što sam govorio? Zaboravio sam!
 - 1 mi isto, zar ne, dečki?
 - Daaa! - odgovoriše u glas.

- 1 što sad?
- Mislim da to jedino može riješiti policija!
- Policija! - trgnuše se sva četvorica dječaka.

- Zašto ne! Mi nismo ništa loše učinili. Mi smo za-
pravo zaslužili nagradu za pronalazak triju izgubljenih
životinja. Idemo! - veselo predloži Care iznenađenoj
družini.

Što im je preostalo nego poslušati vođu.

- Idemo, dakle - s osjećajem da je u prednosti krene
urednik s Tihomirovim mačkom, koji se povremeno be-
zuspješno trzao, prema policijskoj postaji.

- Na policiju! - s uzvikom i svojom lovinom pri-
družiše mu se dječaci.

15.

- Došli smo prijaviti nestanak mačka!

- Strpite se dok ne nađem nekoga za zapisnik - odgovori policajac Biserki, kojoj su podrška bili Stef i Tihomir.

- Sjednite tu.

Policajska postaja bila je prepuna ljudi, a policajci zauzeti kao u ambulanti hitne pomoći. Biserka, Stef i Tihomir poslušali su savjet i sjeli na klupe preko puta pulta za kojim je sjedio neki mlad policajac i nešto zapisivao, a iza njegovih leđa drugi, još mlađi, koji se javljao na telefon.

- Jesmo li dobro učinili što smo došli?

- Naravno da jesmo. Moramo spriječiti onog lice-mjera da ne učini neku podlost, Kad počne masovna potraga po ulicama, neće se izvući, naći će njega policija prije nego što učini našao životinji.

- Pa, ne znam baš - sumnjičavo doda Stef.

- Hoće, tata, hoće - hrabrio je Tihomir i sebe i oca.

- Ali, zašto nas ne zovu? Ovo čekanje dugo traje. Idem pitati - reče Biserka i ode do policajca zaokupljena papirima.

- Došli smo prijaviti nestanak mačka! - glasnije nego prije izreče Biserka.

Čovjek s papirima i čovjek za telefonom podigoše pogled.

- Mačka! - izusti prvi.

- Mačka! - ponovi drugi.

- Da, nestanak našeg Joje. Nema ga već tri dana.

- Gospođo, rekao sam vam da pričekate dok nađem nekoga za zapisnik! - reče, pa se okrene kolegi: - Jesi čuo, nestao mačak! To davno nismo imali.

- Ja se uopće ne sjećam nijednog slučaja! - doda poluozbiljno drugi.

- Ali to nije običan nestanak - uporno će Biserka.

- Siguran sam da to nije ni običan mačak? - ironično će pozornik.

- Pa, i nije - ne osta dužna Biba.

- Sjednite tamo i čekajte - oštrije odgovori nadležni.

Biserka se nevoljko vrati i sjedne. Nije ni zagrijala klupu kad kroz ulazni hodnik nahrupi prilično naoštrena i bučna družba. Stadoše pred prijamnim stolom iznoseći svi uglas svoju muku. Od galame se malo dalo razabrati, a pogotovo uhvatiti neki smisao.

- Vidim onog znanca iz naselja koji mi je prvi pričao o prijetećem pismu - kaza Stef Bibi.

- Pa tu je i Ivana Tomić iz mog razreda - prepozna Tihomir kolegicu.

- 1 njezin tata - doda Stef.

- Ta ono su Silvio i njegov tata, ali i naš pazikuća. Što li će svi oni ovdje i zašto toliko galame? - reče Biserka kad se prolomi zviždaljka. Svi zašutješe.

Moglo se vidjeti kako najbliži policajac stoji raskoračenih nogu pred grupom i strogo ih pita:

- Što je, ljudi? Nismo u džungli. Hajde, jedan po jedan!
- Prijete meni i mojim mačkama!
- I nama! I našim susjedima!
- I mi smo dobili prijeteće pismo; neki dan jedno, danas drugo!
- Ja sam ih sve našla u poštanskim sandučićima! - začuje Tihomir Ivanin glas.
- Neću da i moj mačak strada!
- Cijelo je naselje puno uginulih životinja!
- Znamo mi tko je to učinio - prepozna Tihomir glas Silvijeva tate.
- Bit će zaraze! Sve smrdi! - pjenila se Ljubica.
- Masovno ubojstvo!
- Čuješ, Štef, pa tu je cijelo naselje - zaključí Biserka.
- Ma čekajte, ljudi, o čemu vi to govorite? - nadglasa sve policajac.
- O mačkama! - odgovoriše svi kao izvježban zbor.
- Pa jeste li vi pri sebi, ovo je policijska, a ne veterinarska postaja.
- Zato smo i došli!
- Morate naći počinitelja!
- Morate organizirati potragu za mačkom - dobaci s klupe nestrpljiva Biserka.
- Gospođo, jesam li vam rekao da čekate! Što se miješate! Ovo je drugi slučaj!
- Sve je to maslo istog čovjeka!

- Treba ga uhititi!
- Treba mu suditi!
- Treba njemu dati otrov za ručak!
- O kome vi to? - upita uniformirani.
- O jednom divljaku iz susjedstva. Manijaku!
- Niste u pravu - čulo se i nečije drukčije mišljenje.

Prepirka je postala nenasnosnom. Svi su nešto govorili, policajci su zbunjeno stajali pred razjarenom skupinom. Ni Biserka nije ostala mirna postrance, a ni Stef. Tihomir se progurao do Silvija. Zviždaljka je opet imala posla.

- Što ste se raskokodakali! Recite mi o čemu je za pravo riječ.
- O trovanju mačaka! I pasa! - zabruja gomila.
- Ali, ljudi, mi se ne bavimo životinjama. Dosta nam je posla s ubojicama, kradljivcima, otmičarima, banditima svake vrste - priskoči u pomoć onaj kraj telefona.
- Pa to sve imate u jednom slučaju! - zaključio Stef poslije njega.
- Ali rekao sam da se ne bavimo mačkama, zar ne, Drago? - potraži policajac pomoć od kolege.
- Kud bismo stigli da tragamo za svakom nestalom mačketinom - podrža ga partner.
- Ali ovo je barbarski i neljudski čin! - nisu se dali branitelji mačaka.
- A prijeti se i njihovim vlasnicima!
- Što ne kažete! To je već nešto drugo. To je za policiju! Kome su prijetili, da čujem?

- Meni! - javi se Štefov znanac.
- Nama! I mnogim drugim vlasnicima životinja! - potvrde Tomići.
- 1 nama! - dometnu Biserka.
- Sto odmah ne kažete! - pomirljivo će policajac. - Zapisnik! - izdera se prema stražnjoj sobi.

Iz sobe s poluzatvorenim vratima poče neko mi-canje uz škripu stolice. Podebeo čovjek s pretijesnom uniformom prokrči sebi put do ljudi u iščekivanju. Istodobno u postaju uđe policajac kratko podšišane kose, kojeg Biserka odmah prepozna. Bio je nedavno u njihovu stanu kada je Stef završio u bolnici s potresom mozga. Ponada se da bi to moglo biti od pomoći. Sada je vukao, doslovce nosio nekog onesviještena čovjeka i nije mu bilo lako. S vrata doviknu:

- Hej, Drago, pred ulazom je djevojčica koja plače. Daj vidi što je, boji se ući.

- Dečko, dovedi curicu! Da čujemo što je muči - obrati se Tihomiru policajac zvan Drago. Tihomir smješta poslušša.

- Ti si se sigurno izgubila? - upita Drago zaplakanu djevojčicu kad je stala pred njega.

- Nisam!

- Onda te je sigurno mama istukla jer si dobila jedinicu u školi!

- Ne, nije ništa od toga.

- A stoje onda?

- Oteli su mi mačkicu!

- O, ne! To je previše!

- Ti se šališ sa mnom. Tko bi to učinio? Neki mangup?

- Ne, nego onaj čovjek tamo.

Djevojčica je upirala prstom u prevaljenu ljudsku masu, koju je sa sebe na podužu klupu upravo stresao Biserkin znanac. Cijelo je društvo, dosad zabavljeno davanjem podataka za zapisnik, diglo pogled u smjeru curičine ruke.

- To je on! To je napasnik! U zatvor s njim! - provali iz desetak grla.

I ne samo to. Bili su spremni obračunati se sa sumnjivcem.

- Čekajte, ljudi! Poznam toga čovjeka! Već sam ga dovodio u postaju - usprotivi im se policajac koji ga je doteglio.

- Znam ga i ja! - javi se sada i pazikuća.

- Taj je za sve kriv: i za potres mozga moga muža, za nestanak i ranjavanje našeg mačka kojeg sada nigdje nema! Slao nam je prijeteća pisma, zaključao sina i prijatelja mu u podrum. Djeca će imati posljedice cijeli život - raspali Biserka. - Vama smo to već jednom ispričali.

- Ne vjerujem u sve to što kažete i ne sjećam se da sam čuo nešto slično. Mora da nije bilo važno.

- Nije bilo važno? On mi je unesrećio muža, ta vidjeli ste kako je izgledao.

- Ne poznajem vašega muža, ne znam ništa o vašem mačku, a ovoga jadrnika što svako malo pobjegne iz bolnice pa ga mi vraćamo, dobro znam. Psihički je

bolesnik i godinama se liječi nakon tragedije što mu se dogodila.

- Kakve tragedije! On je tragedija za sve nas.

- Smirite se! Znam da je kriv, ali ne za sve za što ga optužujete - javio se pazikuća optuženom za odvjetnika.

- Vi ste sve to znali i niste nam rekli! - okrenu Biserka sada bijes na čovjeka koji je pomogao Stefu.

- Sumnjao sam, ali nisam znao da mu se bolest vratila u najgorem obliku. Dugo nije bio nasilan. Pokušao sam vam i pomoći!

- Tako što ste mi ranjena muža donijeli kući?

- Ne, to je bilo slučajno. Ali tada sam shvatio da mi je prijatelja opet uhvatilo. Slijedio sam ga i vidio kad su snimali vašeg mačka za emisiju o kućnim ljubimcima.

- Vi ste nam ubacili pismo pod vrata? - pametno zaključiti Tihomir.

- Jesam! Nisam se htio miješati. Ionako sam vam bio sumnjiv.

- Imali ste pravo! - dometnu Stef.

- Ali što su tom poludjelom čovjeku krive nedužne mačke? - javi se Tomić.

- Neobično. Tko bi znao? - čudilo se sada službeno lice.

- Ja znam! - opet će pazikuća. - Sve je počelo s mačkama.

- Ne opet! - uzviknu policajac.

- Davno. Bio je mladi otac prelijepe djevojčice koja je obožavala mačkice. Donio joj je jednu za rođendan.

- 1 ja sam svoju dobila za rođendan - prekine curica pazikuču.

- Ali mačkica je bila zaražena i zarazila je dijete. Kada se bolest razvila, više joj nije bilo spasa.

- Ajooj! - ote se uzdah mnogima.

- Svu krivnju preuzeo je na sebe. Za nekoliko godina od tuge mu je umrla žena, a on je završio u ludnici.

Cijela je policijska postaja zanijemjela od tužne i zastrašujuće priče. Ljubica je jecala, Biserka skrivećki brisala suze, a muški su se nijemo gledali. Muk je prekinulo dijete:

- Ali što mu je skrivila moja mačkica?

- Kad bi mu se bolest vratila, u svakoj je vidio prijetnju. Sve ih je želio uništiti. Mislio je da tako od strašne bolesti spašava svoju djevojčicu?

- I gdje da je ja sada tražim? Gdje bi sada mogla biti? - ponavljala je pučkoškolka.

- Ovdje! - začu se odgovor negdje iz kuta prepune prostorije.

Sva se lica okrenuše u tom smjeru. Tu su Care, Adi, Janko, Sjekira i urednik s mačkama čekali da i oni dođu na red za zapisnik.

16.

Kada sam ih spazio, pobudalio sam, isto onako kao kad sam u novinama ugledao sliku turbomace. Da sam mogao, bio bih skočio preko svih glava, preko svih tih ljudi, tko zna zašto nazočnih našem susretu, ali ruka moga krotitelja bila je čvrsta i spremna na sve. Trzati se nije imalo smisla. Samo me jače boljelo. Ostao sam vi-sjeti i nakon Bibina i Tihomirova ushićena uzvika:

- Macane, živ si!
- Jojice!
- Joja, vragolane! - uhvati Stef zajednički ritam.

Poletjeli su prema meni željni dodira, ali samo do ispružene lijeve ruke i znakovito podignuta dlana gospodina koji me zarobio. Ta je poza jasno govorila: nema dalje, stop, polako, kud ste navalili, imamo mi štošta riješiti prije nego što se prepustite nježnostima.

- Sto ovo znači? - dureći se pitala je Biserka.

- Znači da ovo nije sretni završetak u kojem se izgubljeni mačak vratio svojim gazdama - pljusne joj ure-dnik istinu u lice.

- A zašto ne? Koliko vidim ovi dobri dječaci našli su vašu mačku, i mačkicu ove djevojčice, a vi našeg mačka. U čemu je spor?

- Treba ih nagraditi za dobro djelo! - predloži netko iz grupe.

- Treba, treba! - čulo se odobravanje.

Tihomir mi se u toj gunguli prišuljao i čak pogladio po leđima. Urednik me za kaznu digao više u zrak, na što sam ja cijuknuo. Nije boljelo, samo sam se pobunio zbog lošeg odnosa.

Visjeti bespomoćno pred brojnom publikom nije ugodno. Živcirao me taj smiješni položaj, bilo me je sram. Na moj cijuk javila se ona zbog koje je sve počelo, a uspaničeni vlasnik to nije mogao otprijeti.

- Maltretiraju mi životinju! Sve ću vas dati na sud! Od vas i od njih tražit ću odštetu zbog pretrpljenih psihičkih i fizičkih bolova, svojih i Larinih.

- Sto bismo onda mi rekli, mi i naš mačak dobili smo najstrašnije prijeteće pismo! Sto smo tek mi propatili! - vrati mu Biserka.

- 1 mi!

- 1 mi! - uskomešaše se glasovi.

- O kakvu vi to pismu?

- I vi ste mi neki novinar! Cijeli grad bruji, a vi nemate pojma.

- Pa, čuo sam nešto, ali nije me zanimalo.

- Urednika emisije za kućne ljubimce! - zlurado dometne glas iz grupe.

Urednik se odjednom, zaboravivši na mene, sav unese u raspravu o svom poslu. Pomislio sam, sad ili nikad. Trgnuo sam se, njegovu je šaka već otprije malaksala, i uz manji trzaj oslobodih se stege. Tresnuo sam na pod, među mnoge noge. Nimalo ugodno jer su me svi pokušavali loviti. Nasta gungula i sudaranje. Jedino rješenje bila je zviždaljka.

- Ljudi, smirite se! Sve ću vas istjerati van! - prijeto je strogo podšišani.

Ozbiljno su shvatili upozorenje i odustali od potjere pa sam nesmetano produžio do kuta u kojem su me dočekale raširene Sjekirine ruke. Opet sam bio u zamci, u neželjenom zagrljaju, ali blizu svoje mačke. Milo me je gledala sretna što me vidi.

Dodirnula me je repom i kao da me vezala nevidljivom omčom, učvrstivši u meni uvjerenje da nas više ništa ne smije razdvojiti.

Znao sam da neće biti lako i da naša sreća neće odlučivati. Nisam slutio dobro.

- Ako mi vrate mačku, učinit ću sve da i vi budete zadovoljni - začuh nevjerojatan prijedlog.

- Vratite mu mačku! - došlo je s druge strane.

- Da, vratite mu mačku! Zašto mu je ne vratite?

- Ali mi smo je prvi našli! - doviknuo je Care.

Stajao je s moje desne strane tako da sam gotovo oglušio na desno uho. Dornjava, međutim, nije smetala maloj žutokljunki, koja se kod njega sasvim dobro snašla. Ugniježdila se na njegovoj, u laktu presavijenoj ruci i spokojno spavala, napokon našavši svog čovjeka. Ja sam, pak, morao biti budan da mi nešto ne promakne. Rješavala se sudbina najzaljubljenijeg mačjeg para na svijetu.

- Dat ćemo vam nagradu, a moći ćete se poigrati s mačkom kad god vam se prohtije - predložio je Stef. - Vidim da volite životinje!

Bio je u zabludi, još istog trena osjetio sam kako me Sjekira davi.

- Kakva će biti nagrada? - raspitivao se Čare.

Nasta poduža tišina. Dogovaranje, šaputanje među skupinicama ljudi, kad progovori dijete:

- Ja ću mu dati svoju mačkicu. Vidim da je voli. Bit će joj kod njega dobro.

- Neeee! - pobjegne Čari.

- Nemoj se sramiti, to je od srca - pomagala mu je Biserka.

- Našao si ih na vrijeme. Spasio si im život. Sigurno bi ovako gladni pojeli otrov, uginuli - doda Tomić.

- Ali on ne voli mačke! - pokušavao je reći Tihomir.

- Tko, on? Može on ne voljeti njih, ali one vole njega. Pogledaj tu idilu - upirala je Biba prstom.

Čare nije znao kuda bi pogledao, a ni dečki oko njega nisu se najbolje snalazili. Trojica od četvorice bili su zauzeti držanjem mačaka. Tko bi naslutio s kakvom namjerom.

- Dobro, onda smo to riješili - zaključio policajac, očigledno šef. - Svatko neka skupi svoju mačku, pa kući! Dugo smo se na tome zadržali, čekaju nas ozbiljniji slučajevi.

Biserka nije čekala novi poziv. Bez mnogo molbi i pregovaranja istrkla me iz ruku mlohavoga Sjekire.

- Hvala ti na brizi, dečko! - rekla mu je.

- Molim! - odgovorio je preko volje.

- Mnogo ti hvala - dodao je Štef.

- Molim, molim! - zbunjen zahvaljivanjem odgovarao je Sjekira.

- Dobar si ti dečko - rekla je u prolazu Ljubica.

- Primjer mlađeg kandidata za ljubitelja životinja - dometnuo je Silvio.

To ga je raspalilo, a kako mu je moj Tihomir bio najbliži, Zdravko zvan Sjekira stao mu je svom snagom na nogu. Nitko osim mene ništa nije vidio. Tihomir je urliknuo a da nitko nije znao zašto. Sjekira mu je pokazivao šaku. Radi mira i sretna završetka isplatilo se odšutjeti. Bilo je to u trenutku kad je Adi bez pogovora u ruke njezina vlasnika predavao perzijsku mačku Laru.

- Sve je u redu! U dobru je zdravlju - obavijestio je nazočne. - Lara, draga, možemo kući!

- Sto je lijepa! - ne izdrža Biserka.

- Nije čudo da se zaljubio - kaza Stef.

- Miiijauuuu - potvrdio sam.

- Što se tu može? Lako za ljubav, glavno da je živ. Idemo kući! - odluči Biserka.

Čekajte, ali ne može to samo tako završiti. Svatko svojoj kući. Možda je to dobro za vas, ali nije za nas. Sertići, učinite nešto!

- Mjauuuuu! Mjaaaauuuuuu! Mjauuuuuuuuuuuuuuuuu!

- Joj, to je ono njegovo!

- Gospodine uredniče, mogu li vas nešto pitati? - obrati se Biserka sretnom vlasniku. - Ne bismo li ipak nešto mogli učiniti za dvoje zaljubljenih?

- Na što mislite? - pomirljivo će voditelj emisije o kućnim ljubimcima.

- Znate vi dobro!

- Znam, ali...

- Nema zapravo opasnosti, a ljubav je posrijedi - javljao se Stef. - Mogli bismo im pružiti malo zajedničkih trenutaka.

- Razmislit ću. Dogovorit ćemo se. Smislit ću nešto! - izgovori brzo izmotavajući se, pa se okrene na peti i zagnjurene glave u krzno svoje mačke žurno iziđe. To-liko brzo da sam tek na trenutak uhvatio tužan pogled iz njezina oka. Nismo se stigli ni oprostiti. O, nesretna mene! Sto ću sad, ljubavi! Ostadoh žalostan kraj razdraganih Sertićevih, potpuno ravnodušan na njihovo veselje. Tepanju i milovanju sretno spašena mačka pridružiše se i ostali, jer su, valjda, u mome spašavanju vidjeli tračak nade za svoje brige. Nevoljko sam sve to podnosio. Zabrinuh se i za stanje svoga krzna koliko su me gladili.

- Hajde, ljudi, razidite se! Oslobodite prolaz! Sto ćete ovdje, sve je dobro završilo!

- Kako dobro? - javi se Stefov znanac. - A prijeteća pisma, a uginule mačke? Hoćete li tražiti počinitelja, kazniti ga? Svi smo u opasnosti dok ga ne nađete. Ovo je slučajno dobro završilo.

- Ta napravili smo zapisnik, zar ne?

- Da, jeste, i prošli put, a i prije nekoliko godina također. Nikakve pomoći od toga.

- Ne sjećam se, nisam još tada bio policajac - reče mladić.

- Znam, ali bio je netko drugi, a ni tada nije bilo važno što netko truže mačke. Ni tada nisu našli počinitelja.

- Takvi uvijek ostanu anonimni! - doda Tomić.

- Otud im hrabrost. Nakratko se primire, dok ljudi malo zaborave, a onda čine isto. Pitam se, uživaju li u tome? - kaza Silvijev tata Franjo, pa će: - Idemo doma! Ipak nije tako tragično kako je moglo biti!

- Idemo! - odgovoriše svi u jedan glas.

17.

- Joja! Joja! - zvao je Tihomir mačka, izvodeći pred njim grimase.

Ovaj se nije pomicao. Samo bi za mrvicu dostojanstveno okrenuo glavu u stranu, dajući na znanje da mu nije ni do čega: neka ga ostavi na miru. U sljedećem pokušaju protrčao bi pored njega s konopcem izvikujući »Miš! Miš! Skoči za mišom!« ali ni to nije pomagalo.

- Pusti ga, proći će ga! - u početku je govorila Biserka.

Prošao je dan, pa i nekoliko dana, ali mačak nije pokazivao promjenu raspoloženja. Jeo nije ništa, jedino je pio vodu i lješkario na svom najdražem mjestu u domu Sertićevih, na radijatoru u njihovoj dnevnoj sobi. Venuo je na očigled ukućana, čija se sreća zbog povratka kućnog ljubimca topila i postupno pretvarala u očaj. Nisu znali što bi.

Nutkali bi ga svako malo hranom zbog koje bi inače mahnito dotrčao, ali ništa. Razgovarali su i pretresali ideje kako da mu pomognu da zaboravi ljubav svoga života. Kupovali su najfinije sirove i paštete, mačje delikatese, ali on bi sve odbijao okretanjem glave, nezainteresirano piljeći u daljinu. Zabrinutost cijelog kućanstva dosegla je vrhunac. Pojavio se i ujak Joja, da kao najodgovorniji za dolazak mačka u obitelj Sertić dade neki savjet. Ponudio se da im nabavi novoga. Izviždali su mu prijedlog. Smišljali su dalje, ali svi skupa nisu ništa pametno smislili. Da je čovjek posrijedi, još bi znali što bi,

ali da mačka vode psihijatru, to je previše. Znali su oni liječnik njegovu neraspoloženju, ali kao da nisu.

- Zovi tog uobraženka, umrijet će nam mačak! Neka nam posudi mačku makar na pola sata, da je vidi - boreći se sama sa sobom predložila je Biserka.

- Već sam ga zvao, nekoliko puta - tiho će Stef.

- Sto mi nisi rekao?

- Nisam ti imao što reći. Nisam uspio s njim razgovarati. Ostavljao sam mu poruke kod tajnice, molio da se javi, ali ništa.

- Stvarno je gad! A obećao je!

- Sve to ponovila mi je tajnica kad sam posljednji put s njom razgovarao: on će, veli, nešto smisliti.

- Zna li on da je to pitanje života ili smrti?

- Sve sam objasnio.

- On će biti kriv ako se mome mačku nešto dogodi - pridruži se Tihomir. - Tata, što možemo učiniti?

- Ne vidim izlaza. Ne znam kako da ga prisilimo da uzme hranu.

- A infuzija? - hvatao se Tihomir za slamčicu.

- Ta ne možemo ga do kraja života hraniti na cjevčice.

- Zar ćemo gledati kako umire? Zovi televiziju! Moli to bezosjećajno stvorenje za samilost. Obećaj bilo što, samo dovedi macu da je Joja vidi. Plati mu ako treba.

- Mogu još jednom pokušati, nije mi do mog ponosa, ali znam da je uzalud.

Prije nego što je Štef dovršio rečenicu Tihomir mu je pružio telefon. Tada je otišao do mačka i nježno ga podigao u zagrljaj.

Kao malo dijete koje treba podrignuti njegov se mezimac bradom oslonio na rame i tako mirovao poluzatvorenih očiju, kao netko tko se pomirio sa sudbinom. Biba je umalo zaplakala nad tim prizorom.

- Zovi! - naređivala je da odagna suze.

- Evo, evo! - izgovorio je pomirljivo Štef.

- Dok je on okretao brojeve na brojčaniku, čekao na vezu, razgovarao s nekim, u sobi je vladala grobna tišina. Kad je završio razgovor, samo je rekao:

- Nisam ga uspio dobiti.

- Je li primio tvoje poruke? S kime si to pričao?

- Sve on zna, rekla mi je žena u redakciji. Sve mu je prenijela. Čak se vrlo ljubazno raspitivala za zdravlje našeg mačka. Kaže, i njegova Lara tuguje.

- A odgovor na naše molbe?

- Ništa... Da, poručio je da danas gledamo njegovu emisiju.

- Taman posla, nemam volje zuriti u tu njušku. Što on umišlja? Nečuveno! Kakva bezosjećajnost!

Tihomir je i dalje nervozno šetao po sobi gore-dolje s mačkom koji mu se pripio uz tijelo. Kao da je donosio neku važnu odluku, Tihi bi malo ubrzavao pa usporavao korake. Zaustavio se pred televizorom i progovorio:

- Kad je ta emisija?

Ne odgovorajući na sinovljevo pitanje Biserka je pritisnula na upravljač. Istog trena pojavila se slika i poznata glazba. Za sekundu-dvije već se vrtjela špica dobro im znane emisije.

Svejedno, nešto je bilo drukčije. Svi su se zagledali u ekran, pa i mačak. Tamo su se smjenjivale životinje, sve jedna ljepša od druge, sve jedna smješnija od druge. Onako tužnima čak im se na licu pojavio osmijeh. Špica je bila nova, odlično montirana, premda ni ona stara nije bila loša. I na njoj je bilo životinja radi kojih je vrijedilo pogledati makar početak i kraj, najavu i odjavu emisije, vrlo omiljene među gledateljima.

Gledali su je netremice. Imali su i zašto. Najprije se pojavila maca, Lara glavom i bradom, ponosno se šepureći po nekoj natjecateljskoj pisti, u punom sjaju, počešljana i uređena kako treba za ocjenjivanje, a potom i njih dvoje. Bila je to snimka njihovih najsretnijih trenutaka. Mačak kao da je dobio injekciju. Iščeprkao se iz Tihomirova zagrljaja i sjeo pred televizor. Odatle se nije pomaknuo, kao ni ostatak njegova društva, sve do kraja emisije kad su još jednom gledali isti film. Biserka, Štef i Tihomir veselo su se pogledavali namigujući prema nepomičnoj životinji.

Kad je sve završilo, s nestrpljenjem su čekali što će se dogoditi. Zagledan u televizijski aparat Joja je ostao sjediti još neko vrijeme i gledati film koji je počeo i koji sa životinjama nije imao veze. Onda je ustao, protegnuo se i skočio na televizor zagledajući kutiju s druge strane. Kad nije otkrio ništa osim žica i drvene oplata, okružio je okolo naokolo, skočio s televizora i odšetao do plitice s hranom.

Tihomir, Biba i Štef najradije bi urlali od veselja, ali suzdržavali su se da ne pokvare najljepši trenutak što su ga doživjeli otkako je počela sva ta zbrka s otrovom i prijetnjama.

Znali su da mogu biti mirni, da je s mačkom opet sve u redu. Joja se dobro najeo i napio vode a onda opet sjeo na tepih pred televizor - od toga trenutka njegovo novo najdraže mjesto u stanu, zahvaljujući pogodnosti zbog koje do dan-danas nije iznevjerio svoju dragu: ni na jedan ljubavni sastanak nije zakasnio ni sekunde.

Naklada
DiVič
Adamičeva 9, Zagreb
tel/fax: 01/6603-481, tel: 01/6603-418
divic@zg.tel.hr
www. velebit. com/di vic

Za nakladnika
Roko Rončević

Grafički urednik
Predrag Tomović

Korektura
Vikica Semenski

Tisak
PROSVJETA d.d. Bjelovar

Naklada
2.000 primjeraka

